

Ocorrências da palavra pauper na coleção

LEGES

Leges - Capitula episcoporum
Leges - Capitularia regum Francorum
Leges - Capitularia regum Francorum, Nova series
Leges - Concilia
Leges - Constitutiones et acta publica imperatorum et regum
Leges - Fontes iuris Germanici antiqui in usum scholarum separatim editi
Leges - Fontes iuris Germanici antiqui, Nova series
Leges - Formulae Merovingici et Karolini aevi
Leges - Leges (in Folio)
Leges - Leges nationum Germanicarum
Leges - Ordines de celebrando concilio

Pesquisa

Palavras-forma: pauper* # paupert*

Resultados:

Total: 609

Concilium Ascheim, a. 756 vel 755/760

Conc. 2, 1, cap.: 11, pag.: 58, lin.: 10

Cap. XI. De oppressione **pauperorum** admonendi convenit, ut per omnia presides seu iudices, centoriones atque vicarios admonere seu praecipere debeatis, ut sine ulla iniusta calumnia permaneant.

Concilium Ascheim, a. 756 vel 755/760

Conc. 2, 1, cap.: 15, pag.: 58, lin.: 26

Cap. XV. De iudicio puplico et clamore **pauperorum** per singulas sabbatis fiendi aut per dies Kalendarum, ut in auribus clementiae vestrae acta praenuntient diversa.

Appendices ad concilia anni 813

Conc. 2, 1, Karoli Magni capitula a canonibus excerpta, cap.: 12, pag.: 296, lin.: 6 XII. Ut unicuique episcoporum liceat de thesauro ecclesiae **pauperibus** erogare nutrimentum secundum canones cum testibus.

Appendices ad concilia anni 813

Conc. 2, 1, Karoli Magni capitula a canonibus excerpta, cap.: 22, pag.: 296, lin.: 25 XXII. Ut comites vel vicarii seu iudices aut centenarii sub mala occasione vel ingenio res pauperum non emant nec vi tollant; sed quisquis hoc comparare voluerit in publico placito coram episcopo faciat.

Appendices ad concilia anni 813

Conc. 2, 1, Concordia episcoporum, a. 813, cap.: 4, pag.: 298, lin.: 1

III. De rebus pauperum per malam occasionem non emendis hoc omnibus placuit, quod in Mogonciacensi conventu statutum est.

Appendices ad concilia anni 813

Conc. 2, 1, Annotatio capitulorum synodaliū, cap.: 5, pag.: 302, lin.: 10

V. De rebus pauperum per malam occasionem non emendis: MOG. cap. VII. TUR. XLIII. ARL. XXIII.

Appendices ad concilia anni 813

Conc. 2, 1, Annotatio capitulorum synodaliū, cap.: 85, pag.: 305, lin.: 24

(LXXXV). De frugibus in usus pauperum congregandis: CAB. cap. VIII.

Appendices ad concilia anni 813

Conc. 2, 1, Annotatio capitulorum synodaliū, cap.: 108, pag.: 306, lin.: 18

(CVIII). Ut peregrini et pauperes convivae sint episcoporum: TUR. cap. VI. REM. XVII.

Capitula Florentina

Capit. episc. 1., nr.: 15, pag.: 224, lin.: 5

Et ut archiepiscopi de decimis in sarcitectis seu pauperibus atque scolasticis secundum auctoritatem canonicam partes mittant.

Capitula Hludowico et Hlotario adscripta

Capit. 1, Capitula Francica, pag.: 333, lin.: 16

2. De causis viduarum, pupillorum, orfanorum vel reliquorum pauperum: ut in primo conventu ante mediam diem illorum ratio vel querela audiatur et diffiniatur, et post mediam diem causa regia et ecclesiarum vel potentum hominum; quia ipsi pauperes non habent facultatem unde sustentare se possint, donec ad eorum perveniant iustitiam et ideo tantos clamores faciunt ad aures nostras.

Capitula Karolo Magno adscripta

Capit. 1, Capitula Francica, pag.: 214, lin.: 4

4. Et centenarii generalem placitum frequentius non habeant propter pauperes; sed cum illos super quos clamant iniuste patientes et cum maioribus natu et testimoniis necessariis frequenter placitum teneant; ut hi pauperes qui nullam causam ibidem non habeant non cogantur in placitum venire nisi bis aut ter in anno.

Capitula Karolo Magno adscripta

Capit. 1, Capitula Italica, pag.: 220, lin.: 12

21. Ut nec episcopi nec abbates nec comites nec vicarii nec iudices nullusque omnino sub mali occasione vel malo ingenio res pauperum vel minus potentium nec emere nec vi tollere audeat; sed quisquis ex eis aliquid comparare voluerit, in publico coram idoneis testibus et cum rationibus hoc faciat.

Capitularia Hlotarii Italica

Capit. 1, Capitulare Olonnense alterum, A, pag. 328, lin. 34

7. De senodochiis precipimus, ut quicumque illas habet, omnia secundum Deum et secundum canones inde faciat; et quicquid inde non fuit datum pauperibus post obitum domni Pippini in omnibus fiat restauratum. Quod si aliquis hoc facere noluerit, de ipsos senodochios non habeat potestatem, usque dum veniat cum ipsis missis in nostra presentia; et missi cum ipso episcopo illa imbrevent in nostra presentia.

Capitularia Hlotarii Italica

Capit. 1, Capitula de rebus ecclesiasticis, pag. 332, lin. 13

In his vero quae ab initio iustae rationis dispositione caruerunt volumus ut quinta pars fructuum pauperibus detur; similiter in illis quae rationabilem dispositionem habuerunt et tamen qualibet neglegentia pristini status ordinatione carent, volumus ut conditio superscripta servetur, quousque per bonorum ordinatorum providentiam et temporum habundantiam ad priorem valeant ascendere dispositionem.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 201, pag.: 61, lin.: 17

7. De oppressione pauperum liberorum hominum, ut non fiant a potentioribus per aliquod malum ingenium contra iustitiam oppressi, ita ut coacti res eorum vendant aut tradant.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 201, pag.: 62, lin.: 15

De orphanis autem vel ceteris pauperibus, qui exsolvere hoc non possunt, in providentia comitis sit, ut nequaquam inde aliquid accipiat.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 204, pag.: 69, lin.: 31

7. Ut in singulis partibus regni missi idonei constituentur, qui querelas pauperum et oppressiones sive quorumcumque causas examinare et secundum legis aequitatem valeant definiri.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 206, pag.: 75, lin.: 33

4. De observatione pacis et cavenda rapacitate et oppressione rerum ecclesiasticarum ac pauperum.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 206, pag.: 76, lin.: 1

Et comites ac ceteros fideles nostros admonemus, ut ipsi sic suum esse et vivere ordinent, qualiter propter illorum necessitatem vicini eorum ac pauperes non opprimantur.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 209, pag.: 80, lin.: 10

De minoribus quoque causis, quae generaliter omnes, specialiter aliquos tangunt et indigent emendatione, volumus, ut post haec illas quaeratis et ad nostram notitiam reducat, sicut est de comitibus et eorum ministris, si iustitias neglegunt aut ipsas vendunt; si sunt rapaces aut aeclesiarum, viduarum, orfanorum aut pauperum oppressores; si ad predicationem veniunt, si debitum honorem et oboedientiam sacerdotibus suis impendunt; si aliquas novitates aut argumenta, quae ad detrimentum populi pertinent, agere presumunt, sicut est in acquirendis proprietatibus, aut inrationabiles preces ad adiutoria facienda sive in reliquis causis, quae ad peccatum nostrum pertinere possunt ac populi nostri.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 210, pag.: 81, lin.: 28

Et dum soli afflicti et pauperes veniunt, quid aliud, quam ut patienter mala ferant, illis praedicandum est?

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 210, pag.: 81, lin.: 29

Si autem divites, qui pauperibus iniuriam facere soliti sunt, venire non rennuerent, illis omnino praedicandum esset, ut a rapinis se compescerent utque, dum possunt, elemosynis peccata sua redimerent, ut a fluxu rerum temporalium se abstinerent.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 210, pag.: 83, lin.: 11

13. Quosdam ministros comitum propter frequentia placita pauperiorum populum nimis affligere comperimus; unde maiestatem vestram obsecramus, ut capitulare avi vestri de hac re observare praecipatis.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 212, pag.: 85, lin.: 1

Cap. 2. Potentes autem, ne circa domos, in quibus habitant, oppressiones exerceant, quibus pauperes affliguntur, quia solent cum suis caballis ac reliquis animalibus inter reliquas violentias aliorum prata decerpere, nihilominus autem et hiemis tempore occasione nutriendorum equorum illos affligunt: per eos etiam scire volumus, qualiter hoc emendandum sit.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 212, pag.: 85, lin.: 6

Cap. 3. Quando ad palatium vel ad alia loca potentes properant et in exposcendis hospitibus pauperes adgravant, inquirere placet, qualiter haec oppressio fieri desinat.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 212, pag.: 85, lin.: 31

Cap. 10. Hoc etiam audire desideramus, si in iudicio comitum prius miserorum causae, id est viduarum, pupillorum ceterorumque pauperum quaerimoniae terminandae sint, ac deinde potentiorum; quodsi ab aliquo tales Christi pauperes sunt despecti, qualiter hoc emendare velint, inquirentibus nobis insinuent.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 213, pag.: 87, lin.: 16

Cap. 5. Hoc etiam multorum querellis ad nos delatum est, quod potentes et honorati viri in locis, quibus conversantur, minorem populum depopulentur et opprimant et eorum prata depascant, mansiones etiam contra voluntatem privatorum hominum sive pauperum in eorum domibus suis hominibus disperciant eisque per vim quaelibet tollant.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 216, pag.: 92, lin.: 7

Cap. 1. Crebro vestram fidelitatem retroactis temporibus commonuimus, ut secundum normam christianae religionis vivere unusquisque nostrorum fidelium satageret et suos a rapina conpesceret; attamen quia hactenus minus diligenter est actum, amodo omni conamine vos studere volumus, quo poenitus a nostro regno rapina eliminetur et pauperum voces usque nunc domini Sabaoth aures pulsantes querimoniis incipiant suo creatori laudes rependere pro ubique pace et quiete concessa nobis agentibus.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 217, pag.: 94, lin.: 4

Cap. 5. Directi abbates monasteria monachorum et puellarum ac senodochia circumeant; si, unde administrantur, debita obsequia habeant et concorditer degant, inquirant; quicquid inordinatum reppererint, regulariter corrigant; senodochia autem sic, ubi sunt neglecta, ad pristinum statum revocent; hospitales vero pauperum tam in montanis, quam et ubicumque fuisse noscuntur, pleniter et diligenti cura restaurentur.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 218, pag.: 95, lin.: 1

Pauperes vero personae ad custodiam maritimam vel patriae pergant, ita videlicet, ut, qui plus, quam decem solidos habet de mobilibus, ad eandem custodiam vadant.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 221, pag.: 102, lin.: 25

10. Ut res ecclesiasticas, tam mobiles quam et immobiles, nemo invadere vel auferre praesumat; et quae a rectoribus ecclesiae actenus ob timorem vel favorem alicui libellario vel enfiteoticario iure dolose et cum damni detrimento ecclesiae amissae videntur, ad pristinum ius revertantur, quatinus liceat illis, quibus earum cura commissa est, quieto et pacifico ordine eas tenere et pro nobis ac regno nobis a Deo commisso orare pauperibusque debita stipendia erogare, familiam ecclesiae iuste et rationabiliter regere et gubernare.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae

Capit. 2, Cap.: 221, pag.: 103, lin.: 11

13. Ut episcopi et comites in suis ministeriis commorantes in suis consistent domibus cum suis vassallis neque praesumant occasione ospitii in pauperioris cuiuspiam vicini domo, nisi rogati, commorari, quia ob hoc maxime depraedationes et discordias actenus pululasse manifestum est.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 227, pag.: 115, lin.: 1

Unde Deum gravius ad iracundiam provocarent et sanctos, quos intercessores pro suis peccatis habere debuerant, infensos haberent et sacerdotes ac viros religiosos seu Christi pauperes, quos oratores et reconciliatores sibi de suo promereri necesse fuerat, proclamatores adversum se fieri irritarent et ad cumulum suorum peccatorum etiam illa peccata, unde in conspectu Dei rationem in die terribilis iudicii redderent, et augerent, quae illi commiserunt, qui eadem ipsa peccata per intercessionem fidelissimarum oblationem deleverunt, quas ecclesiasticarum rerum pervasores inconsulte et in perniciem sui sine reverentia abutuntur.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 228, pag.: 117, lin.: 19

Cap. 2. Statuimus, ut non tantum dominicis diebus et precipuis festivitibus episcopi missas celebrent, set, cum possibile fuerit, cotidiana quoque sacrificia frequentent; nec fastidiant privatim primum pro se, deinde pro consacerdotibus, pro regibus et cunctis ecclesiae Dei rectoribus proque his, qui se orationibus ipsorum peculiariter commiserint, et maxime pro pauperibus preces fundere et omnipotenti Deo hostias offerre comitante pia compunctione et sacrae devotionis affectu, quod magis utique occulte sacrificantibus convenit, ut ipse quoque sacerdos hostia viva fiat et sacrificium Deo spiritu contribulato.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 228, pag.: 117, lin.: 29

Removeantur ab eius convictibus cuncta turpitudinis argumenta: non ludicra spectacula, non acromatum vaniloquia, non fatuorum stultiloquia, non scurriles admittantur praestigiae; adsint peregrini et pauperes et debiles, qui de sacerdotali mensa Christum benedicentes benedictionem percipiant; recitetur sacra lectio, subsequatur vivae vocis exhortatio, ut non tantum corporali cibo, immo verbi spiritalis alimento convivantes se refectos gratulentur, ut in omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum dominum nostrum.

Capitularia Hlotarii I. et regum Italiae. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 230, pag.: 125, lin.: 43

Sed hoc scire vos volumus, quoniam sancta Romana ecclesia tantum est ad nihilum deducta, quod et eleemosynae, quae pauperibus pro sospitate vestri imperii distribui solebant, et stipendia clericorum ac famulorum eius omnimodis sunt evacuata; pro quibus vero ad stabilitatem imperii vestri magis vos oportet cum vestris fidelibus prudenter tractare, ut, sicut praediximus, alicui restorationi ipsius, quae nimium est afflicta, operam detis.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Hludowici ad archiepiscopos epistola, pag.: 340, lin.: 28

Quoniam diligenti indagine, vita comite, perquirere iubebimus, quis praelatorum iniunctum sibi officium strenue peragat, vel quis in claustris canonicorum et ceteris habitationibus construendis et in necessariis stipendiis eis tribuendis et in domibus ad receptacula pauperum reparandis sanctioni nostrae paruerit, quisve clerum suum eadem institutione et caeteris spiritalibus documentis instruere curaverit, vel quis causa avaritiae eos quos in Christi militia rationabiliter alere poterat propulerit.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Hludowici ad archiepiscopos epistola, pag.: 340, lin.: 26

Quoniam diligenti indagine, vita comite, inquirere iubebimus, qualiter unusquisque praelatorum ministerium suum expleat, qualiter iussioni nostrae in claustris et caeteris canonicorum necessariis habitationibus et in eorum stipendiis dandis et receptaculis pauperum praeparandis obtemperaverint, vel quis clerum suum secundum huius institutionis normam et caetera spiritalia exercitia informare studuerit, aut si quis quem eorum, quos in Dei servitio rationabiliter gubernare potuit, causa avaritiae abiecerit.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Capitulare monasticum, pag.: 347, lin.: 3

49. Ut de omnibus in eleemosynam datis, tam ecclesiae quam fratribus, decimae pauperibus dentur.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Episcoporum ad Hludowicum relatio, pag.: 367, lin.: 36

Quapropter diversitatem mensurarum in multis pauperes valde gravantur.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Episcoporum ad Hludowicum relatio, pag.: 367, lin.: 37

Census tamen singularum provinciarum antiquitus constitutus huius rei occasione pauperibus non augeatur.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Episcoporum ad Hludowicum relatio, pag.: 367, lin.: 39

8. Postulant et monent oratores vestri, ut inter cetera quae digne Deo agitis ad causas necessarias ecclesiarum et pauperum aliquotiens audiendas aut examinandas propter amorem Dei assumatis laborem, quia perfectio ministerii vestri maxime in huiusmodi consistit officio.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Episcoporum ad imperatorem relatio, pag.: 369, lin.: 9

5. De ordinatione rerum episcopii, priorum nobis patrum et Romane legis statuta rite conservata sufficiant: quadripartita denique ex redditibus patrimonia partim pauperibus eroganda, partim praelatorum templorumque usibus implicanda sanxerunt.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Eugenii II concilium Romani, pag.: 374, lin.: 10

Nulli episcoporum liceat res immobiles de subiectis plebibus aliisque piis locis in proprio usu habere, ne maiores enormiter locupletentur et minores tali facto pauperes inveniantur.

Capitularia Hludowici et Hlotarii. Additamenta

Capit. 1, Eugenii II concilium Romani, pag.: 374, lin.: 45

Sacerdos denique in tali culpa pauper inventus a proprio canonice iudicetur episcopo, ut non aeclesia sibi commissa damnum sustineat.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 2, Cap.: 192, pag.: 16, lin.: 30

Comites autem et missi nostri magnum studium habeant, ne forte propter eorum negligentiam pauperes crucientur et nos taedium propter eorum clamores patiamur, si nostram gratiam habere velint.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Item capitula legi addita, pag.: 270, lin.: 7

Comites vero non semper pauperes per placita opprimere debent.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Ordinatio imperii, pag.: 272, lin.: 20

10. Si autem, et quod Deus avertat et quod nos minime obtamus, evenerit, ut aliquis illorum propter cupiditatem rerum terrenarum, quae est radix omnium malorum, aut divisor aut obpressor ecclesiarum vel pauperum extiterit aut tyrannidem, in qua omnis crudelitas consistit, exercuerit, primo secreto secundum Domini praeceptum per fideles legatos semel, bis et ter de sua emendatione commoneatur, ut, si his renisus fuerit, accersitus a fratre coram altero fratre paterno et fraterno amore moneatur et castigetur.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitulare ecclesiasticum, pag.: 275, lin.: 37

Quia iuxta sanctorum patrum traditionem novimus "res ecclesiae vota esse fidelium, pretia peccatorum et patrimonia pauperum", cuique non solum habita conservare, verum etiam multa Deo opitulante conferre optamus.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitulare ecclesiasticum, pag.: 276, lin.: 20

4. Statutum est ut, quicquid tempore imperii nostri a fidelibus ecclesiae sponte conlatum fuerit, in dicioribus locis duas partes in usus pauperum, tertiam in stipendia cedere clericorum aut monachorum, in minoribus vero locis aequae inter clericum et pauperes fore dividendum; nisi forte a datoribus, ubi specialiter dandae sint, constitutum fuerit.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula legibus addenda, pag.: 281, lin.: 30

3. De viduis et pupillis et pauperibus. Ut quandocumque in mallum ante comitem venerint, primo eorum causa audiat et definiatur.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula per scribenda, pag.: 287, lin.: 25

Sed in hac re considerandum est, utrum ille qui hanc tenet dives an pauper sit et utrum aliud beneficium habeat vel etiam proprium; et qui horum neutrum habet, erga hunc misericorditer agendum est, ne ex toto dispoliatus in aegestatem incidat; ut aut talem censum inde persolvat qualis ei fuerit constitutus vel pertionem aliquam inde in beneficium accipiat unde se sustentare valeat.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitulare missorum, pag.: 289, lin.: 15

3. De pauperibus et viduis et pupillis iniuste oppressis, ut adiuventur et releventur.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula de iustis faciendis, pag.: 295, lin.: 25

Adtamen comes ille, si alicuius pauperis aut inpotentis personae causa fuerit, tunc comes ille diligenter, et tamen sine sacramento, per veriores et meliores pagenses inquirat.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitulare de disciplina palatti, pag.: 298, lin.: 39

7. Ut super mendicos et pauperes magistri constituentur qui de eis magnam curam et providentiam habeant, ut [...] oves et simulatores inter eos se celare non possint.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Admonitio ad omnes regni ordines, pag.: 304, lin.: 33

Pupillorum et viduarum vero et ceterorum pauperum adiutores ac defensores et sanctae ecclesiae vel servorum illius honoratores iuxta vestram possibilitatem sitis.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Legationis capitulum, pag.: 310, lin.: 6

Itaque volumus, ut medio mense Maio conveniant idem missi, unusquisque in sua legatione, cum omnibus episcopis, abbatibus, comitibus ac vassis nostris, advocatis nostris ac vicedominis abbatissarum necnon et eorum qui propter aliquam inevitabilem necessitatem ipsi venire non possunt ad locum unum; et si necesse fuerit, propter oportunitatem conveniendi, in duobus vel tribus locis, vel maxime propter pauperes populi, idem conventus habeatur, qui omnibus congruat.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula e lege romana excerpta, pag.: 311, lin.: 18

Ptochotrophium, id est locus venerabilis in quo pauperes et infirmi homines pascuntur.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula e lege romana excerpta, pag.: 311, lin.: 21

Gerontochomium, id est locus venerabilis in quo pauperes et propter senectutem solam infirmi homines curantur.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula e conciliis excerpta, pag.: 312, lin.: 5

Propter istius itaque pacis concordiam conservandam placuit nobis de orfanis et pauperibus, qui debite vel indebite dicuntur amisisse hereditatem paterni vel materni iuris ad se legibus pertinentem: si alicubi inventi fuerint quos patres vel matres propter traditiones illorum exheredes fecerunt, aliorum scilicet suasionibus aut petitionibus vel aliquo ingenio, omnino volumus atque decrevimus emendari, quantum ad nos vel ad nostram pertinet potestatem, iuxta voluntatem Dei et vestram sanctam ammonitionem et considerationem.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula e conciliis excerpta, pag.: 312, lin.: 13

2. VII. Ut res pauperum vel minus potentum mala occasione non emantur.

Capitularia Hludowici Pii

Capit. 1, Capitula e conciliis excerpta, pag.: 312, lin.: 14

Propter provisiones pauperum, pro quibus curam habere debemus, placuit nobis, ut nec episcopi nec abbates nec comites nec vicarii nec iudices nullusque omnino sub mala occasione vel malo ingenio res pauperum vel minus potentum nec emere nec vi tollere audeat; sed quisquis ex eis aliquid conparare voluerit, in publico placito coram idoneis testibus et cum ratione hoc faciat.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 32, lin. 14

Ceterum si accipiendi nulla necessitas urguerit, nihil de memorata quarta parte accipiat, sed usibus ecclesiarum et pauperibus Christi impertiendum secundum suam dispositionem relinquat.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 32, lin. 25

In concilio vero Cesariensi ita de chorepiscopis habetur scriptum: Chorepiscopi quoque ad exemplum quidem et formam septuaginta videntur esse; ut comministri autem propter studium, quod erga pauperes exhibent, honorantur.'

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 33, lin. 15

Unde summopere omnibus modis abhinc providendum iudicavimus, ut ea, quae a domno imperatore cum consensu episcoporum ob honorem et amorem Dei ecclesiis concessa sunt, non in avaritiam presbiterorum aut in rapacitatem episcopalium ministrorum cedant, sed in utilitatem ecclesiae et in usus clericorum et pauperum deveniant.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 43, lin. 42

Amos propheta: Audite hoc, qui conteritis pauperem et deficere facitis egenos terrae, dicentes: quando transibit mensis et venundabimus merces, et sabbatum et aperiemus frumentum, ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus stateras dolosas, ut possideamus in argento egenos et pauperes pro calciamentis, et quisquillas frumenti venundamus?'

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 44, lin. 16

De mensurarum namque inaequalitate et modiis iniustis et sestariis, quae Domini lege haberi prohibentur, qualiter res ad certam correctionem perducere possit, non satis perspicue nobis patet, eo quod in diversis provinciis diversae ab omnibus pene habeantur; hoc tamen modis omnibus optamus et admonemus, ut saltem nullus duplices mensuras in sua dominatione aut habeat aut haberi permittat; quoniam hac occasione multos pauperes adfligi in plerisque locis cognovimus.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 47, lin. 20

Ipse enim debet primo defensor esse ecclesiarum et servorum Dei, viduarum, orfanorum caeterorumque pauperum necnon et omnium indigentium.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 47, lin. 28

Unde oportet, ut ipse, qui iudex est iudicum, causam pauperum ad se ingredi faciat et diligenter inquirat, ne forte aliqui, qui ab eo constituti sunt et vicem eius agere debent in populo, iniuste aut neglegenter pauperes oppressiones pati permittant.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 47, lin. 33

Unde beatus Iob: Cumque sederem quasi rex circumstante exercitu, eram tamen merentium consolator; auris audiens beatificabat me et oculos videns testimonium reddebat michi, quod liberassem pauperem vociferantem et pupillum, cui non esset adiutor.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 47, lin. 36

Benedictio pauperis super me veniebat, et cor viduae consolatus sum; iustitia indutus sum et vestivi me sicut vestimento et diademate iudicio meo.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 47, lin. 37

Oculus fui ceco et pes claudus; pater eram pauperum et causam, quam nesciebam, diligentissime investigabam.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 196, pag. 50, lin. 9

Ex substantia tua fac elemosynam et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 197, pag. 54, lin. 19

3. Quia contra christianam religionem et contra votum suum sine ulla utilitate publica aut certa necessitate pravorum consilio delusus in diebus quadragesimae expeditionem generalem fieri iussit et in extremis imperii sui finibus in coena Domini, quando paschalia sacramenta ab omnibus christianis rite sunt celebranda, placitum generale se habiturum constituit; in qua expeditione, quantum in ipso fuit, et populum in magnam murmurationem protraxit et sacerdotes Domini a suis officiis contra fas amovit et pauperibus gravissimam oppressionem irrogavit.

Capitularia Hludowici Pii. Addtamenta

Capit. 2, Cap. 197, pag. 55, lin. 3

6. De diversis expeditionibus, quas in regno sibi commissio non solum inutiliter, sed etiam noxie sine consilio et utilitate fecit, in quibus nimirum multa et innumerabilia sunt in populo christiano flagitia perpetrata, in homicidiis et periuriis, in sacrilegiis, in adulteriis, in rapinis, in incendiis, sive in ecclesiis Dei, sive in aliis diversis locis factis, in direptionibus et oppressionibus pauperum miserabili et pene apud christianos inaudito patrato: quae omnia ad auctorem, sicut praemissum est, reflectuntur.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare episcoporum (780 ?), pag.: 52, lin.: 13

Episcopi et abbates atque abbatissae pauperes famelicos quatuor pro isto inter se instituto nutrire debent usque tempore messium; et qui tantum non possunt, iuxta quod possibilitas est, aut tres aut duos aut unum.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare episcoporum (780 ?), pag.: 52, lin.: 21

Et de pauperes famelicos, sicut supra scriptum est, et ipsi faciant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Admonitio generalis (789 m. Martio 23), pag.: 57 lin. 5

47. Omnibus. In concilio Gangarense, ut nulli liceat oblata, quae ad pauperes pertineant, rapere vel fraudare.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Admonitio generalis (789 m. Martio 23), pag.: 60 lin. 22

75. Omnibus. Et hoc nobis competens et venerabile videtur, ut hospites, peregrini et pauperes susceptiones regulares et canonicas per loca diversa habeant: quia ipse Dominus dicturus erit in remuneratione magni diei: "hospes eram, et suscepistis me"; et apostolus hospitalitatem laudans, dixit: "per hanc quidam placuerunt Deo, angelis hospitio susceptis".

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Duplex legationis edictum (789 m. Martio 23), pag. 64 lin. 23

32. De pauperibus in plateis vel in quadruviis iacentibus: ut ad ecclesiam veniant et illorum confessiones donent.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Breviarium missorum Aquitanicum, pag.: 65 lin. 24

5. Ut ad illos pauperes nova aliqua consuetudo inposita fuit postea.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Synodus Francofurtensis pag.: 78, lin.: 1

48. De oblationibus quae in ecclesia vel in usus pauperum conferuntur canonica observetur norma; et non ab aliis dispensentur nisi cui episcopus ordinaverit.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum generale, pag.: 92, lin.: 5

Et nemo per ingenium suum vel astutiam perscriptam legem, ut multi solent, vel sibi suam iustitiam marrire audeat vel prevaleat, neque ecclesiis Dei neque pauperibus nec viduis nec pupillis nullique homini christiano.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum generale, pag.: 92, lin.: 13

Et ut ipsi missi diligenter perquirere, ubicumque aliquis homo sibi iniustitiam factam ab aliquo reclamasset, sicut Dei omnipotentis gratiam sibi cupiant custodire et fidelitate sibi promissa conservare; ita ut omnino in omnibus ubicumque, sive in sanctis ecclesiis Dei vel etiam pauperibus, pupillis et viduis adque cuncto populo legem pleniter adque iustitia exhiberent secundum voluntatem et timorem Dei.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum generale, pag.: 94, lin.: 4

Pauperes, viduae, orphani et peregrini consolationem adque defensionem hab eis habent; ut et nos per eorum bona voluntatem magis premium vitae eternae quam supplicium mereamur.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum generale, pag.: 96, lin.: 12

25. Ut comites et centenarii ad omnem iustitiam faciendum compellent et iuniores tales in ministeriis suis habeant, in quibus securi confident, qui legem adque iustitiam fideliter observent, pauperes nequaquam oppriment, fures latronesque et homicidas, adulteros, malificos adque incantatores vel auguriatrices omnesque sacrilegos nulla adulatione vel praemium nulloque sub tegimine celare audeat, sed magis prodere, ut emendentur et castigentur secundum legem, ut Deo largiente omnia haec mala a christiano populo auferatur.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum generale, pag.: 96, lin.: 21

27. Precipimusque ut in omni regno nostro neque divitibus neque pauperibus neque peregrinis nemo hospitium denegare audeat, id est peregrinis propter Deum perambulantibus terram sive cuilibet iteranti propter amorem Dei et propter salutem animae suae tectum et focum et aquam illi nemo deneget.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum generale, pag.: 96, lin.: 33

29. De pauperinis vero qui in sua elymosyna domnus imperator concedit qui pro banno suo solvere debent, ut eos iudices, comites vel missi nostri pro concessio non habeant constringere parte sua.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Parisiacum et Rotomagense, pag.: 100, lin.: 33

12. De obpressionibus liberorum hominum pauperum, qui in exercitu ire debent et a iudicibus sunt obpressi.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aurelianense, pag.: 100, lin.: 33

12. De obpressionibus liberorum hominum pauperum, qui in exercitu ire debent et a iudicibus sunt obpressi.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum speciale, pag.: 104, lin.: 25

51. Ut liberi homines pauperes a nullo iniuste opprimantur.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula a sacerdotibus proposita, pag.: 106, lin.: 29

Et ad ornamentum aecclesiae primam elegant partem, secundam autem ad usum pauperum atque peregrinorum per eorum manus misericorditer cum omni humilitate dispensent, tertiam vero partem semetipsis solis sacerdotes reservent.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula ad lectionem canonum, pag.: 108, lin.: 28

20. De pauperibus hominibus considerandum est, sub quali mensura censa debeant solvere annua.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula ad lectionem canonum, pag.: 108, lin.: 34

23. Si placet domno meo, legatur capitula VII. III. VI. VIII. LIX. LX et LXI id est "De generibus monachorum", "Qualis debeat esse abba", "De obedientia discipulorum", "De disciplina suscipiendorum novitiorum", "De filiis nobilium vel pauperum qui offeruntur", "De sacerdotibus qui voluerint in monasterio habitare", et "De clericis seu et de monachis peregrinis".

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare in Theodonis villa datum generale, pag.: 125 lin. 10

16. De oppressione pauperum liberorum hominum, ut non fiant a potentioribus per aliquod malum ingenium contra iustitiam oppressi, ita ut coacti res eorum vendant aut tradant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Niumagae datum , pag.: 132, lin.: 3

9. De mendicis qui per patrias discurrunt volumus, ut unusquisque fidelium nostrorum suum pauperem de beneficio aut de propria familia nutriat, et non permittat aliubi ire mendicando; et ubi tales inventi fuerint, nisi manibus haberent, nullus eis quicquam tribuere praesumat.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Memoratorium de exercitu praeparando, pag.: 134 lin. 37

Et qui sic pauper inventus fuerit qui nec mancipia nec propriam possessionem terrarum habeat, tamen in praecio valente ... solidos, quinque sextum praeparent; [et ubi duo, tercium de illis qui parvulas possessiones de terra habere videntur].

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Memoratorium de exercitu praeparando, pag.: 135 lin. 3

Et unicuique ex ipsis qui in hoste pergunt fiant coniectati solidi quinque a suprascriptis pauperioribus qui nullam possessionem habere videntur in terra.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula de causis diversis , pag.: 136 lin. 5

3. De Frisionibus volumus, ut comites et vassalli nostri, qui beneficia habere videntur, et caballarii omnes generaliter ad placitum nostrum veniant bene praeparati; reliqui vero pauperiores sex septimum praeparare faciant, et sic ad conductum placitum bene praeparati hostiliter veniant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare de exercitu promovendo , pag.: 137 lin. 16

2. Volumus atque iubemus, ut idem missi nostri diligenter inquirant, qui anno praeterito de hoste bannito remansissent super illam ordinationem quam modo superius comprehenso de liberis et pauperioribus hominibus fieri iussimus; et quicumque fuerit inventus, qui nec parem suum ad hostem suum faciendum secundum nostram iussionem adiuvit neque perrexit, haribannum nostrum pleniter rewadiet et de solvendo illo secundum legem gidem faciat.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula per episcopos et comites nota facienda, pag.: 141, lin.: 30

6. Ut per civitates monasteria virorum et puellarum commonere faciant, ut omnes pie et caste Dei servitio certent vivere et eorum pauperes et familias iuxta possibilitatem nutrire faciant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aquisgranense primum, pag.: 150, lin.: 21

12. Ut nullus absque iusticia pauperem et inopem expoliare presumat.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aquisgranense primum, pag.: 151, lin.: 5

24. De debitis pauperum anterioribus et negotia facienda antequam fructum collegatur: omnino inantea cavenda. Ut unusquisque presenti anno sive liberum sive servum suum de famis inopia adiutorium prebeat.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aquisgranense primum, pag.: 151, lin.: 11

27. Ut nullus conparationem faciat cum paupere dolose nisi per iusticia.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aquisgranense alterum, pag.: 152, lin.: 18

12. De illis qui vinum et annonam vendunt antequam colligantur et per hanc occasionem pauperes efficiantur.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aquisgranense primum, pag.: 154, lin.: 3

20. Ut pauperes, orfani et viduae et ecclesiae Dei pacem habeant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare missorum Aquisgranense secundum, pag.: 154, lin.: 25

12. De pauperibus qui minime solvere possunt

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula de missorum officiis, pag.: 155, lin.: 17

3. Quando iustitiam pauperibus facere iusserunt, semel aut bis praecipiant ut iustitia facta fiat, tertia vice, si nondum factum est, ipsi pergant ad locum et ad hominem qui iustitiam facere noluit et cum virtute tollant ab eo quod iniuste alteri tulit et reddant illi cuius per iustitiam esse debuit.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula cum episcopis et abbatibus tractanda, pag.: 163, lin.: 7

5. Inquirendum etiam, si ille seculum dimissum habeat, qui cotidie possessiones suas augere quolibet modo, qualibet arte non cessat, suadendo de coelestis regni beatitudine, comminando de aeterno supplicio inferni, et sub nomine Dei aut cuiuslibet sancti tam divitem quam pauperem, qui simpliciores natura sunt et minus docti atque cauti inveniuntur, sic rebus suis expoliant et legitimos heredes eorum exheredant, ac per hoc plerosque ad flagitia et scelera propter inopiam, ad quam per hoc fuerint devoluti, perpetrando compellunt, ut quasi necessario furta et latrocinia exercent, cui paternarum hereditas, ne ad eum pervenerit, ab alio praerepta est.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula de rebus exercitalibus tractanda, pag.: 165, lin.: 1

2. Quod pauperes se reclamant expoliatos esse de eorum proprietate; et hoc aequaliter clamant super episcopos et abbates et eorum advocatos et super comites et eorum centenarios.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula de rebus exercitalibus tractanda, pag.: 165, lin.: 4

3. Dicunt etiam, quod quicumque proprium suum episcopo, abbati vel comiti aut iudici vel centenario dare noluerit, occasiones quaerunt super illum pauperem, quomodo eum condemnare possint et illum semper in hostem faciant ire, usque dum pauper factus volens nolens suum proprium tradat aut vendat; alii vero qui traditum habent absque ullius inquietudine domi resideant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula de rebus exercitalibus tractanda, pag.: 165, lin.: 12

5. Dicunt etiam alii, quod illos pauperiores constringant et in hostem ire faciant, et illos qui habent quod dare possint ad propria dimittunt.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula e canonibus excerpta, pag.: 174, lin.: 13

12. Ut unicuique episcoporum liceat de thesauro ecclesiae pauperibus erogare nutrimentum secundum canones cum testibus.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitula e canonibus excerpta, pag.: 174, lin.: 32

22. Ut comites vel vicarii seu iudices aut centenarii sub mala occasione vel ingenio res pauperum non emant nec vi tollant; sed quisque hoc comparare voluerit, in publico placito coram episcopo fiat.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare de iustitiis faciendis, pag.: 176, lin.: 21

2. Ut episcopi, abbates, comites et potentiores quique, si causam inter se habuerint ac se pacificare noluerint, ad nostram iubeantur venire praesentiam, neque illorum contentio aliubi diiudicetur neque propter hoc pauperum et minus potentium iustitiae remaneant.

Capitularia Karoli Magni

Capit. 1, Capitulare de iustitiis faciendis, pag.: 176, lin.: 24

Neque comes palatii nostri potentiores causas sine nostra iussione finire praesumat, sed tantum ad pauperum et minus potentium iustitias faciendas sibi sciat esse vacandum.

Capitularia Karoli et Pippini filii Italica

Capit. 1, Capitulare cum episcopis Langobardicis pag. 189, lin.: 24

7. De viduis et orfanis et pauperibus vel omnibus inpotentibus: ut in elemosyna dominorum nostrorum regum eorum iustitiam plenius accipiant.

Capitularia Karoli et Pippini filii Italica

Capit. 1, Capitulare Mantuanum primum ecclesiasticum , pag.: 195, lin.: 9

3. De senodochiis vero nobis pertinentibus, que bene ordinata sunt in ipso permaneant; que vero destructa sunt secundum qualitatem temporum ad priore cultum perducere cupimus, ut ibi pauperes Domini reficiantur: et per tales personas fiant ordinata qui ea iuxta Deum regant et de helemosynas pauperum nihil subtrahant.

Capitularia Karoli et Pippini filii Italica

Capit. 1, Pippini capitulare Papiense, pag.: 198, lin.: 25

Placuit nobis atque convenit, ut omnes iustitiae pleniter factae esse debeant infra regnum nostrum absque ulla dilatione, tam de ecclesias quam de senodochiis seu pauperes et viduas vel orfanos atque de reliquos homines secundum iussionem domini nostri Karoli regis.

Capitularia Karoli et Pippini filii Italica

Capit. 1, Pippini capitulare, pag.: 200, lin.: 30

Primo capitulo de senedochia: iussit ut quicumque senedochia habent, si ita pauperes pascere voluerint et consilio facere quomodo abantea fuit, habeant ipsa senedochia et regant ordinabiliter.

Karoli et Pippini capitularia Italica

Capit. 1, Karoli capitulare missorum Italicum, pag.: 207, lin.: 6

12. Ut per placita non fiant banniti liberi homines, excepto si aliqua proclamatio super aliquem venerit aut certe si scabinus aut iudex non fuerit; et pro hoc condemnati illi pauperiores non fiant.

Capitularia Karoli et Pippini filii Italica

Capit. 1, Pippini capitulare Italicum, pag.: 209, lin.: 33

4. Ut comites pleniter iustitiam diligant et iuxta vires expleant et iustitiam sanctae Dei ecclesiae vigilantia cura instent et orfanorum, viduarum, pauperum et omnium qui in eorum ministerio commanent, de quacumque causa ad eos venerit querella, plenissima et iustissima deliberatione diffinire decertent; et sicut rectius et iustius est ita agant, et ut primitus ad placita eorum orfanorum et viduarum necnon et pauperum causas deliberent, nec propter aliqua dilatatione eorum iustitia a iudicibus dilatetur.

Capitularia Pippini

Capit. 1, Epistola ad Lullum, pag.: 42, lin.: 14

Sic nobis videtur, ut absque ieiunio unusquisque episcopus in sua parrochia letanias faciat, non cum ieiunio, nisi tantum in laude Dei, qui talem nobis habundantiam dedit; et faciat unusquisque homo sua elemosina et pauperes pascat.

Capitularia Pippini

Capit. 1, Pippini capitulare Aquitanicum (768), pag.: 43, lin.: 5

4. Ut ad illos pauperes homines magis non tollant nisi quantum legitime reddere debent.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Summula de bannis, pag.: 224, lin.: 25

4. Contra pauperimus qui se ipsum defendere non possunt, qui dicuntur unvermagon.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Statuta Rhispacensia Frisingensia Salisburgensia, pag.: 228, lin.: 3

13. Ut decimae populi dividantur in quattuor partes, id est una pars episcopo, alia clericis, tertia pauperibus, quarta in ecclesiae fabricis applicetur, sicut in decretis pape Gelasii continetur cap. XXVII.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Capitula de presbyteris admonendis, pag.: 238, lin.: 14

6. Sexto, ut diligenter rescatis post ordinationem uniuscuiusque presbyteri, quantum quisque fecerit in suo ministerio: quia qui ante ordinationem pauperes fuerunt, post ordinationem vero de rebus cum quibus debuerant ecclesiis servire emunt sibi alodium et mancipia et caeteras facultates, et neque in sua lectione aliquid profecerunt neque libros congregaverunt aut ea quae pertinent ad cultum ad cultum religionis augmentaverunt, sed semper convitiis et contritionibus et rapina vivunt.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Missi cuiusdam admonitio, pag.: 239, lin.: 27

Diligite proximos vestros sicut vos ipsos, et aelemosina facite pauperibus secundum vires vestras.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Missi cuiusdam admonitio, pag.: 240, lin.: 18

Duces, comites et iudices iustitiam faciat populos, misericordiam in pauperes, pro pecunia non mutet aequitates, per odia non damnent innocentes.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Odilberti ad Karolum responsuum, pag.: 248, lin.: 25

Itaque, etsi ad id quod dominatio vestra flagitat, plenius a nobis ipsis nequimus responsa proponi, oportet tamen ut quanto pauperiores nos cognoscimus esse in nostris responsis, tanto magis in scripturis sanctis convenit fieri devotiores; ut qui propriis sermonibus minores sumus, in dicendo sanctorum quoque testimoniis ad crescere valeamus, et de eruditissimorum labore, qui nihil in scripturis divinis obscurum reliquerunt vel clausum quod ad veram non perducerent claritatem et, Davidicam clavem et acceperunt, aperirent, nobis etiam tribuendo proficerent in salutem, et labor sanctorum nos inertes securiores et paratos faceret ad danda responsa.

Capitularia Pippini et Karoli Magni. Additamenta

Capit. 1, Rihcolfi ad Eginonem epistola, pag.: 249, lin.: 16

Notum sit fraternitati tuae, quia dominus imperator nos admonuit, sicut sepius in conventu conciliorum [...] ut omni tempore Dei omnipotentis misericordiam humiliter deprecare debeamus pro communi salute [...] quandocumque necessitas compellit, ut unusquisque per suam parochiam triduanum ieiunium fecissent et rogassent Deum omnipotentem, ut omnibus suis fidelibus christianis dedisset suam gratiam et sanitatem corporis et animae, et ut ab omnibus tribulationibus quae pro peccatis nostris assidue, crescunt et [...] tam in hominibus quamque et in animalibus, in omnibus nobis adiuvasset. Ideoque nostra parvitas [...] iussionem domni imperatoris [...] ut V. Idus Decembres, IV. Idus et III. Idus, quod evenit secunda feria [...] ut omnes, quos senectus vel infirmitas sive infantia non prohibet, ieiunent usque ad horam [...] abstineant se a carne et vino et a cervisa, melschida et medo; et si aliquis propter causam infirmitatis [...], unusquisque maiores donet in unoquoque die solidum unum, mediocres denarios sex, pauperes [...] secundum suam possibilitatem elemosinas faciant. Presbyteri vero unusquisque in illis tribus diebus [...] clerici et nonnanes qui psalmos sciunt, L psalmos in unoquoque die cantet, et cum c[...] superius diximus ut Deus [...].

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 259, pag.: 267, lin. 16

1. Ut missi nostri per civitates et singula monasteria, tam canonicorum quam monachorum sive sanctimonialium, una cum episcopo parochiae uniuscuiusque, in qua consistunt, cum consilio etiam et consensu ipsius, qui monasterium retinet, vitam ibi degentium et conversationem inquirant, et ubi necesse est, corrigant; et ubi desunt, congruas officinas construere iubeant; et ubi sunt factae et per negligentiam sunt destructae, instaurari praecipiant; et victum ac potum et vestitum atque cetera necessaria pro qualitate et possibilitate loci et inhabitantium necessitate ordinent; et hospitalitatem supervenientium hospitem et receptionem pauperum ibidem disponant et ordinent.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 266, pag.: 288, lin. 8

Audiant, quid propheta Esaïas dicit: Rapina pauperis in domo vestra, et causa viduae non ingreditur ad eos; et: Lacrima viduae usque ad maxillam descendit, et Dominus non delectabitur in illis'.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 266, pag.: 288, lin. 19

Videlicet quia ille, qui praedatur res pauperum et ecclesiarum ac servorum Dei, praedatur a diabolo et praeda illius fit.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 266, pag.: 288, lin. 30

Audiant, quid in Toletano concilio sancti episcopi, qui in caelo cum Deo regnant et in terris miraculis choruscant, de totius mundi partibus congregati decreverunt: Si quis', inquiunt, de potentibus clericum aut quemlibet pauperem aut religiosum expoliaverit, et mandaverit ad ipsum episcopus, ut eum audiat; et si contempserit, invicem mox scripta percurrant per omnes provinciae episcopos, quodcunque adire potuerit, ut excommunicatus habeatur, donec audiat et reddat aliena'.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 266, pag.: 288, lin. 36

Ecce de pauperum raptoribus.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 266, pag.: 289, lin. 6

Item sanctus Urbanus papa et martyr: Res et facultates ecclesiae oblationes appellantur, quia Domino offeruntur et vota sunt fidelium ac pretia peccatorum atque patrimonia pauperum.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 266, pag.: 290, lin. 3

Pupillorum vero et viduarum et caeterorum pauperum adiutores ac defensores et sanctae ecclesiae vel servorum illius honoratores iuxta vestram possibilitatem sitis.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 267, pag.: 292, lin. 8

2. Sanctimoniales, viduae, orphani et pauperes nullo modo opprimantur; et res illorum, tam in frugibus, quam in pratis necnon etiam in eorum foeno a nullo per rapinam depraedentur.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 270, pag.: 300, lin. 3

Et ut unusquisque infra patriam cum pace et sine oppressione pauperum et circummanentium consistat et in hostem vel ad placitum sive ad curtem veniens de suo sic warnitus de domo sua moveat, ut cum pace venire, stare et ad domum suam redire possit'.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 271, pag.: 302, lin. 17

Missi autem nostri colonos et servos pauperes cuiuslibet potestatis non mallent nec bannum Francilem solvere cogant, sed advocatus eorum non cum aliqua nova adinventione, sed quia de sua advocacione coloni vel servi contra bannum nostrum bonum denarium, id est merum et bene pensantem, reiecerint, sicut lex est, malletur.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 272, pag.: 308, lin. 6

Et sacri canones Spiritu sancto per eos dictati, qui in coelo cum Deo regnant et in terris miraculis coruscant, constituerunt dicentes: Si quis de potentibus clericum aut quemlibet pauperem aut religiosum exspoliaverit, et mandaverit ad ipsum episcopus, ut eum audiat, et is contempserit, invicem mox scripta percurrant per omnes provinciae episcopos, quoscunque adire potuerint, ut excommunicatus habeatur, donec audiat et reddat aliena. Et de rebus ac facultatibus ecclesiasticis dicunt: Si quis oblationes ecclesiae extra ecclesiam accipere vel dare voluerit praeter conscientiam episcopi vel eius, cui huiusmodi officia commissa sunt, nec cum eius voluerit agere consilio, anathema sit.' Et item in capitulis avi et patris nostri scriptum est de his, qui in exercitu quoscunque secum ducunt, quod et nos infra patriam volumus observare: Deinceps omnibus denuntiari volumus, ut unusquisque cognoscat omnes, qui in suo obsequio sunt, sive sui sint, sive alieni, ut ille de eorum factis rationem se sciat redditurum et, quicquid in pace violanda deliquerint, ad ipsius debeat periculum pertinere; ea scilicet conditione, ut pacis violator primum iuxta facinoris qualitatem, sive coram nobis sive coram misso nostro, dignas poenas persolvat et senior, qui secum talem duxerit, quem aut constringere noluit aut non potuit, ut nostram iussionem servaret, et insuper in regno nostro praedas facere non timuerit, pro illius neglegentia, si ante eum de his non admonuerit, et postquam neglegentia contemptoris ad eius notitiam pervenerit, eum corrigere, sicut decet, neglexerit, honore suo privetur, ut scilicet neuter illorum sine iusta vindicta remaneat.'

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 273, pag.: 315, lin. 21

Contra quod sacramentum si quilibet fecisse reputatus fuerit, iudicio Dei se examinet: et si contra hoc fecisse comprobatus fuerit, - quia non maiorem fraudem facit, si mixtum denarium et minus, quam debeat, pensantem monetaverit, quam si in purgatione et concambio argenti per malum ingenium fraudem de argento rei publicae et de argento rerum ecclesiasticarum et de facultate pauperum fecerit, - sicut constitutum est de falsis monetariis in libro IV. capitulorum, XXXIII. capitulo, manum perdat, et ut sacrilegus ac pauperum spoliator publicae poenitentiae iudicio episcopali subiciatur.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 273, pag.: 319, lin. 19

Et quoniam audivimus occasione accepta pro rewadiato banno quosdam plus a pauperibus accepisse, quam bannus levet, hoc a missis nostris diligenter requiri volumus.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 273, pag.: 319, lin. 21

Et quicumque plus ab eis acceperunt, quam iussimus, cogantur illis restituere, et illos absque ulla excusatione ad praesentiam nostram missi nostri adducant, quatenus per nostram harmiscaram ita castigentur, ne ulterius tali conludio eos delectet opprimere pauperes.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 273, pag.: 320, lin. 1

Et non solum in pauperioribus, sed etiam in ditioribus considerare volumus discretionem, quam decessores nostri reges in quarto libro capitulorum posuerunt, capitulo LVII. decernentes: Ut de debito', inquit, quod ad opus nostrum fuerit rewadiatum, talis consideratio fiat, ut is, qui ignoranter peccavit, non totum secundum legem componere cogatur, sed iuxta quod possibile visum fuerit.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 279, pag.: 102, lin. 25

10. Ut res ecclesiasticas, tam mobiles quam et immobiles, nemo invadere vel auferre praesumat; et quae a rectoribus ecclesiae actenus ob timorem vel favorem alicui libellario vel enfiteotuario iure dolose et cum damni detrimento ecclesiae amissae videntur, ad pristinum ius revertantur, quatinus liceat illis, quibus earum cura commissa est, quieto et pacifico ordine eas tenere et pro nobis ac regno nobis a Deo commisso orare pauperibusque debita stipendia erogare, familiam ecclesiae iuste et rationabiliter regere et gubernare.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 279, pag.: 103, lin. 11

13. Ut episcopi et comites in suis ministeriis commorantes in suis consistant domibus cum suis vassallis neque praesumant occasione ospitii in pauperioris cuiuspiam vicini domo, nisi rogati, commorari, quia ob hoc maxime depraedationes et discordias actenus pululasse manifestum est.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 287, pag.: 372, lin. 3

Quomodo igitur securi poterimus pergere contra inimicos sanctae Dei ecclesiae et nostros, cum rapina pauperis inclusa est in domo nostra'?

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 287, pag.: 372, lin. 9

Preces nostrae a Deo non recipiuntur, quia clamores et ploratus altaque suspiria pauperum et orphanorum, pupillorum atque viduarum praeoccupant et praeveniunt preces nostras, quae crudis carnibus fratrum nostrorum gravatae raucitudinem acceperunt nullam sonoritatem virtutum habentes.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 287, pag.: 372, lin. 15

Et sunt nonnulli, qui de homicidiis, adulteriis, periuriis, incendiis consilium et poenitentiam quaerunt et malum rapinae pro nihilo ducunt non intellegentes, quia, quot pauperes quis exspoliatur et fame ac nuditate periclitari facit, tot homicidia perpetratur; quia tunc proximum suum interficit, dum, unde vivere debet, ei tollit.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 287, pag.: 373, lin. 34

7. Et quoniam episcopi, qui nostris et suis et communibus ecclesiae atque totius regni necessitatibus occupati sunt, non valent cuncta soli prospicere, quae infra fines parochiae illorum perpetrantur, statuimus, ut, quotiescumque episcopi a propria civitate digrediuntur, tales adiutores unusquisque in sua civitate relinquat, qui haec omnia in sua civitate prudentissime peragant, et pauperes sanguine Christi redempti semper in civitate praesentem inveniant, a quo responsum et consolationem accipiant.

Capitularia regum Franciae occidentalis

Capit. 2, Cap.: 287, pag.: 374, lin. 9

9. Et quia ad tantum malum funditus eradicandum atque tollendum et tantum bonum plantandum atque statuendum necesse habet episcopalis auctoritas iudiciali potestate adiuvari, placuit nobis nostrisque fidelibus in commune, ut missi dominici suis in locis ex hoc fideliter adiuvent et comes praecipiat suo vicecomiti suisque vicariis atque centenariis ac reliquis ministris rei publicae necnon Francis hominibus mundanae legis documentis eruditis, ut pro amore Dei omnipotentis ac pace sanctae ecclesiae et fidelitate nostra ex hoc adiuvent, quantum melius potuerint, tam per se, quam cum ministris ecclesiae, quoties episcopi aut ministri illorum, sive etiam ipsi pauperes super hac re eos appellaverint; ita ut ministri ecclesiae habeant auctoritatem sui episcopi et ministri comitis auctoritatem nostram et sui comitis.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 291, pag.: 385, lin.: 36

Videmus enim iram Dei nobis et vobis imminere cum pro rapinis et immanibus aliis sceleribus, tum etiam maxime, quod ecclesiae facultates, quas reges et reliqui christiani Deo voverunt ad alimentum servorum Dei et pauperum, ad exceptionem hospitum, redemptionem captivorum atque templorum Dei instaurationem, nunc in usu saecularium detinentur.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 291, pag.: 385, lin.: 40

Hinc multi servi Dei penuriam cibi et potus ac vestimentorum patiuntur, pauperes consuetam aelemosinam non accipiunt, negleguntur hospites, fraudantur captivi et fama omnium merito laceratur.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 291, pag.: 386, lin.: 6

Certe, quod nullus quamquam inpudentissimus negare audebit, possessio ecclesiae votum est fidelium, patrimonium pauperum, redemptio animarum.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 291, pag.: 386, lin.: 8

Votum ergo alterius quomodo quisquam Deo audet auferre? hereditatem pauperum qua temeritate praesumit invadere? unde alii suas animas redemerunt, cur inde alii suas perdunt?

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 396, lin.: 3

Quod certissime cognoscentes Domini sacerdotes et subtili examine perpendentes, quia eorum erat ad omnem actionem populi, ut Dominus per Moysen praeceperat, tubis clangere, id est manifestissima praedicatione voluntatem Domini insonare; postquam ab ipsis pia memoriae Hludowici divini augusti temporibus ecclesia diversis et adversis ceperat vexationibus fatigari, in qua, ut propheta longe multo ante defleverat, a planta pedis usque ad verticem non' erat, immo nec est desiderabilis sanitas': crebris monitionibus suam, principum quoque et potentum ac pauperum totiusque ecclesiae clamantes necessitatem, vocem correctionis dederunt, si forte vel ipsa vexatio', ut scriptum est, intellectum daret auditui'.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 401, lin.: 23

Unde Deum gravius ad iracundiam provocarent et sanctos, quos intercessores pro suis peccatis habere debuerant, infensos haberent et sacerdotes ac viros religiosos seu Christi pauperes, quos oratores et reconciliatores sibi de suo promereri necesse fuerat, proclamatores adversum se fieri irritarent et ad cumulum suorum peccatorum etiam illa peccata, unde in conspectu Dei rationem in die terribilis iudicii redderent, et augerent, quae illi commiserunt, qui eadem ipsa peccata per intercessionem fidelissimarum oblationum deleverunt, quas ecclesiasticarum rerum pervasores inconsulte et in perniciem sui sine reverentia abutuntur.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 403, lin.: 5

Hinc enim in canone Aurelianensi scriptum est titulo XIII: Ne cui liceat res vel facultates ecclesiae aut monasteriis vel senodochiis pro quacumque elemosyna cum iustitia delegatas retentare, alienare atque subtrahere: quodsi quis fecerit, tamquam necator pauperum canonum antiquorum sententiis constrictus ab ecclesiae liminibus excludatur, quamdiu ab ipso ea, quae sunt ablata vel retenta, reddantur.'

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 404, lin.: 30

25. Salubre et decens esse cognoscitur atque apostolicis regulis conveniens, ut non solum, secundum apostolum, domui suae spiritualiter episcopus bene praesit, verum etiam et domum temporalem ornatam et compositam secundum competens ministerium suum et de vicinitate ecclesiae et de convenientia religionis et de receptione pauperum vel hospitem habeat; et ita sit ordinata, ut, quicumque conversationem et domos conversationis ipsius viderit, habitacula ea religionis valeat computare, non diversoria inpudicitiae aut alicuius inreligiositatis, quae castitati vel bonae opinioni contraria sint vel officiant, estimentur.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 408, lin.: 10

Unde pertimescenda est canonica sententia et maxime decretalis Symmachi papae diffinitio, quia ut necator pauperum et Christi traditor Iudas isdem, qui huius sceleris auctor et perpetrator esse dinoscitur, praesenti et perpetuo est anathemate feriendus.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 408, lin.: 17

Item in canone Aurelianensi: Si quis quolibet tempore contra hanc constitutionem nostram venire temptaverit aut aliquid de consuetudine vel facultate senodochii abstulerit, ut xenodochium, quod vertat Deus, esse desinat, ut necator pauperum inrevocabili anathemate feriatur'.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 412, lin.: 25

61. Ut pervasores rerum ecclesiasticarum, qui easdem res vel contra auctoritatem non solum retinere, verum et crudeliter depopulari noscuntur, quidam etiam et facultates ecclesiae in diversa conlaboratione et redditibus eas expoliant, sed et pauperes atque vicinos et circummanentes inmisericorditer expoliant, devastant et opprimunt, ut rapaces, qui secundum apostolum a regno Dei excluduntur, ex criminali et publico peccato publica penitentia satisfaciant.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 293, pag.: 419, lin.: 31

Sed quia aliter causis intervenientibus res se habere dinoscitur, monemus et hortamur, ut secundum canonicam auctoritatem ne, quod absit, periculum interdicti anathematis ex decimis praesumptis incurratis -, si capellas vestras presbyteris aut viris ecclesiasticis dederitis et dominicas decimas acceperint, sarta tecta ecclesiae et luminaria exinde competenter provideant et presbyteri parrochianas decimas accipiant et populi necessitatibus debite invigilent; si autem laici capellas habuerint, a ratione et auctoritate alienum habetur, ut ipsi decimas accipiant et inde canes aut genicarias suas pascant; sed potius presbyteri ecclesiarum eas accipiant et inde restaurationem ecclesiarum et luminaria et hospitem ac pauperum receptionem exhibeant et pro vobis ac statu regni vestri Domini misericordiam studiose implorent.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 430, lin.: 14

Quorum isti intuentes exitum timere debuerant actionem; et facient, si illos respexerit Dominus, qui respicit humiles et custodit parvulos, et sic pestilente flagellato', ut scriptum est, sapientior erit parvulus', et sapient, quia non repellet Dominus plebem suam' nec obliviscetur in finem'; quoniam propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus'.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 432, lin.: 37

Cui interroganti ab angelo eius ductore responsum est, quia sanctorum iudicatione, qui in futuro iudicio cum Domino iudicabunt quorumque res abstulit et divisit, ante illud iudicium anima et corpore sempiternis poenis est deputatus et recipit simul cum suis peccatis poenas propter peccata omnium, qui res suas et facultates in honore et amore Domini ad sanctorum loca in luminaribus divini cultus et alimoniis servorum Christi ac pauperum pro animarum suarum redemptione tradiderant.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 433, lin.: 28

Sed et sacri canones Spiritu sancto dictati eos, qui facultates ecclesiasticas diripiunt et res ecclesiasticas indebite sibi usurpant, Iudae traditori Christi similes computant; et sancti, qui cum Deo in caelo regnant et in terris miraculis coruscant, divino iudicio tanquam necatores pauperum ab ecclesiae liminibus et a coelesti regno secludunt.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 434, lin.: 30

Susceptionem etiam hospitem et pauperum nullo modo negligant.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 434, lin.: 41

Et quia saepe unicuique in omni ordine competentem legem et iustitiam una cum fratribus vestris frequenti adnuntiatione perdonastis, ecclesiastici et religiosi habitus viri ac feminae atque peregrini et pauperes, in quibus specialiter Christus suscipitur, perdonationem vestram sibi sentiant semper adesse.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 437, lin.: 38

Aedificent villas vestras moderatis casticiis, ut et honestas necessaria sit et familia non gravetur; laborent et excolant terras et vineas in tempore cum debita sollicitudine; salvent et dispensent laborata cum fidei discretione; faciant nutrimenta congrua et necessaria; custodiant silvas, unde habeant pastiones; defendant et excolant prata, unde habeant pabula, quatinus non sit vobis necesse per quascunque occasiones quorumcunque hortatibus circuire loca episcoporum, abbatum, abbatissarum vel comitum et maiores, quam ratio postulat, paratas exquirere et pauperes ecclesiasticos et fidelium vestrorum mansuarios in caricaturis et paraveredis contra debitum exigendis gravare et peccatum de facultatibus indebite consumptis in animam vestram congerere; neque a comitibus vel fidelibus vestris plus studeatis, quam lex et consuetudo fuit tempore patris vestri, de hoc, quod de Francis accipiunt, exquirere; quin potius habeatis, unde sufficienter et honeste cum domestica corte vestra possitis vivere et legationes palatium vestrum adeuntes recipere et, sicut scriptum est, unde possitis de iustis laboribus necessitatem patientibus tribuere, quia rex et largus debet esse et non, quod largitur, de iniustitia vel iniquitate debet conquirere.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 438, lin.: 11

Iudices vero villarum colonos dstringant, ut non ecclesiasticos homines vel Francos pauperiores aut alienos servos propter privilegium regum opprimant aut silvas vel quaeque aliorum sunt in sua vicinitate devastent; quia rex iustus, qui iustitiam debet diligere, ministros ac colonos impios et iniquos non debet habere; sed omnibus in se et in suis debet imitationem debitam demonstrare, quia, si ipse Deum dilexerit, omnes boni diligent illum, et, si ipse Deum timuerit, omnes mali timebunt illum.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 297, pag.: 440, lin.: 35

Nos autem obsecramus dominationem vestram, adtendite potius, si christianus rex estis, sicut et Deo gratias estis, et in illum creditis et per illum regnare vultis, per quem', sicut scriptum est, reges regnant ' et cuius est regnum, immo orbis terrae et plenitudo eius', quia idem Deus in carne veniens, qui solus rex fieri potuit et sacerdos, et in caelum ascendens suum regnum, id est ecclesiam, inter pontificalem auctoritatem et regiam potestatem gubernandum disposuit et non elegit ad hoc divites et nobiles, sed pauperes et piscatores et, sicut scriptum est, ignobilia et contemptibilia mundi elegit, ut confundat fortia'.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 303, pag.: 459, lin.: 15

Et sanctus Gelasius in decretis suis: Quatuor', inquit, tam de reditu quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet ecclesiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter est decretum, convenit fieri portiones: quarum una sit pontificis, altera clericorum, pauperum tertia, quarta fabricis applicanda.

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 303, pag.: 459, lin.: 23

Ipsam nihilominus adscriptam pauperibus portionem, quamvis divinis rationibus se dispensasse monstraturus esse videatur, tamen, iuxta quod scriptum est, ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum, qui in coelis est, oportet etiam praesenti testificatione praedicari et bonae famae praeconiis non taceri.'

Capitularia regum Franciae occidentalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 303, pag.: 460, lin.: 15

Contra factionem autem Baionis sequendum est capitulum Carthaginensis concilii, quo dicitur: Visum est universis ab imperatoribus postulari defensores, propter afflictionem pauperum, quorum molestiis sine intermissione fatigatur ecclesia, ut defensores eis adversus potentias divitum cum episcoporum provisione delegentur.'

Capitularia Regum Franciae orientalis

Capit. 2, Cap.: 242, pag.: 157, lin.: 30

5. Et volumus, ut vos et ceteri homines fideles nostri talem legem et rectitudinem et tale salvamentum in regnis nostris habeatis, sicut antecessores vestri tempore antecessorum nostrorum habuerunt, et nos talem honorem et rectam potestatem in nostro regio nomine apud vos habeamus, sicut nostri antecessores apud vestros antecessores habuerunt; et iustitia et lex omnibus conservetur; et pauperes homines talem defensionem habeant, sicut tempore antecessorum nostrorum lex et consuetudo fuit, et sicut hic fideles nostri communiter consenserunt et scripto nobis demonstraverunt et nos cum illorum consilio consentimus et observari communiter volumus.

Capitularia Regum Franciae orientalis

Capit. 2, Cap.: 242, pag.: 158, lin.: 3

Sed unusquisque infra patriam cum pace et sine oppressione pauperum et circummanentium consistat et in hostem vel ad placitum sive ad curtem veniens de suo sic warnitus et de domo sua moveat, ut cum pace venire et nobiscum stare et ad domum suam redire possit.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 178, lin.: 37

Volumus, ut decimae, quae singulis dantur ecclesiis, per consulta episcoporum a presbiteris ad usus aecclisiae et pauperum summa diligentia dispensentur.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 178, lin.: 39

Quattuor autem tam de redditibus, quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet aecclesiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter est decretum, convenit fieri portiones: quarum sit una pontificis, altera clericorum, pauperum tertia, quarta ecclesiae fabricis applicanda iuxta constitutionem episcopalem.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 179, lin.: 30

Quae omnia ministris altaris Domini contradicimus hortantes eos servare illud apostolicum: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus', considerare quoque sententiam Domini dicentis: Attendite, ne graventur corda vestra in crapula et ebrietate', moderare cibum et necessarium potum, ut iuxta apostolum sobrii sint parati ad servitium Domini, ante se ioca saecularia vel turpia fieri non permittere, sed pauperes et indigentes secum ad mensam habere et lectionem divinam ibidem audire et sumere cibum cum benedictione et laude Domini secundum apostolum dicentem: Sive manducatis sive bibitis, omnia in laudem Dei facite'.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 180, lin.: 26

17. De pauperibus non opprimendis.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 180, lin.: 26

Monemus regiam pietatem de oppressione pauperum liberorum, ut non a potentioribus per aliquod malum ingenium contra iustitiam opprimantur vel cogantur, ut res suas vendant sive tradant, ne forte parentes eorum contra iustitiam fiant exeredati et regale obsequium minuatur et ipsi propter indigentiam mendici vel latrones seu malefactores efficiantur.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 180, lin.: 32

18. De rebus pauperum per malam occasionem non emendis.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 248, pag.: 180, lin.: 33

Propter provisiones pauperum, quorum curam habere debemus, placuit nobis, ut nec episcopi nec abbates nec comites nec vicarii nec iudices nullusque omnino sub mala occasione vel malo ingenio res pauperum vel minus potentum emere aut vi tollere audeat.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 249, pag.: 185, lin.: 33

Volumus, ut decimae, quae singulis dantur aecclesiis, per consulta episcoporum a presbiteris ad usus aecclesiae et pauperum summa diligentia dispensentur.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 249, pag.: 185, lin.: 35

Quattuor autem tam de redditibus, quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet aecclesiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter decretum est, convenit fieri portiones: quarum sit una pontificis, altera clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis applicanda iuxta constitutionem episcopalem.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 249, pag.: 187, lin.: 30

Sic rite canones praecipunt: Ut episcopus vilem subpellectilem, mensam ac victum pauperum habeat et dignitatis suae auctoritatem fide et vite meritis querat.'

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 249, pag.: 190, lin.: 7

Si maritus uxorem aut uxor maritum interfecerit, equum iudicium sit super eos, dicente Domino: Non facias quod iniquum est, nec iniuste iudicabis, nec consideras personam pauperis nec honores vultum potentis; iuste iudicabis proximum tuum, sive cives sit ille sive peregrinus; nulla erit distantia personarum, ita parvum audietis ut magnum; nec accipietis cuiusquam personam, quia Dei iudicium est.'

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (A), pag.: 220, lin.: 30

Si ergo quaerit aliquis, cur decimae dentur, sciat, quod ideo dandae sunt, ut hac devotione Deus placatus largius praestet, quae necessaria sunt, et ut ministri ecclesiae exinde relevati liberiores fiant ad spiritalis servitii expletionem, et ut munus populi exhinc in cotidiana oblatione Domino immoletur nec non secundum statuta canonum in sustentationem pauperum et restaurationem ecclesiarum proficiant.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (A), pag.: 220, lin.: 35

Quattuor enim fieri partes iuxta canones iudicamus de decimis et oblationibus fidelium, ut una sit episcopi, altera clericorum, tertia pauperum, quarta restaurationi ecclesiarum servetur, sicut in epistola Gelasii papae cap. XXVII. legitur.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (A), pag.: 231, lin.: 32

Unde nos, quae Dominus diligit diligentes et quae odit odio habentes, statuimus et iudicamus, ut, si quis post haec evangelica et apostolica atque prophetica verba et diffinitionem pacatissimae synodi inventus fuerit furtum aut rapinam exercere et in ipso diabolico actu mortem meretur incurrere, nullus pro eo praesumat orare aut elemosynam dare; et elemosyna pro eo data in memoriam clericorum nec pauperum veniat, sed execrabilis sordescat.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (A), pag.: 244, lin.: 26

Tunc licitum sit ei III. feriam et V. atque sabbatum redimere uno denario vel precio denarii sive tres pauperes pro nomine Domini pascendo; ita duntaxat, ut vel carne vel vino vel medone, id est de tribus una re utatur, non omnibus vescatur.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (B), pag.: 220, lin.: 30

Si ergo quaerit aliquis, cur decimae dentur, sciat, quod ideo dandae sunt, ut hac devotione Deus placatus largius praestet, quae necessaria sunt, et ut ministri ecclesiae exinde relevati liberiores fiant ad spiritualis servitii expletionem, et ut munus populi exhinc in cotidiana oblatione Domino immoletur nec non secundum statuta canonum in sustentationem pauperum et restaurationem ecclesiarum proficiant.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (B), pag.: 220, lin.: 35

Quattuor enim fieri partes iuxta canones iudicamus de decimis et oblationibus fidelium, ut una sit episcopi, altera clericorum, tertia pauperum, quarta restorationi ecclesiarum servetur, sicut in epistola Gelasii papae cap. XXVII. legitur.

Capitularia regum Franciae orientalis. Additamenta

Capit. 2, Cap.: 252 (B), pag.: 244, lin.: 24

Tunc liceat uno denario vel pretio unius denarii aut tres pauperes pascendo tertiam feriam, quintam et sabbatum redimere; ita duntaxat, ut vel vino vel medone aut carne, id est una re de tribus utatur.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 1, capitula, pag.: 435, lin.: 25

XLVI. De oblatiis pauperum.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib. 1, capitula, pag.: 438, lin.: 20
CXV. De oppressione pauperum.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 46, pag.: 457, lin.: 17
XLVI. DE OBLATIS PAUPERUM.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 46, pag.: 457, lin.: 18
In concilio Gangrensi, ut nulli liceat oblata, quae ad pauperes pertinent, rapere vel fraudare.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 70, pag.: 469, lin.: 9
Venerabile enim videtur, ut hospites, peregrini et pauperes susceptiones regulares et canonici per loca diversa habeant, quia ipse dominus dicturus erit in remuneratione magni diei: Hospes eram, et suscepistis me.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 77, pag.: 476, lin.: 1
Quia iuxta sanctorum patrum traditionem novimus res ecclesiae vota esse fidelium, pretia peccatorum et patrimonia pauperum, cuique non solum habita conservare, verum etiam multa deo opitulante conferre optamus.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 80, pag.: 479, lin.: 7
Statutum est, ut, quicquid tempore imperii nostri a fidelibus ecclesiae sponte conlatum fuerit, in ditioribus locis duas partes in usus pauperum, tertiam in stipendia cedere clericorum aut monachorum, in minoribus vero locis aequae inter clerum et pauperes fore dividendum, nisi forte a datoribus, ubi specialiter dandae sint, constitutum fuerit.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 115, pag.: 500, lin.: 7
CXV. DE OPPRESSIONE PAUPERUM.

Collectio capitularium Ansegisi
Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 115, pag.: 500, lin.: 8
De oppressione pauperum liberorum hominum, ut non fiant a potentioribus per aliquod malum ingenium contra iustitiam oppressi, ita ut coacti res eorum vendant aut tradant.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib.: 1, cap.: 118, pag.: 502, lin.: 2

De mendicis, qui per patrias discurrunt, volumus, ut unusquisque fidelium nostrorum suum pauperem de beneficio aut de propria familia nutriat et non permittat alicubi ire mendicando.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, capitula, pag.: 519, lin.: 19

XXXII. De rebus pauperum vel minus potentum mala occasione non emendis.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, capitula [add.], pag.: 520, lin.: 1

[XXXIII. Qualiter iustitiae fiant pauperibus.]

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 6, pag.: 527, lin.: 3

Pupillorum vero et viduarum et ceterorum pauperum adiutores ac defensores et sanctae ecclesiae vel servorum illius honoratores iuxta vestram possibilitatem sitis.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 28, pag.: 548, lin.: 14

Et si necesse fuerit, propter oportunitatem conveniendi in duobus vel tribus locis vel maxime propter pauperes populi idem conventus habeatur, qui omnibus congruat.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 29, pag.: 552, lin.: 7

Ptochotrophium, id est locus venerabilis, in quo pauperes et infirmi homines pascuntur.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 29, pag.: 552, lin.: 10

Geronthomium, id est locus venerabilis, in quo pauperes et propter senectutem solam infirmi homines curantur.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 31, pag.: 553, lin.: 9

Propter istius itaque pacis concordiam conservandam placuit nobis de orphanis et pauperibus, qui debite vel indebite dicuntur amisisse hereditatem paterni vel materni iuris ad se legibus pertinentem, si alicubi inventi fuerint, quos patres vel matres propter traditiones illorum exheredes fecerunt, aliorum scilicet suasionibus aut petitionibus vel aliquo ingenio, omnino volumus atque decrevimus emendari, quantum ad nos vel ad nostram pertinet potestatem iuxta voluntatem dei et vestram sanctam ammonitionem et considerationem; ut si forte extra officium nostrum alicubi inventum fuerit, ammonere vestram clementiam audeamus, ut emendetur.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 32, pag.: 554, lin.: 6

XXXII. DE REBUS PAUPERUM VEL MINUS POTENTUM MALA OCCASIONE NON EMENDIS.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, cap.: 32, pag.: 554, lin.: 8

Propter provisiones pauperum, pro quibus curam habere debemus, placuit nobis, ut nec episcopi nec abbates nec comites nec vicarii nec iudices nullusque omnino sub mala occasione vel malo ingenio res pauperum vel minus potentum nec emere nec vi tollere audeat, sed quisquis ex eis aliquid comparare voluerit, in publico placito coram idoneis testibus et cum ratione hoc faciat.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, [cap. 33], pag.: 555, lin.: 1

[XXXIII. QUALITER IUSTITIAE FIANTE PAUPERIBUS.]

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 2, [cap. 33], pag.: 555, lin.: 2

[De causis viduarum, pupillorum, orphanorum vel reliquorum pauperum, ut in primo conventu ante mediam diem illorum ratio vel querela audiatur et diffiniatur, et post mediam diem causa regia et ecclesiarum vel potentum hominum, quia ipsi pauperes non habent facultatem, unde se sustentare possint, donec ad eorum perveniatur iustitiam, et ideo tantos clamores faciunt ad aures nostras.]

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 3, cap.: 77, pag.: 608, lin.: 13

Ut episcopi, abbates, comites et potentiores quique, si causam inter se habuerint ac se pacificare noluerint, ad nostram iubeantur venire praesentiam, neque illorum contentio aliubi diiudicetur, ne propter hoc pauperum et minus potentum iustitiae remaneant.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 3, cap.: 77, pag.: 609, lin.: 3

Neque ullus comes palatii nostri potentiores causas sine nostra iussione finire praesumat, sed tantum ad pauperum et minus potentium faciendas iustitias faciendas sibi sciat esse vacandum.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, capitula, pag.: 616, lin.: 14

XV. De viduis, pupillis et pauperibus.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, capitula, pag.: 618, lin.: 5

XLIII. De oppressione pauperum, viduarum et pupillorum.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, cap.: 15, pag.: 628, lin.: 8

XV. DE VIDUIS, PUPILLIS ET PAUPERIBUS.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, cap.: 15, pag.: 628, lin.: 9

Praecipimus, ut quandocumque in mallum ante comitem viduae, pupilli et pauperes venerint, primo eorum causa audiatur et definiatur.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, cap.: 37, pag.: 644, lin.: 9

Sed in hac re considerandum est, utrum ille, qui hanc tenet dives an pauper sit et utrum aliud beneficium habeat vel etiam proprium.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, cap.: 44, pag.: 649, lin.: 5

XLIII. DE OPPRESSIONE PAUPERUM, VIDUARUM ET PUPILLORUM.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Lib. 4, cap.: 44, pag.: 649, lin.: 6

De pauperibus, viduis et pupillis iniuste oppressis, ut adiuventur et releventur.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Appendix: 1, cap.: 32, pag.: 668, lin.: 9

XXXII. Ut nullus homo malignis consentiat, sed magis in quantum potest resistat. Ut pauperes, orfani et viduae et ecclesiae dei pacem habeant.

Collectio capitularium Ansegisi

Capit. N.S. 1, Appendix: 2, cap.: 26, pag.: 674, lin.: 10

XXVI. De his, qui vinum et annonam vendunt, antequam colligantur, et per occasionem pauperes efficiuntur.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 12, pag.: 619, lin.: 19

Inter omnia peccata Levi sive eorum, qui ex Levi sunt, sacerdotum Dei illud et ultimum et maximum ponitur, quare accipiant faciem in lege, ut non causam, sed personam considerent iustumque pauperem dispicientes iniquos divites suscipiant et honorent.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 15, pag.: 622, lin.: 22

Si autem et aliter accusetur episcopus aut presbyteri, qui cum ipso sunt, quod ea, que pertinent ad ecclesiam, vel ex agris vel ex alia qualibet ecclesiastica facultate sibimet usurpent, ita ut ex hoc adfligantur quidem pauperes, criminationi vero et blasphemiiis tam sermo predicationis quam hi, qui dispensant, taliter exponantur, et hos oportet corrigi, sancta synodo id, quod condecet, comprobante.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 15, pag.: 622, lin.: 36

Gelasius in decretalibus capitulo vicesimo septimo: Quattuor autem, inquit, tam de redditu quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet ecclesiae facultas permittit, sicut dudum rationabiliter est decretum, convenit fieri portiones: quarum sit una pontificis, altera clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis adplicanda ecclesiae.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 15, pag.: 623, lin.: 4

Ipsam nihilominus adscriptam pauperibus portionem, quamvis divinis rationibus se dispensasse monstraturus esse videatur, tamen iuxta quod scriptum est: Ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum, qui in caelis est, oportet etiam presenti testificatione praedicari et bonae famae praeconiis non taceri.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 15, pag.: 623, lin.: 7

Pomerius autem, cum de sanctis perfectisque pontificibus tractaret, qui facultates ecclesiae non ut proprias, sed ut commendatas tractaverunt, ait: Et idcirco scientes nihil aliud esse res ecclesiae nisi vota fidelium, pretia peccatorum et patrimonium pauperum, non eas vindicaverunt in usus suos ut proprias, sed ut commendatas pauperibus diviserunt.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 15, pag.: 623, lin.: 13

Hieronimus in expositione Sophoniae prophetae: Iudices quoque eius quasi lupi Arabiae, occidentes et vespere, non aspicientes ad ortum solis, sed morantes semper in tenebris, possessoriunculas ecclesiae et ea, quae in Dei donaria conferuntur, vertentes in lucrum suum, ut non habeant pauperes quod mane comedant, qui quasi in nocte et nullo vidente populantur et, cum luporum more cuncta diripiant, ne parvos quidem cibos indigentibus derelinquunt.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 27, pag.: 630, lin.: 10

In concilio vero Caesariensi ita de corepiscopis habetur scriptum: Corepiscopi quoque ad exemplum quidem et formam septuaginta videntur esse; ut comministri autem propter studium, quod erga pauperes exhibent, honorantur.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 31, pag.: 633, lin.: 9

Ceterum si accipiendi nulla necessitas urserit, nihil de memorata quarta parte accipiat, sed usibus ecclesiarum et pauperibus Christi inperitendum secundum suam dispositionem relinquat.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 51, pag.: 644, lin.: 20

Quae verba Beda ita exponit: Dominum Sabaoth, id est dominum exercituum, appellat ad terrorem eorum, qui pauperes conterunt et adfligunt eosque nullum putant habere tutorem.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 51, pag.: 644, lin.: 22

Huic enim loco congruit illud psalmiste: Tibi enim derelictus est pauper; pupillo tu eris adiutor.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 51, pag.: 644, lin.: 23

Et alibi psalmista in persona Domini loquitur: Propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 52, pag.: 645, lin.: 9

Cap. LII. De interdicto quodam, quo apud plerasque provincias pauperes adgravantur, ab imperiali clementia prohibendo.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 52, pag.: 645, lin.: 11

Non solum rumore, sed etiam venerabilium virorum relatu comperimus, quod in quibusdam occidentalibus provinciis suadente avaritia episcopi et comites et ceteri praelati pauperibus sibi subiectis soleant edictum inponere, ut nullus illorum tempore messis modium frumenti nec tempore vindemiae modium vini maiori praetio, nisi quod ab eis constituitur, vendere praesumat.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 52, pag.: 645, lin.: 19

Quae res, quia impietatis iniustitiaeque plena est, necesse est ut piissimi principis auctoritate inhibeat, quoniam verendum est, ne, dum his et his similibus gravaminibus pauperes adteruntur, ira aeterni iudicis non solum facientibus, sed etiam consentientibus et corrigere nolentibus accumuletur, quatenus pauperibus libertas tribuatur, ut redditis senioribus suis quae iuste reddenda sunt, reliqua, quae sibi supersunt, liceat aliis, prout pactio vendentis et ementis grata fuerit, absque prohibitione seniorum suorum distrahere.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 645, lin.: 26

Cum multa et innumera sint mala, quibus et Deus offenditur et regnum Christianorum periclitatur, exstat inter cetera unum quoddam valde execrabile Deoque detestabile avaritiae genus, quo indubitanter et Deus ad iracundiam provocatur, quia eo praeceptis eius resultatur et miseriae humanae praecepta divina transgredienti augmenta dampnationis praeparantur, eo quod scilicet quidam clericorum et laicorum obliti praeceptionis dominicae, qua dicitur: Pecuniam tuam non dabis ad usuram et frugum superhabundantiam non exiges, ego dominus Deus vester, in tantam turpissimi lucri rabiem exarserint, ut multiplicibus atque innumeris usurarum generibus sua adinventione et cupiditate repperitis adeo pauperes Christi adfligant, ut, exceptis aliis oppraessionibus, quibus ad iniuriam Dei atrociter crutiantur, hoc speciali malo multi eorum fame et egestate confecti pereant, multi etiam hac oppressione compulsi, propriis derelictis, alienas incolatus gratia terras expetant.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 645, lin.: 38

Famis praeterea tempore, cum quispiam pauper omnium rerum penuria adtenuatus ad aliquem feneratorem venit, utpote frater ad fratrem, quos constat uno praetioso Christi sanguine redemptos, petens ab eo suas miserabiles necessitates sublevare sibi quod id, quo indiget, commodari, taliter sibi ab eo solet responderi: 'Non est mihi frumentum aut aliud quid, quod in cibum tibi sumere vis, ad mutuandum, sed magis ad vendendum.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 4

Cui pauper: 'Non est mihi', inquit, 'quicquam praetii, quo emere id, quo indigeo, valeam.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 9

Unde evenire solet, ut pro uno frumenti modio taliter mutuato tres aut certe quattuor modii a pauperibus tempore messis violenter exigantur.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 11

Sunt etiam alii crudelissimi feneratores, qui tempore necessitatis nihil commodare pauperibus volunt, nisi messellas suas et vineolas et pratella ea ratione in pignus dederint, ut quicquid frugum in his colligi poterat pro parvo, quod mutuum acceperunt, ex asse amittant.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 14

Quae res non minimam pauperibus generat adflictionem et penuriam.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 19

Ait namque in libro Exodi: Si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi, qui habitat tecum, non urges eum quasi exactor nec usuris obprimes; in libro Levitici: Si adtenuatus fuerit frater tuus et infirmus manu, et susceperis eum quasi advenam et peregrinum, et vixerit tecum, ne accipias ab eo usuram nec amplius, quam dedisti.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 33

Non deerunt pauperes in terra habitationis tuae.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 33

Idcirco praecipio tibi, ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi, qui tecum versantur in terra.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 36

Ait autem: Si genuerit quis filium latronem effundentem sanguinem et fecerit unum de istis et haec quidem omnia non facientem, sed in montibus comedentem et uxorem proximi sui polluentem, egenum et pauperem contristantem, rapientem rapinas, pignus non reddentem et ad idola levantem oculos suos, abominationem facientem, ad usuram dantem et amplius accipientem, numquid vivet?

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 646, lin.: 42

Amos propheta: Audite hoc, qui conteritis pauperem et deficere facitis egenos terre, dicentes: Quando transibit messis et venundabimus merces et sabbatum et aperiemus frumentum, ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus stateras dolosas, ut possideamus in argento egenos et pauperes pro calciamentis et quisquilias frumenti vendamus?

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 647, lin.: 9

Aperte ergo hac sententia manifestatur, quod propter usuras et inaequales mensuras staterasque dolosas atque obpressiones pauperum commotio terrae, immo periclitatio et infirmatio regni luctusque omnium habitatorum eius proveniat.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, (Liber I), cap.: 53, pag.: 647, lin.: 12

De nocte surgentes pro oratione et hymnis in Deum studium habetis obprimendi sive conterendi pauperes, ut fame et egestate confecti auferantur e terra, qui expectatis Kalendas, ut negotiemini et usuras augeatis usuris, et sabbata, ut aperiatis horrea detisque frumentum amplius recepturi, et Dei sollempnitates turpis lucri gratia in vestra compendia vertitis, qui minorem in vendendis mercibus mensuram facitis et maiora pondera in accipiendis stateramque iniquam, ut possideatis pecunia pauperes et tam viles habeatis homines, ut impleatis illud, quod supra de vobis dixeram: Pro eo quod vendidistis argento iustum et pauperem pro calciamentis, et in tantam lucri rabiem prosilitis, ut non frumenta, quorum esu hominum corpora sustentantur, sed quisquilias et purgamenta frumenti vendatis pauperibus, pulverem et paleas tritico commiscentes.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (55) I, pag.: 650, lin.: 6

In proverbii: Rex qui iudicat in veritate pauperes, thronus eius in aeternum firmabitur, item: Misericordia et veritas custodiunt regem, et roboratur clementia thronus eius.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (55) I, pag.: 650, lin.: 15

Iustitia vero regis est neminem iniuste per potentiam obprimere, sine acceptione personarum inter virum et proximum suum iudicare, advenis et pupillis et viduis defensorem esse, furta cohibere,

adulteria punire, iniquos non exaltare, inpudicos et istriones non nutrire, impios de terra perdere, parricidas et periurantes vivere non sinere, ecclesias defendere, pauperes elemosynis alere, iustos super regni negotia constituere, senes et sapientes et sobrios consiliarios habere, magorum et hariolorum phithonissarumque superstitionibus non intendere, iracundiam differre, patriam fortiter et iuste contra adversarios defendere, per omnia in Deo vivere, prosperitatibus non elevare animum, cuncta adversa pacienter ferre, fidem catholicam in Deum habere, filios suos non sinere impie agere, certis horis orationibus insistere, ante horas congruas non gustare cibum: Vae enim terrae, cui rex est puer et cuius principes mane comedunt.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (55) I, pag.: 650, lin.: 36

Pax populorum est, tutamentum patriae, immunitas plebis, munimentum gentis, cura languorum, gaudium hominum, temperies aeris, serenitas maris, terre fecunditas, solatium pauperum, hereditas filiorum et sibimetipsi spes futurae beatitudinis.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (56) II, pag.: 651, lin.: 36 Ipse

enim debet primo defensor esse ecclesiarum et servorum Dei, viduarum, orfanorum ceterorumque pauperum necnon et omnium indigentium.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (56) II, pag.: 652, lin.: 7

Et ideo oportet, ut ipse, qui iudex est iudicum, causam pauperum ad se ingredi faciat et diligenter inquirat, ne forte illi, qui ab eo constituti sunt et vicem eius agere debent in populo, iniuste aut neglegenter pauperes oppressiones pati permittant.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (56) II, pag.: 652, lin.: 12 Auris

audiens beatificabat me et oculus videns testimonium reddebat mihi, quod liberassem pauperem vociferantem et pupillum, cui non esset adiutor.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (56) II, pag.: 652, lin.:

16 Pater eram pauperum et causam, quam nesciebam, diligentissime investigabam.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (57) III, pag.: 653, lin.: 1

(57). Cap. III. De periculo regis et quod bene agentes remunerare, male vero agentes sua auctoritate conprimere causamque pauperum ad se ingredi debeat facere.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (57) III, pag.: 653, lin.: 29 Quod vero rex causam pauperum ad se ingredi facere et diligenter debeat inquirere, dat intelligi illud, quod legimus, antiquitus iudices idcirco in porta ad iudicandum sedisse, ut nullus accedendi difficultatem aut quispiam civium vim aut calumniam necesse haberet sustinere.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (61) VII, pag.: 657, lin.: 35 Dum enim circa pauperes non pro eo, quod praevalet, operantur, nec hoc est gratum, quod offerunt, nec illud est satiabile, quod reservant.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, Liber II, cap.: (63) VIII, pag.: 660, lin.: 38 Nam iniquitas Sodomitica, iuxta prophetam, fuit superbia, saturitas et habundantia et otium et quia egeno et pauperi manum non porrigebant, unde accessit oblivio Dei, et operati sunt adhuc abominationes.

Concilia quattuor a. 829, praecipue concilium Parisiense

Conc. 2, 2, Concilium Parisiense, a. 829, cap.: (92) XXV, pag.: 679, lin.: 4

Ex substantia tua fac aelemosynam et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere.

Concilium Aachen, a. 809

Conc. 2, Suppl. 2, Theodulphi Aurelianensis libellus de processione Spiritus Sancti, pag.: 369, lin.: 6

Nam veniens in Nazareth et synagogam ingressus cum tradito sibi ad legendum libro Isaiae prophetae illum locum revolveret, ubi scriptum est: Spiritus domini super me, propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Hludowici epistolae ad archiepiscopos missae, a. 816, col.: 1, pag.: 460, lin.: 15 Omnes ergo tuae dioceseos episcopi et ceteri praelati eam vigilanti cura transcribere, sollerti studio intelligere, instantissimae assiduitatis exercitio divinitus adiuti operibus complere decertent, ut, cum nos huius rei gratia inquirendae venturis Kalendis Septembribus, sicut eidem sacro et memorabili concilio meminimus nos dixisse facturos, missos nostros per imperium a Deo nobis conlatum destinaverimus, remota cuiuslibet difficultatis obpositione eiusdem salutiferae institutionis et praelati et subditi, prout Dominus posse eis dederit, strenui inveniantur operatores, quoniam diligenti indagine, vita comite, perquirere iubebimus, quis praelatorum iniunctum sibi officium strenue peragat vel quis in claustris canonicorum et ceteris habitationibus construendis et in necessariis stipendiis eis tribuendis et in domibus ad receptacula pauperum praeparandis sanctioni nostrae paruerit quisve clerum suum eadem institutione et caeteris spiritalibus documentis instruere curaverit vel quis causa avaritiae eos, quos in Christi milicia rationabiliter alere poterat, propulerit, quia unius anni spacium dedimus, ut ea, quae premissa sunt, absque ullius difficultatis excusatione perfici, ubi necdum facta erant, facillime possent.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Hludowici epistolae ad archiepiscopos missae, a. 816, col.: 2, pag.: 460, lin.: 14 Volumus ergo, ut omnes praelati canonicorum diligenter illam transcribant, studiose intelligant, efficaciter, quantum Dominus eis posse dederit, ob suam subditorumque utilitatem opere adimplere procurent, ut, quando nos, sicut in eorum sacro et venerabili concilio generaliter omnibus diximus, missos nostros huius negotii inquirendi gratia per universum imperium nostrum Kalendis Septembris venturis direxerimus, omnes, praelati videlicet et subditi, iuxta capacitatem et possibilitatem suam eadem institutione informati atque instructi eiusdemque operatores inveniantur strenui, quoniam diligenti indagine, vita comite, inquirere iubebimus, qualiter unusquisque praelatorum ministerium suum expleat, qualiter iussioni nostrae in claustris et caeteris canonicorum necessariis habitationibus et in eorum stipendiis dandis et receptaculis pauperum praeparandis obtemperaverit vel quis clerum suum secundum huius institutionis normam et caetera spiritalia exercitia informare studuerit aut si quis quem eorum, quos in Dei servitio rationabiliter gubernare potuit, causa avaritiae abiecerit, quia, ut haec, quae praemisimus, absque ullius difficultatis oppositione in locis, in quibus facta nondum erant, fieri opportunissime possent, unius anni spatium, sicut nosti, ad haec peragenda tribuimus.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 66, pag.: 315, lin.: 35
LXVI. De his, quae in usus pauperum conferuntur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 89, pag.: 316, lin.: 23
LXXXVIII. Si quis clericorum pauper promotus in ordine postea habuerit aliquid, ecclesiae potestati subiaceat.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 107, pag.: 317, lin.: 5

CVII. Eiusdem, cum quo damno animae suae ab ecclesia, quae pauperes pascit, accipiunt illi, qui sibi de suo sufficiunt.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 318, lin.:

11 CXLI. Cui committi debeant stipendia pauperum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 9, pag.: 325, lin.: 32

Inter haec oportet eum sollicita dispensatione curam pauperum gerere, esurientes pascere, vestire nudos, suscipere peregrinos, captivos redimere, viduas ac pupillos tueri, pervigilem in cunctis exhibere curam providentia et distributione discreta.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 9, pag.: 325, lin.: 39

Neque enim sic debet episcopus suscipere potentem, ut contristet contra iustitiam pauperem neque pro paupere auferre iustitiam a potente.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 11, pag.: 329, lin.: 30

Non ieiunavit, non flevit, non mores suos saepe reprehendit et assidua meditatione correxit, non substantiam pauperibus erogavit.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 35, pag.: 357, lin.: 1

Denique sanctus Paulinus, ut ipsi melius nostis, ingentia praedia, quae fuerunt sua, vendita pauperibus erogavit, sed, cum postea factus esset episcopus, non contempsit ecclesiae facultates, sed fidelissime dispensavit.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 35, pag.: 357, lin.: 5

Nonne et ipse omnia sua aut parentibus reliquit aut vendita pauperibus erogavit?

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 35, pag.: 357, lin.: 11

Unde datur intellegi, quod tanti ac tales viri, qui volentes fieri Christi discipuli renuntiaverunt omnibus, quae habebant, non ut possessores, sed ut procuratores facultates ecclesiae possidebant et idcirco, scientes nihil aliud esse res ecclesiae nisi vota fidelium, praetia peccatorum et patrimonia pauperum, non eas vindicaverunt in usus suos ut proprias, sed ut commendatas pauperibus diviserunt.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 66, pag.: 365, lin.: 19

LXVI. Item in eodem concilio t. VIII. de his, quae in usus pauperum conferuntur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 66, pag.: 365, lin.: 20

Si quis dederit vel acceperit oblata praeter episcopum vel eum, qui constitutus est ab eo ad dispensandam misericordiam pauperibus, et qui dat et qui accipit anathema sit.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 89, pag.: 369, lin.: 4

LXXXVIII. Item in Cartaginensi concilio t. XXXII., si quis clericorum pauper promotus in ordine postea habuerit aliquid, ecclesiae potestati subiciat.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 94, pag.: 370, lin.: 26

Mensulam tuam pauperes et peregrini, et cum illis Christum convivam noveris.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 94, pag.: 371, lin.: 13

Natus in paupere domo et in tugurio rusticano, qui vix milio et cibario pane rugientem satiare ventrem poteram, nunc similia et mella fastidio.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 94, pag.: 372, lin.: 2

Turpe est ante fores Domini sacerdotis crucifixi et pauperis et qui cibo quoque vescebatur alieno lictores consulum et milites excubare; iudicemque provinciae melius vis apud te prandere quam in palatio?

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 94, pag.: 373, lin.: 22

Accepisse pauperibus erogandum et esurientibus plurimis vel cautum esse velle vel timidum aut, quod apertissimi sceleris est, exinde aliquid subtrahere omnium praedonum crudelitatem superat.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 95, pag.: 374, lin.: 9

Pauperibus et fratribus refrigeria sumptuum manu propria distribue.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 99, pag.: 377, lin.: 22

Unde oportet, ut qui Deum hereditate possident absque ullo impedimento saeculi Deo servire studeant et pauperes spiritu esse contendant, ut congrue illud psalmiste dicere possint: Dominus pars hereditatis meae.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 107, pag.: 382, lin.: 12 CVII. Prosperi, cum quo damno animae suae ab ecclesia, quae pauperes pascit, accipiunt illi, qui sibi de suo sufficiunt.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 107, pag.: 382, lin.: 13

Nec illi, qui sua possidentes dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo unde pauper victurus erat accipiunt.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 107, pag.: 382, lin.: 17 Ipsi quoque pauperes, si se possint suis artificiis aut laboribus expedire, non praesumant quod debet debilis et infirmus accipere, ne forte ecclesia, quae potest omni solacio destitutis necessaria ministrare, si omnes, etiam nihil indigentes, accipiant, gravata illis, quibus debet, subvenire non valeat.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniconum Aquisgranensis, cap.: 107, pag.: 382, lin.: 28 Illi quoque, qui velut idonei nihil sibi quidem dari velut debitum poscunt, sed tamen ecclesiae sumptibus vivunt, non est meum dicere, quali peccato cibos pauperum praesumendo suscipiant, qui ecclesiam, quam iuvare de propriis facultatibus debuerunt, suis expensis insuper gravant, propter hoc fortassis in congregatione viventes, ne aliquos pauperes pascant, ne advenientes excipiant aut ne suum censum expensis cotidianis inminuant.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 108, pag.: 383, lin.: 12 Clerici quoque, quos pauperes aut voluntas aut nativitas fecit, cum perfectione virtutis vitae necessaria, sive in domibus suis sive in congregatione viventes, accipiant, quia ad ea accipienda non eos habendi cupiditas ducit, sed cogit vivendi necessitas.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 109, pag.: 383, lin.: 21 Quodsi putant ideo accipi debere eorum, quae conferuntur ecclesiae, portionem, ne eam videantur abiecre, se vero non posse sua relinquere, quod eis deforme sit inter suos pauperes reddi, noverint se esse deformius possessores de elemosinis pauperum pasci.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 110, pag.: 384, lin.: 10 Haec sunt non omnium, sed sanctorum sanctae virtutes, non divitum superbiorum, sed humilium pauperum facultates, patrimonium cordium, divitiae incorruptibiles morum, quibus non abundant nisi qui illis carnalibus ex corde renuntiant.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 112, pag.: 386, lin.: 31 Non se nostrum socium quasi Dei pauperem fingeret.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 112, pag.: 388, lin.: 7

Faciant inde quod volunt, dum tamen sint pauperes mecum; simul expectemus misericordiam Dei.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 112, pag.: 388, lin.: 32 Si paratus est pasci a Deo per ecclesiam ipsius, non habere aliquid proprium, sed aut erogare pauperibus aut in commune mittere, maneat mecum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 390, lin.: 28 Modo, quia ventum est ad hunc articulum temporis, cum consilio meo divisit ipsam rem et dimidiam donavit fratribus suis, dimidiam ecclesiae pauperi in loco eodem constitutae.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 390, lin.: 38 Habet etiam in patria sua aliquos agellos; disponit eos sic distribuere, ut etiam illic in ipso loco positae pauperi largiatur ecclesiae.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 390, lin.: 39 Diaconus Hipponensis homo pauper est; quid alicui conferat non habet, tamen de laboribus suis, antequam esset clericus, emerat aliquos servulos: hodie illos in conspectu vestro manumissurus est episcopalibus gestis.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 391, lin.: 4

Nam ipsam pecuniam volebat per manus meas erogari, sicuti mihi placeret: ego si pecuniae avidus essem aut necessitates ipsas meas, quas pro pauperibus habeo, in hac causa plus curarem, pecuniam acciperem.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 391, lin.: 21

Testimonium ei perhibeo: pauper remansit, sed in caritatis possessione permansit.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 391, lin.: 25

Caeteri, id est subdiacones, pauperes sunt, Deo propitio misericordiam Dei expectant.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 391, lin.: 30

Cito dixerim: ' Pauperes Dei sunt, nihil ad domum sociaetatis nostrae adtulerunt nisi ipsam, qua nihil est carius, caritatem'.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 393, lin.: 3

Forte decet episcopum, quamvis non deceat Augustinum, id est hominem pauperem de pauperibus natum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canoniorum Aquisgranensis, cap.: 113, pag.: 393, lin.: 8

Si quis meliorem dederit, vendo; quod et facere soleo, ut, quando non potest vestis esse communis, pretium vestis possit esse commune; vendo et ergo pauperibus.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 114, pag.: 394, lin.: 37 Qui enim mente et corpore vult contemnere saeculum et pauperem sequi Christum audiat ipsum dicentem in evangelio: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, quae habes, et da pauperibus et veni, sequere me, et iterum: Omnis, qui reliquerit domum aut fratres aut patrem aut matrem aut agros propter me, centuplum accipiet et vitam aeternam possidebit.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 116, pag.: 398, lin.: 1

Res ecclesiae, sicut a sanctis patribus traditur et in superioribus capitulis continetur, vota sunt fidelium, pretia peccatorum et patrimonia pauperum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 116, pag.: 398, lin.: 3

Fideles namque fidei ardore et Christi amore succensi ob animarum suarum remedium et caelestis patriae desiderium suis propriis facultatibus sanctam locupletem fecerunt ecclesiam, ut his et milites Christi alerentur, ecclesiae exornarentur, pauperes recrearentur et captivi pro temporum oportunitate redimerentur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 116, pag.: 398, lin.:

14 Ergo res ecclesiae pauperibus et militibus Christi stipendiariae debent intellegi.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 116, pag.: 398, lin.: 15 Unde totis nisibus praelatis satagendum est, ut sanctorum patrum dictis et exemplis obsequentes de rebus sibi commissis, ut praemissum est, et subditos gubernent et pauperes foveant cunctisque utilitatibus ac necessitatibus ecclesiae fideliter administrando consulant, quatenus de fideli administratione ab ipso, cuius ministri esse noscuntur, ineffabiliter remunerari mereantur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 120, pag.: 399, lin.: 33 Proinde qui et suas et ecclesiae habent facultates et utilitatem ecclesiae aut interius aut exterius conferunt, accipiant in congregatione cibum et potum et partes elemosinarum et his contenti sint, ne plus accipientes pauperes gravare videantur, perpendentes sententiam Prosperi, qua dicitur: Qui sua possident et dari sibi aliquid volunt sine grandi peccato suo unde pauper victurus erat non accipiunt.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 120, pag.: 400, lin.: 4

Hi vero, qui nec suis rebus abundant nec ecclesiae habent possessiones et magnam utilitatem ecclesiae conferunt, accipiant in canonica congregatione victum et vestitum et elemosinarum partes, quia de talibus ita in libro Prosperi scribitur: Clericos quos voluntas aut nativitas pauperes fecit, in congregatione viventes necessaria vitae accipiant, quia ad ea accipienda non eos habendi ducit cupiditas, sed cogit vivendi necessitas.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 122, pag.: 402, lin.: 19 Qui vero et suis et ecclesiae abundant rebus instante sterilitatis tempore eis, quos pauperes pascit ecclesia, suis facultatibus cum caritate et humilitate suffragari procurent, ut iuxta apostolum frater fratrem adiuvet, et ambo consolentur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 416, lin.: 12 CXLI. Cui committi debeant stipendia pauperum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 416, lin.: 15 Proinde oportet, ut praelati ecclesiae praecedentium patrum exempla sectantes aliquod praeparent receptaculum, ubi pauperes colligantur et de rebus ecclesiae tantum ibidem deputent, unde sumptus necessarios iuxta possibilitatem rerum habere valeant, exceptis decimis, quae de ecclesiae villis ibidem conferuntur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 416, lin.: 18 Sed et canonici tam de frugibus quam etiam de omnibus elemosinarum oblationibus in usus pauperum decimas libentissime ad ipsum conferant hospitale.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 416, lin.: 20 Et boni testimonii frater constituatur, qui hospites et peregrinos adventantes utpote Christum in membris suis suscipiat eisque necessaria libenter pro viribus administret, qui etiam ea, quae in usus pauperum cedere debent, nequaquam in suos usus reflectat, ne cum Iuda loculos Domini furante sententiam damnationis excipiat.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 416, lin.: 24 Sed et praelatorum debet vigilare industria, ne eum, cui hospitale pauperum committitur, res pauperibus deputatas in aliquo minuere aut his quasi beneficiario munere concessis sinant uti, quod a praelatis quibusdam curam pauperum parvipendentibus fieri comperimus.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 417, lin.: 2

Clerici namque, si aliis temporibus nequeunt, saltem quadragesimae tempore pedes pauperum in competenti lavent hospitali iuxta illud evangelicum: Si ego Dominus et magister lavi vobis pedes, quanto magis vos debetis alter alterius lavare pedes, et caetera.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 417, lin.: 5

Quapropter expedit, ut in competenti loco hospitale sit pauperum, ubi perfacilis ad illud veniendi conventus fieri possit fratrum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 141, pag.: 417, lin.: 7

Quodsi is, cui hospitale commissum est, curam pauperum neglexerit eorumque res in suos usus retorserit, quamquam divina ultione dignus sit, severius tamen quam caeteri delinquentes a praepositis iudicandus et a ministerio removendus est, nec inmerito, quippe qui et pretia peccatorum et alimenta pauperum et thesaurum caelo recondendum suis, quod fas non fuit, aptavit usibus.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio canonicorum Aquisgranensis, cap.: 145, pag.: 420, lin.: 7

Ieiunium ament, hospites colligant, pauperes recreent, nudos vestiant, infirmos visitent, mortuos sepeliant, in tribulatione positos opem ferant, dolentem consolentur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 423, lin.:

33 XXVIII. Ut hospitale pauperum extra monasterium sit puellarum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 2, pag.: 430, lin.: 5 Christum vestire in pauperibus, pascere in esurientibus; et praeter psalmorum et orationis ordinem, quod tibi hora tertia, sexta, nona, ad vesperum, medio noctis et mane semper est exercendum, statue, quot horis sanctam scripturam ediscere debeas, quanto tempore legere non ad laborem, sed ad delectationem et instructionem animae.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 2, pag.: 430, lin.: 16 Simpliciter loquar: quamvis omnem censum tuum in pauperes distribuas, nihil apud Christum erit pretiosius, nisi quod manibus tuis ipsa confeceris vel in usus proprios vel in exemplum virginum ceterarum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 6, pag.: 439, lin.: 12 Munda oculos, dum eos ab omni concupiscentia retrahis et ab intuitu pauperum numquam avertis.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 455, lin.: 24 XXVIII. Ut hospitale pauperum extra monasterium sit puellarum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 455, lin.: 25 Quia sanctarum scripturarum auctoritatibus liquido demonstratur, quod hospitalitas modis omnibus sit diligenda, et res ecclesiae oblationes sint fidelium, praeterea peccatorum, patrimonia pauperum: quamquam ad portam monasterii locus talis sit rite habendus, in quo adventantes quique suscipiantur, oportet tamen, ut extra, iuxta ecclesiam scilicet, in qua presbiteri cum ministris suis divinum explent officium, sit hospitale pauperum, cui etiam praesit talis, qui et avaritiam oderit et hospitalitatem diligit.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 455, lin.: 31 Et exceptis decimis, quae de ecclesiae villis ibidem conferuntur, de rebus ecclesiae, prout facultas subpetit, eidem deputetur hospitali, unde pauperes ibidem recreentur et foveantur.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 455, lin.: 33 Sed et de oblationibus, quae a fidelibus sanctimonialibus deferuntur, decimae dentur ad eorundem sustentationem pauperum.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 455, lin.: 34 Is namque, cui hospitale committitur, nequaquam res pauperum in suos usus retorqueat, ne cum Iuda loculos Domini furante sententiam damnationis excipiat.

Concilium Aachen, a. 816

Conc. 2, 1, Institutio sanctimonialium Aquisgranensis, cap.: 28, pag.: 456, lin.: 1 Sit etiam intra monasterium receptaculum, ubi viduae et pauperculae tantummodo recipiantur et alantur, et si non possint alio, saltem quadragesimae tempore sancti Domini adimplentes praeceptum earum lavent pedes iuxta illud: Si ego Dominus et magister vester lavi vobis pedes, quanto magis vos debetis alter alterius lavare pedes.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: I, III, pag.: 707, lin.: 11

Et placuit omnibus episcopis, ut, quocumque sit loco, coram se adgreget pauperes semper ad refectionem.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: II (19), VII, pag.: 709, lin.: 30

(19). VII. Similiter scire convenit praesulibus res aecclesiasticas non ut proprias, sed a Domino sibi pro aliorum necessitatibus commissas atque iuxta Prosperi documentum nihil aliud esse res aecclesiae quam vota fidelium, praetia peccatorum et patrimonia pauperum.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: II (19), VII, pag.: 709, lin.: 33

Idcirco summopere est decertandum, ne aliquis pontificum ea, quae aecclesiasticis tradita sunt ministeriis pro remissione peccatorum aut aliis aptanda officiis aut pauperibus eroganda, -- ne aliquis ea propria cupiditate aut potentum terrore parentumque procuracione ad alios usus retorqueat, ne forte, quod aliis exstat remissio peccatorum, ipsis sit dampnationis augmentum, sed potius sollerti meditatione indigentibus eas et aecclesiasticis ministeriis distribuat, ne exinde a Domino velut inutilis dispensator damnetur, verum, quod beatius est, desiderabili voce laudetur iuxta ewangelicae parabolae exemplum: Euge serve bone et fidelis; intra in gaudium domini Dei tui.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: II (30), pag.: 712, lin.: 20

Unde summopere omnibus nobis abhinc providendum iudicavimus, ut ea, quae a domno imperatore eum consensu episcoporum ob honorem et amorem Dei ecclesiis concessa sunt, non in avaritiam presbiterorum aut in rapacitatem episcopalium ministrorum cedant, sed in utilitatem ecclesiae et in usus clericorum et pauperum deveniant.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: III (43), III, pag.: 716, lin.: 2

Ipse enim debet primo defensor esse ecclesiarum et servorum Dei, viduarum, orfanorum ceterorumque pauperum necnon et omnium indigentium.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: III (43), III, pag.: 716, lin.: 8

Unde oportet, ut ipse, qui iudex est iudicum, causam pauperum ad se ingredi faciat et diligenter inquirat, ne forte illi, qui ab eo constituti sunt et vicem eius agere debent in populo, iniuste aut neglegenter pauperes oppressiones pati permittant.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: III (44), IIII, pag.: 716, lin.: 15 Auris audiens beatificabat me et oculus videns testimonium reddebat mihi, quod liberassem pauperem vociferantem et pupillum, cui non esset adiutor.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: III (44), IIII, pag.: 716, lin.:

18 Pater eram pauperum et causam, quam nesciebam, diligentissime investigabam.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: III (48), (VIII), pag.: 719, lin.: 6 Quoniam, ut beatus Prosper ait, res ecclesiae non sunt propriae, sed communes, vota videlicet fidelium, pretia peccatorum et patrimonia pauperum, ergo quia a relegiosis viris ad substantiam pauperum ac servorum Dei et sustentationem ac reparationem ecclesiarum sunt derelictae, nulli contra fas sine aliqua pietatis consideratione licet dispergi.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Decreta concilii Aquisgranensis, cap.: III (53), (XIII), XII, pag.: 720, lin.:

35 Ex substantia tua fac elimosinam et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: 17, pag.: 729, lin.: 1 XVII. Quid idem doctor in expositione Esaiae prophetae de his, qui plebem sibi subiectam adterunt et rapina pauperum in domibus eorum est, et ecclesiae opibus abutuntur in delicias publicas et stipes, quae ad sustentationem pauperum datae sunt, vel sibi reservant vel filiis distribuunt.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: I, cap.: X, pag.: 732, lin.: 29 X. Nemo porro putet ea, quae iniuste adquisivit, de manu Dei se accepisse aut quicquam ex his Deo gratum offerre posse, cum scriptum sit: Qui offert Deo ex rapina pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: I, cap.: XXIII, pag.: 736, lin.: 38

XXIII. Unde hodie quoque Christiana religio, exemplum sumens ex antiqua patrum traditione, domos in honorem Dei aedificat ac dedicat, et altaria erigit eisque olcum superfundit ac sacrosancto chrismate ea perunguit et de factis dictisque eiusdem Iacob moelodiam Christo canit et a fidelibus oblationes et vota et pretiosarum diversarumque rerum ad decorem et honorem divini cultus, sacerdotum ceterorumque ministrorum Christi usus pauperumque receptionem ac recreationem suscipit donaria.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: II, cap.: (58) XX, pag.: 753, lin.: 28

(58). XX. Sed quia propter sacrilegium, quod circa templum Domini patrauerat, et suam magnam elationem, qua contra Dominum superbiendo tumuerat, et Danihelis prophetae consilium suae salutis audire contempserat, quibus ei orsus est: Quamobrem, rex, consilium meum placeat tibi et peccata tua elemosynis redime et iniquitates tuas misericordiis pauperum; forsitan ignoscet Deus delictis tuis, -- tantam promeruit abiectiorem, ut etiam cum bestiis feris esset habitatio eius et fenum ut bos comederet.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (71) II, pag.: 759, lin.: 35

Quid rogo putas audituri sunt hi, qui aliorum largita et ad honorem ecclesiae decoremque et ad usus ministrorum Christi pauperumque receptionem ac recreationem conlata auferre non erubescunt?

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (72) III, pag.: 760, lin.: 10

Quamobrem filiis ecclesiae vigilanter satagendum est, ut eandem benedictionem a Christo audire et ab amicis, id est pauperibus Christi, in aeterna tabernacula recipi et aeternae beatitudinis felicitate valeant sine fine perfrui.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (78) VIII, pag.: 761, lin.: 13

Multi sane sunt hodie, qui Christiano censentur nomine, qui ad instar Iudae dicere solent super his, quae aut Domino consecrata sunt aut consecrantur aut consecrari decernuntur: Ut quid perditio haec?, putantes perditionem esse quae ecclesiae ministrisque eius ac pauperibus ob amorem Dei sunt commodata.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (84) XV, pag.: 763, lin.: 23

Iudices quoque eius quasi lupi rabidi, occidentes et vespere, non aspicientes ad ortum solis, sed morantes semper in tenebris possessiunculas ecclesiae et ea, quae in Dei donaria conferuntur, vertentes in lucrum suum, ut non habeant pauperes quod mane comedant, et quasi in nocte et nullo vidente populantur et, cum luporum more cuncta rapiant, nec parvos quidem cibos indigentibus derelinquunt.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (85) XVI, pag.: 764, lin.: 1

Iudicate, inquit, mane iudicium, non in tenebris iniquitatis, sed in luce iustitiae et eruite vi obpressum de manu calumniatoris, ut non accipiatis personam in iudicio, sed, divitibus pauperes obprimentibus, magis apud vos Dei imperium valeat quam potentia persequentis.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (86) XVII, pag.: 764, lin.: 7

(86). XVII. Item in Esaia propheta: Vos enim depasti estis vineam meam; rapina pauperis in domo vestra.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (86) XVII, pag.: 764, lin.: 9

Sed et ad nostros principes referri potest, qui adterunt subiectam sibi plebem; et rapina pauperum in domibus eorum est, quando replent thesauros suos et ecclesiae opibus abutuntur in delicias publicas et stipes, quae ad sustentationem pauperum datae sunt, vel sibi reservant vel filiis suis distribuunt.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (95) XXVI, pag.: 766, lin.: 21

(95). XXVI. Quorum alterum sub duobus capitulis, videlicet septimo et octavo in concilio Gangrensi, ita legitur: Si quis oblationes ecclesiae extra ecclesiam accipere vel dare voluerit preter conscientiam episcopi vel eius, cui huiusmodi officia commissa sunt, nec cum eius voluerit agere consilio, anathema sit; item: Si quis dederit vel acceperit oblata preter episcopum vel eum, qui constitutus est ab eo ad dispensandam misericordiam pauperibus, et qui dat et qui accipit, anathema sit.

Concilium Aachen, a. 836 (?) Febr.

Conc. 2, 2, Epistola concilii Aquisgranensis ad Pippinum directa, Lib.: III, cap.: (95) XXVI, pag.: 766, lin.: 26

Alterum etiam in decretis Simmachii papae, quod, licet quibusdam aliter videatur, negotio tamen, de quo agitur, et ecclesiasticae et canonicae evidenter astipulatur, quod ita se habet: Iniquum est enim et sacrilegii instar, ut quae vel pro salute vel requie animarum suarum unusquisque venerabili ecclesiae pauperum causa contulerit aut certe reliquerit, ab his, a quibus maxime servari convenerat, auferri et in aliud transferri.

Concilium Anjou (?), a. 850, Iul. vel Aug.

Conc. 3, pag.: 204, lin.: 4

Diu est, quod deus occulto, iusto tamen iudicio, permisit esse te rectorem gentis tuae, in quo tamen regimine qualem te exhibueris, testis est conscientia tua et amarae querimoniae diversarum ecclesiarum et afflictiones nobilium et ignobilium, divitum et pauperum, viduarum et orfanorum, quos damnabili cupiditate et horribili crudelitate vexasti.

Concilium Anjou (?), a. 850, Iul. vel Aug.

Conc. 3, pag.: 204, lin.: 12

Cupiditate tua vastata est terra christianorum, templa dei partim destructa, partim incensa cum sanctorum ossibus ceterisque reliquiis, possessiones ecclesiarum, quae fuerunt vota fidelium, redemptio animarum, patrimonia pauperum illicite in tuos usus redacta, hereditates nobilium ablatae et maxima multitudo hominum vel interfecta vel servitute oppressa, rapinae crudelissimae perpetratae, adulteria et corruptiones virginum passim commissae, episcopi legitimi sedibus propriis expulsi et, ut mitius loquamur, quia dicere nolumus fures et latrones, mercennarii introducti, patroni nostri beati Martini quondam diocesis, ex qua vos esse negare non potestis, violata, omnes postremo ecclesiastici ordines perturbati; quod nimis dolendo et compatiendo dicimus.

Concilium Arles, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 17, pag.: 252, lin.: 20

Noverint sibi curam populorum et pauperum in protegendis ac defendendis impositam ideoque, dum conspiciunt iudices ac potentes pauperum obpressores existere, prius eos sacerdotali ammonitione redarguant et, si contempserint emendari, eorum insolentia regis auribus intimetur, ut quos sacerdotalis ammonitio non flectit ad iusticiam regalis potestas ab improbitate coerceat.

Concilium Arles, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 23, pag.: 253, lin.: 3

XXIII. Ne comites vel vicarii seu iudices vel centenarii sub mala occasione vel ingenio res pauperum emant nec per vim tollant aut quolibet argumento subripiant; sed si cui aliquid possessionum emendum aut vendendum est, id in publico coram comite et iudicibus et nobilibus civitatis facere debebit.

Concilium Attigny, a. 874, Iul. 1

Conc. 4, cap.: 1, pag.: 598, lin.: 24

Et sanctus Gelasius in decretis suis: Quatuor inquit, tam de reditu quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet ecclesiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter est decretum, convenit fieri portiones: quarum una sit pontificis, altera clericorum, pauperum tertia, quarta fabricis applicanda.

Concilium Attigny, a. 874, Iul. 1

Conc. 4, cap.: 1, pag.: 598, lin.: 32

Ipsam nihilominus adscriptam pauperibus portionem, quamvis divinis rationibus se dispensasse monstraturus esse videatur, tamen, iuxta quod scriptum est, ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum, qui in coelis est, oportet etiam praesenti testificatione praedicari et bonae famae praeconiis non taceri.

Concilium Attigny, a. 874, Iul. 1

Conc. 4, cap.: 2, pag.: 599, lin.: 25

Contra factionem autem Baionis sequendum est capitulum Carthaginensis concilii, quo dicitur: Visum est universis ab imperatoribus postulari defensores, propter afflictionem pauperum, quorum molestiis sine intermissione fatigatur ecclesia, ut defensores eis adversus potentias divitum cum episcoporum provisione delegentur.

Concilium Chalon-sur-Saône, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 6, pag.: 275, lin.: 21

Ecclesia vero sancta non solum fideles spoliare non debet, quin potius inopibus opem ferre, ut debiles, pauperes, viduae, orphani et ceteri necessitatem patientes a sancta ecclesia utpote a pia matre et omnium gubernatrice subsidium accipiant, quia res ecclesiae, quibus episcopi non ut propriis, sed ut commendatis uti debent, pretia sunt peccatorum, patrimonia pauperum, stipendia fratrum in commune viventium.

Concilium Chalon-sur-Saône, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 8, pag.: 276, lin.: 1

VIII. Oportet etiam, ut, si quando sacerdotes fruges vel quosdam redditus terrae congregant et protelant, non ideo hoc faciant, ut carius vendant et thesauros congregent, sed ut pauperibus tempore necessitatis subveniant.

Concilium Chalon-sur-Saône, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 11, pag.: 276, lin.: 12

XI. Ut episcopus ad forum neque ubi publice negotia iudiciaria exercentur non pergat suae causae suffragaturus, nisi forte ut aut pauperibus obpressis succurrat aut viduis et orphanis tuitionem conferat aut de verbo Dei iudices admoneat, ut iuxta Domini praeceptum iusta iudicia iudicent.

Concilium Chalon-sur-Saône, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 45, pag.: 282, lin.: 28

Sunt quidam potentum, qui acquirendi census gratia sub praetextu Romani sive Turonici itineris multa adquirunt, multos pauperum obprimunt, et quod sola cupiditate faciunt, orationum sive sanctorum locorum visitationis causa se facere videri affectant.

Concilium Chalon-sur-Saône, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 45, pag.: 282, lin.: 31

Sunt pauperes, qui vel ideo id faciunt, ut maiorem habeant materiam mendicandi.

Concilium Cividale, a. 796 vel 797

Conc. 2, 1, cap.: 4, pag.: 191, lin.: 6

Non autem vetamus quempiam, sed potius adortamur pauperibus personis iure sibi cognationis coniunctis benefacere, cum sit omnibus benefaciendum; sed ab eis segregate in suis degentes domiciliis perseverent.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Libellus expostulationis Hinkmars von Reims, pag.: 487, lin.: 8

Quae tamen summa ipsius multae non fisco prodesse iussa est, sed pauperibus erogari.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antworten des Bischöfe, cap.: 4, pag.: 492, lin.: 34

Sed quicquid ratione pauperibus competit, ratione etiam debet defendi; ne dum bona res non bene agitur, apud omnipotentem deum etiam, quod iuste a nobis queritur, de iniustitia redarguatur.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antworten des Bischöfe, cap.: 5, pag.: 494, lin.: 13

Et item canones dicunt: Si autem et aliter accusetur episcopus aut presbyteri, qui cum ipso sunt, quod ea, quae pertinent ad ecclesiam vel ex agris vel ex alia qualibet ecclesiastica facultate sibimet usurpent, ita ut per hoc affligantur quidem pauperes, criminationi vero et blasphemiiis tam sermo praedicationis, quam hi, qui dispensant taliter, exponantur; et hos oportet corrigi a sancta synodo id, quod condecet, approbante.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antworten des Bischöfe, cap.: 11, pag.: 500, lin.: 33

Et item: Habeo defensionem, sed in orationibus pauperum.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antworten des Bischöfe, cap.: 11, pag.: 500, lin.: 34

Denique munera pauperum deum obligant, quia scriptum est: Qui largitur pauperi deo fenerat.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Verhandlungsprotokoll, pag.: 510, lin.: 5

Si autem et aliter accusetur episcopus aut presbyteri, qui cum ipso sunt, quod ea, quae pertinent ad ecclesiam vel ex agris vel ex alia qualibet ecclesiastica facultate, sibimet usurpent; ita ut ex hoc affligantur quidem pauperes, criminationi vero et blasphemiiis tam sermo praedicationis, quam hi qui dispensant taliter, exponantur; et hos oportet corrigi a sancta synodo, id quod condecet approbante.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Synodalschreiben an Papst Hadrian II, pag.: 524, lin.: 20

De quibus quaedam et iuxta pluralitatem aliorum excessuum in praefata gestorum serie pauca invenietis; quia et pro temporis brevitate, quoniam isdem Hincmarus constituta sibi die noluit venire ad synodum, et domnus rex cum quibusdam episcopis ad colloquium fratris sui pro reconciliatione filiorum eius ad patrem illorum et fratrem suum festinare accelerabat, ne commota seditione carne propinquos inter se compugnantes christianorum parricidalis sanguis effunderetur et hac de causa ecclesiarum dei res scinderentur et sacerdotum ac servorum dei facultates diriperentur et pauperes depopularentur.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Drie Briefe Karls des Kahlen an Papst Hadrian II, Epist.: 1, pag.: 532, lin.: 4 Sed quia necesse nobis fuit cum quibusdam episcopis ad colloquium fratris nostri pro reconciliatione filiorum eius ad patrem illorum et fratrem nostrum quantocius festinare, ne commota seditione etiam propinquos inter se compugnantes christianorum parricidalis sanguis effunderetur et hac de causa ecclesiarum dei res scinderentur et sacerdotum ac servorum dei facultates diriperentur et pauperes depopularentur, de omnibus, de quibus accusabatur, iudicia certa synodus determinare non potuit.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antwort der Bischöfe auf das Schreiben Hadrians II, cap.: 2, pag.: 550, lin.: 4 Et item ex interpretatione legis Valentiniani, Valentis et Gratiani imperatorum ad Claudium, lex ista hoc dicit: Cronopium episcopum a multis episcopis fuisse damnatum et studuisse eum ante iudicium sententiam, quae proferebatur, appellatione suspendere; a qua sententia, quia iuste prolata fuerat, appellare minime debuisset; in qua eum gravi multa, id est L libras argenti, addictum fuisse dicit, quae tamen summa ipsius multae non fisco prodesse iussa est, sed pauperibus erogari.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antwort der Bischöfe auf das Schreiben Hadrians II, cap.: 8, pag.: 559, lin.: 13 Et quo ordine vel modo ipsa accusatrix paupercula, quia luxuria, ut vulgo teritur, nec regum purpuras pertimescit nec pannos pauperum perhorrescit, Romam ad vestrum iudicium rationabiliter pergere debeat, invenire non possumus.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antwort der Bischöfe auf das Schreiben Hadrians II, cap.: 8, pag.: 560, lin.: 9 Et si domnus noster rex idoneus illius accusator sumptus habet, quibus suffultus, si viam illi pacificam obtinueritis, Romam ire ad accusationem illius potest, tamen pauperes clericis et laici ab eodem Hincmaro praeiudicia multa passi illi non possunt.

Concilium Douzy, a. 871, Aug. 5/Sept. 6

Conc. 4, Antwort der Bischöfe auf das Schreiben Hadrians II, cap.: 11, pag.: 566, lin.: 38 Quando perstiteritis, ut accusatores appellati quam laici, tam divites quam pauperes, tam mediocres, Romam in iudicio vestro suam sententiam comprobendam quibus testes plurimos ducere veniant non sacros canones et decreta sedis Romanae de causa episcopi in nostris provinciis celebra passi si accusare quemquam episcoporum et inde diffinitionis sententiam referant.

Concilium Douzy, a. 874, Iun. 13

Conc. 4, Epistula synodica, pag.: 585, lin.: 32

Item sanctus Urbanus papa et martyr: Res et facultates ecclesiasticae oblationes appellantur, quia domino offeruntur, et vota sunt fidelium ac pretia peccatorum atque patrimonia pauperum.

Concilium Frankfurt, a. 794

Conc. 2, 1, Capitulare Francofurtense, cap.: 48, pag.: 171, lin.: 3

XLVIII. De oblationibus, quae in ecclesia vel in usus pauperum conferuntur, canonica observetur norma, et non ab aliis dispensentur, nisi cui episcopus ordinaverit.

Concilium in Francia habitum, a. 779 (?) 780 (?)

Conc. 2, 1, pag.: 109, lin.: 6

Episcopi et abbates atque abbatissae pauperes famelicos quattuor pro isto inter se instituto nutrire debent usque tempore messium, et qui tantum non possunt, iuxta quod possibilitas est, aut tres aut duos aut unum.

Concilium in Francia habitum, a. 779 (?) 780 (?)

Conc. 2, 1, pag.: 109, lin.: 14

Et de pauperes famelicos, sicut supra scriptum est, et ipsi faciant.

Concilium in Francia habitum, a. 816/829 (ca. 825)

Conc. 2, 2, cap.: 6, pag.: 591, lin.: 7

VI. De ordinatione rerum episcopii priorum nobis patrum et Romane legis statuta rite conservata sufficiant: quadripartita denique ex redditibus patrimonia partim pauperibus eroganda, partim praelatorum templorumque usibus implicanda sanxerunt.

Concilium in Francia habitum, a. 818-819/829

Conc. 2, 2, cap.: 7, pag.: 595, lin.: 13

Quapropter diversitate mensurarum in multis pauperes valde gravantur.

Concilium in Francia habitum, a. 818-819/829

Conc. 2, 2, cap.: 7, pag.: 595, lin.: 14

Census tamen singularum provinciarum antiquitus constitutus huius rei occasione pauperibus non augeatur.

Concilium in Francia habitum, a. 818-819/829

Conc. 2, 2, cap.: 8, pag.: 595, lin.: 17

VIII. Postulant et monent oratores vestri, ut inter cetera, quae digne Deo agitis, ad causas necessarias ecclesiarum et pauperum aliquotiens audiendas aut examinandas propter amorem Dei assumatis laborem, quia perfectio ministerii vestri maxime in huiusmodi consistit officio.

Concilium Ingelheim, a. 840

Conc. 2, 2, Apologetici Ebonis forma posterior, pag.: 800, lin.: 1

Omnes homines imperii huius et ultra sciunt in veritate, quanta mala pro peccatis nostris creverunt in isto nostro tempore, ita ut nullus remaneret pauper nec dives homo, quem ipsa non affligeret perturbatio.

Concilium Ingelheim, a. 840

Conc. 2, 2, Apologetici Ebonis forma posterior, pag.: 800, lin.: 3

Divites nullam habuerunt requiem, pauperes multam passi sunt oppressionem, in orphanis et viduis nulla fuit misericordia, in ecclesiis vero plurimisque aliis locis perpetrata sunt homicidia multaque incendia, et sic a multis diebus vix ullo loco dominationis huius vera servata est iustitia, dum rarissimi sunt qui de Christiana pace ullam haberent curam aut ecclesiarum Dei reverentiam.

Concilium Langres, a. 830, Nov.

Conc. 2, 2, pag.: 681, lin.: 23

Istas villas cum omnibus adiacentiis seu et omni re superposita, campis, pratis, silvis, pomiferis, pascuis, accessibus, aquis aquarumque decursibus et omnes redditus, totum ad integrum, una cum mancipiis, libertis, cum omni peculio ipsorum, una cum accolabus dedi ad servitium monachorum iure perpetuo ad possidendum, ecclesiam etiam, que est in ipsa Belenavo villa in honore sancti Stephani prorsus ab omni consuetudinali exactione liberrimam, ecclesiam quoque de villa, que dicitur Danbrun, cum appenditiis suis, et villam Trescasas cum ecclesia et omnibus appenditiis suis, item ecclesiam de villa, quae dicitur sancti Sequani, cum appenditiis suis et ecclesiam de villa Morniaci cum omnibus ad eam pertinentibus necnon etiam ecclesiam, quae est in Valle Verona in honore sancti Mauritii, ecclesiam de villa Beria in honore sancti Laurentii cum omnibus appenditiis suis, preterea in territorio Divionensi decimas illarum vinearum, quas donaverat huic ecclesiae domnus Amalgarius, dux et fundator huius sacri cenobii, apud villam, que dicitur Fiscinis, vinearum non modicam quantitatem cum pratis et campis et servis et ancillis ad ea excolenda et in villa Fisciaci vineas similiter et in Marcennaco similiter in substantiam monachorum et alimoniam pauperum et ut ibidem delectetur servus Dei Domino servire et pro rege eiusque coniuge necnon et liberis ipsius et totius imperii eius stabilitate iugiter Domini misericordiam implorare.

Concilium Mainz, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 6, pag.: 262, lin.: 1

Propter istius itaque pacis concordiam conservandam placuit nobis de orphanis et pauperibus, qui debite vel indebite dicuntur amisisse hereditatem paterni vel materni iuris ad se legibus pertinentem, si alicubi inventi fuerint quos patres vel matres propter traditiones illorum exheredes fecerunt, aliorum scilicet suasionibus aut petitionibus vel aliquo ingenio, omnino volumus atque decrevimus emendari, quantum ad nos vel ad nostram pertinet potestatem iuxta voluntatem Dei et vestram sanctam ammonitionem et considerationem.

Concilium Mainz, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 7, pag.: 262, lin.: 10

Ut res pauperum vel minus potentum mala occasione non emantur. Capitulo VII.

Concilium Mainz, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 7, pag.: 262, lin.: 11

Propter provisiones pauperum, pro quibus curam habere debemus, placuit nobis, ut nec episcopi nec abbates nec comites nec vicarii nec iudices nullusque omnino sub mala occasione vel malo ingenio res pauperum vel minus potentum nec emere nec vi tollere audeat.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 17, pag.: 163, lin.: 21

XVII. De pauperibus non opprimendis.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 18, pag.: 163, lin.: 22

XVIII. De rebus pauperum per malam occasionem non emendis.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 10, pag.: 167, lin.: 18

Volumus, ut decimae, quae singulis dantur ecclesiis, per consulta episcoporum a presbiteris ad usus aecclisiae et pauperum summa diligentia dispensentur.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 10, pag.: 167, lin.: 20

Quattuor autem tam de redditibus, quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet aecclisiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter est decretum, convenit fieri portiones: quarum sit una pontificis, altera clericorum, pauperum tertia, quarta fabricis applicanda iuxta constitutionem episcopalem.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 13, pag.: 169, lin.: 4

Quae omnia ministris altaris domini contradicimus hortantes eos servare illud apostolicum: Nemo militans deo implicat se negotiis saecularibus, considerare quoque sententiam domini dicentis: Attendite, ne graventur corda vestra in crapula et ebrietate, moderare cibum et necessarium potum, ut iuxta apostolum sobrii sint, parati ad servitium domini, ante se ioca saecularia vel turpia fieri non permittere, sed pauperes et indigentes secum ad mensam habere et lectionem divinam ibidem audire et sumere cibum cum benedictione et laude domini secundum apostolum dicentem: Sive manducatis sive bibitis, omnia in laude dei facite.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 17, pag.: 170, lin.: 14

XVII. De pauperibus non opprimendis.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 17, pag.: 170, lin.: 14

Monemus regiam pietatem de oppressione pauperum liberorum, ut non a potentioribus per aliquod malum ingenium contra iustitiam opprimantur vel cogantur, ut res suas vendant sive tradant, ne forte parentes eorum contra iustitiam fiant exhereditati et regale obsequium minuat et ipsi propter indigentiam mendici vel latrones seu malefactores efficiantur.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 18, pag.: 170, lin.: 21

XVIII. De rebus pauperum per malam occasionem non emendis.

Concilium Mainz, a. 847, Oct.

Conc. 3, cap.: 18, pag.: 170, lin.: 21

Propter provisiones pauperum, quorum curam habere debemus, placuit nobis, ut nec episcopi nec abbates nec comites nec vicarii nec iudices nullusque omnino sub mala occasione vel malo ingenio res pauperum vel minus potentum emere aut vi tollere audeat.

Concilium Mainz, a. 852, Oct. 3

Conc. 3, cap.: 3, pag.: 242, lin.: 1

Volumus, ut decimae, quae singulis dantur aecclesiis, per consulta episcoporum a presbiteris ad usus aecclesiae et pauperum summa diligentia dispensetur.

Concilium Mainz, a. 852, Oct. 3

Conc. 3, cap.: 3, pag.: 242, lin.: 3

Quattuor autem tam de redditibus, quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet aecclesiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter decretum est, convenit fieri portiones: quarum sit una pontificis, altera clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis applicanda iuxta constitutionem episcopalem.

Concilium Mainz, a. 852, Oct. 3

Conc. 3, cap.: 6, pag.: 244, lin.: 25

Sic rite canones praecipunt: Ut episcopus vilem subpellectilem, mensam ac victum pauperum habeat et dignitatis suae auctoritatem fide et vite meritis querat.

Concilium Mainz, a. 852, Oct. 3

Conc. 3, cap.: 13, pag.: 250, lin.: 5

Si maritus uxorem aut uxor maritum interfecerit, equum iudicium sit super eos, dicente domino: Non facias quod iniquum est, nec iniuste iudicabis, nec consideras personam pauperis nec honores vultum potentis; iuste iudicabis proximum tuum, sive civis sit ille sive peregrinus; nulla erit distantia

personarum, ita parvum audietis ut magnum; nec accipietis cuiusquam personam, quia dei iudicium est.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, pag.: 81, lin.: 27

Quod certissime cognoscentes domini sacerdotes et subtili examine perpendentes, quia eorum erat ad omnem actionem populi, ut dominus per Moysen praeceperat, tubis clangere, id est manifestissima praedicatione voluntatem domini insonare, postquam ab ipsis pie memoriae Hludowici divini augusti temporibus ecclesia diversis et adversis ceperat vexationibus fatigari, in qua, ut propheta longe multo ante defleverat, a planta pedis usque ad verticem non erat, immo nec est desiderabilis sanitas: crebris monitionibus suam, principum quoque et potentum ac pauperum totiusque ecclesiae clamantes necessitatem, vocem correctionis dederunt, si forte vel ipsa vexatio, ut scriptum est, intellectum daret auditui.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, pag.: 11, lin.: 20

Unde deum gravius ad iracundiam provocarent et sanctos, quos intercessores pro suis peccatis habere debuerant, infensos haberent et sacerdotes ac viros religiosos seu Christi pauperes, quos oratores et reconciliatores sibi de suo promereri necesse fuerat, proclamatores adversum se fieri irritarent et ad cumulum suorum peccatorum etiam illa peccata, unde in conspectu dei rationem in die terribilis iudicii redderent, et augerent, quae illi commiserunt, qui eadem ipsa peccata per intercessionem fidelissimarum oblationum deleverunt, quas ecclesiasticarum rerum pervasores inconsulte et in perniciem sui sine reverentia abutuntur.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, pag.: 17, lin.: 7

Hinc enim in canone Aurelianensi scriptum est titulo XIII: Ne cui liceat res vel facultates ecclesiae aut monasteriis vel senodochiis pro quacumque elemosina cum iustitia delegatas retentare, alienare atque subtrahere; quodsi quis fecerit, tamquam necator pauperum canonum antiquorum sententiis constrictus ab ecclesiae liminibus excludatur, quamdiu ab ipso ea, quae sunt ablata vel retenta, reddantur.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, pag.: 25, lin.: 10

XXV. Salubre et decens esse cognoscitur atque apostolicis regulis conveniens, ut non solum, secundum apostolum, domui suae spiritualiter episcopus bene praesit, verum etiam et domum temporalem ornatam et compositam secundum competens ministerium suum et de vicinitate ecclesiae et de convenientia religionis et de receptione pauperum vel hospitem habeat; et ita sit ordinata, ut, quicumque conversationem et domos conversationis ipsius viderit, habitacula ea religionis valeat computare, non diversoria inprudicitiae aut alicuius inreligiositatis, quae castitati vel bonae opinioni contraria sint vel officiant, estimentur.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, pag.: 40, lin.: 19

Unde pertimescenda est canonica sententia et maxime decretalis Symmachi papae definitio, quia ut

necator pauperum et Christi traditor Iudas isdem, qui huius sceleris auctor et perpetrator esse dinoscitur, praesenti et perpetuo est anathemate feriendus.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, cap.: 40, pag.: 104, lin.: 6

Item in canone Aurelianensi: Si quis quolibet tempore contra hanc constitutionem nostram venire temptaverit aut aliquid de consuetudine vel facultate senodochii abstulerit, ut senodochium, quod avertat deus, esse desinat, ut necator pauperum inrevocabili anathemate feriat.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, cap.: 61, pag.: 113, lin.: 1

LXI. Ut pervasores rerum ecclesiasticarum, qui easdem res vel contra auctoritatem non solum retinere, verum et crudeliter depopulari noscuntur, quidam etiam et facultates ecclesiae in diversa conlaboratione et redditibus eas expoliant, sed et pauperes atque vicinos et circummanentes inmisericorditer expoliant, devastant et opprimunt, ut rapaces, qui secundum apostolum a regno dei excluduntur, ex criminali et publico peccato publica penitentia satisfaciant.

Concilium Meaux-Paris, a. 845, Iun. et 846, Febr.

Conc. 3, cap.: 78, pag.: 125, lin.: 5

Sed quia aliter causis intervenientibus res se habere dinoscitur, monemus et hortamur, ut secundum canonicam auctoritatem -- ne, quod absit, periculum interdicti anathematis ex decimis praesumptis incurratis --, si capellas vestras presbyteris aut viris ecclesiasticis dederitis et dominicas decimas acceperint, sarta tecta ecclesiae et luminaria exinde competenter provideant et presbyteri parrochianas decimas accipiant et populi necessitatibus debite invigilent; si autem laici capellas habuerint, a ratione et auctoritate alienum habetur, ut ipsi decimas accipiant et inde canes aut genicarias suas pascant; sed potius presbyteri ecclesiarum eas accipiant et inde restaurationem ecclesiarum et luminaria et hospitum ac pauperum receptionem exhibeant et pro vobis ac statu regni vestri domini misericordiam studiose implorent.

Concilium Milano, a. 863, Oct.

Conc. 4, cap.: 4, pag.: 161, lin.: 4

Cap. IIII. Iam pridem constitutum est, ut de senodochiis, quae iuxta testatoris institutionem consistere nequeunt, quinta saltim pars hospitibus vel pauperibus erogetur.

Concilium Milano, a. 863, Oct.

Conc. 4, cap.: 4, pag.: 161, lin.: 6

Sed quia hoc quoque a plerisque negligitur, statuimus, ut fidelis et religiosus ex sacerdotibus constituatur, qui ipsam quintam partem recipiat et hospitibus pauperibusque convenienter dispenset; quae autem iuxta testatoris dispositionem permanere possunt, in ipsa dispositione permaneant.

Concilium Milano, a. 863, Oct.

Conc. 4, cap.: 5, pag.: 161, lin.: 10

Cap. V. Ea vero senodochia, quae in remotioribus locis posita sunt -- et quia sub testimonio ipsa distributio statuta non peragitur, ab eorum rectoribus negligitur -- statuimus, ut episcoporum dispositione fruges vel redditus ipsorum tali loco debeantur, ubi frequentia hospitum et peregrinorum atque pauperum fuerit, ibique religiosi dispensatoris diligentia sub episcopi providentia hospitibus et pauperibus erogentur.

Concilium Milano, a. 863, Oct.

Conc. 4, cap.: 11, pag.: 162, lin.: 8

Cap. XI. Quia quidam nullo divino timore respectu a rapina pauperum vel aecclesiarum depredatione sese compescunt, statuimus, ut, quicumque post tertiam episcopi ammonitionem ab hac se perversitate non correxerit, omni communione privetur.

Concilium Neuchingen, a. 772, Decreta concilii Neuchingensis

Conc. 2, 1, cap.: 16, pag.: 103, lin. 6

XVI. Ut si quis iudicum furem in bina vel terna reprehensione non damnaverit et eum diabolico lucro dimiserit, ut per illum quasi conparticeps pauperum spoliis ditaretur, tot sceleris, quot commiserit, ante Dei oculos et angelorum efficiatur reus et nihilominus cui fraudem fecerit quasi proprium componat debitum.

Concilium Paris, a. 825, Nov.

Conc. 2, 2, Epitome libelli synodalis Parisiensis, cap.: 13, pag.: 543, lin.: 8

Item Augustinus in libro questionum veteris ac novi testamenti: Christiani, inquit, utpote pauperes, quos stultos vocant, unum Deum colunt in mysterio, ex quo sunt omnia, nec aliquid, quod ab eo conditum est, venerantur.

Concilium Paris, a. 825, Nov.

Conc. 2, 2, Epitome libelli synodalis Parisiensis, cap.: 13, pag.: 548, lin.: 4

Cum ergo hoc vidissem in ecclesia Christi contra auctoritatem scripturarum hominis pendere imaginem, scidi illud et magis dedi consilium custodibus eiusdem, ut pauperem mortuum eo obvolverent et efferrent, illique contra murmurantes dicerent, si scindere voluerat, iustum erat, ut aliud daret velum atque mutaret.

Concilium Paris, a. 825, Nov.

Conc. 2, 2, Epitome libelli synodalis Parisiensis, cap.: 13, pag.: 550, lin.: 9

Item idem in omelia de cruce dominica: Et si nosse desideras, karissime, virtutem crucis et quantum, ut possum ad eius laudem dicere, audi: Crux spes Christianorum, crux resurrectio mortuorum, crux caecorum dux, crux disperatorum via, crux claudorum baculus, crux consolatio pauperum, crux refrenatio divitum, crux destructio superbiorum, crux male viventium paena, crux adversus daemones triumphus, crux devictio diaboli, crux adolescentium pedagogus, crux substantia inopum, crux spes disperatorum, crux navigantium gubernatrix, crux periclitantium portus, crux obsessorum murus, crux pater orphanorum, crux defensor viduarum, crux iustorum consiliarius, crux tribulatum requies, crux parvulorum custos, crux virorum caput, crux senum finis, crux lumen in tenebris sedentium, crux regum magnificentia, crux scutum perpetuum, crux insensatorum sapientia, crux libertas servorum, crux imperatorum philosophia, crux lex impiorum, crux prophetarum praeconatio,

crux annuntiatio apostolorum, crux martyrum gloriatio, crux monachorum abstinencia, crux virginum castitas, crux gaudium sacerdotum, crux ecclesiae fundamentum, crux orbis terrae cautela, crux templorum destructio, crux ydolorum repulsio, crux scandalum Iudeorum, crux perditio impiorum, crux invalidorum virtus, crux aegrotantium medicus, crux emundatio laeprosorum, crux paraliticorum requies, crux esurientium panis, crux sitientium fons, crux nudorum protectio.

Concilium Paris, a. 825, Nov.

Conc. 2, 2, Libellus synodalis Parisiensis, a. 825, Nov., cap.: 28, pag.: 492, lin.: 5 XXVIII.

Augustinus in libro quaestionum veteris et novi testamenti: Christiani, inquit, utpote pauperes, quos stultos vocant, unum Deum colunt in mysterio, ex quo sunt omnia, nec aliquid, quod ab eo conditum est, venerantur.

Concilium Paris, a. 825, Nov.

Conc. 2, 2, Libellus synodalis Parisiensis, a. 825, Nov., cap.: 56, pag.: 498, lin.: 12 Cum ergo hoc vidissem in ecclesia Christi contra auctoritatem scripturarum hominis pendere imaginem, scidi illud et magis dedi consilium custodibus eiusdem, ut pauperem mortuum eo obvolverent et efferrent, illique contra murmurantes dixerunt, si scindere voluerat, iustum erat, ut aliud daret velum atque commutaret.

Concilium Paris, a. 825, Nov.

Conc. 2, 2, Libellus synodalis Parisiensis, a. 825, Nov., cap.: 72, pag.: 504, lin.: 26 LXXII. Item Iohannis Chrysostomi in omelia XIII. de cruce dominica: Et si nosse desideras, carissime, virtutem crucis et quanta ut possum ad eius laudem dicere, audi: Crux spes Christianorum, crux resurrectio mortuorum, crux caecorum dux, crux desperatorum via, crux claudorum baculus, crux consolatio pauperum, crux refrenatio divitum, crux destructio superbiorum, crux male viventium poena, crux adversus daemones triumphus, crux devictio diaboli, crux adolescentum pedagogus, crux sustentatio inopum, crux spes desperatorum, crux navigantium gubernator, crux periclitantium portus, crux obsessorum murus, crux pater orfanorum, crux defensor viduarum, crux iustorum consiliarius, crux tribulorum requies, crux parvulorum custos, crux virorum caput, crux senum finis, crux lumen in tenebris sedentium, crux regum magnificentia, crux scutum perpetuum, crux insensatorum sapientia, crux libertas servorum, crux imperatorum phylosophia, crux lex impiorum, crux prophetarum praecentio, crux adnuntiatio apostolorum, crux martyrum gloriatio, crux monachorum abstinencia, crux virginum castitas, crux gaudium sacerdotum, crux ecclesiae fundamentum, crux orbis terrae cautela, crux templorum destructio, crux idolorum repulsio, crux scandalum Iudaeorum, crux perditio impiorum, crux invalidorum virtus, crux aegrotantium medicus, crux emundatio leprosororum, crux paraliticorum requies, crux esurientium panis, crux sitientium fons, crux nudorum protectio.

Concilium Paris, a. 846 vel 847

Conc. 3, pag.: 146, lin.: 12

Et quia cupiditate ductus etiam pecuniam ac substantiam servorum et pauperum Christi invadere et asportare voluit, una cum Iuda sacrae pecuniae dilapidatore et proditore domini nostri Iesu Christi, maledictiones illas, quae in eum prolatae sunt, excipiat, utpote invasor gregis Christi et necator pauperum.

Concilium Paris, a. 846 vel 847

Conc. 3, pag.: 146, lin.: 23

Ita enim sancitum est: Si quis dederit vel acceperit oblata praeter episcopum vel eum, qui constitutus est ab eo ad dispensandam misericordiam pauperibus, et qui dat et qui accipit, anathema sit.

Concilium Pavia, a. 845/850

Conc. 3, pag.: 210, lin.: 1

De minoribus quoque causis, quae generaliter omnes, specialiter aliquos tangunt et indigent emendatione, volumus, ut post haec illas quaeratis et ad nostram notitiam reducat, sicut est de comitibus et eorum ministris: si iustitias neglegunt aut ipsas vendunt; si sunt rapaces aut aeclesiarum, viduarum, orfanorum aut pauperum oppressores; si ad praedicationem veniunt, si debitum honorem et oboedientiam sacerdotibus suis inpendunt; si aliquas novitates aut argumenta, quae ad detrimentum populi pertinent, agere praesumunt, sicut est in acquirendis proprietatibus, aut inrationabiles preces ad adiutoria facienda sive in reliquis causis, quae ad peccatum nostrum pertinere possunt ac populi nostri.

Concilium Pavia, a. 845/850

Conc. 3, cap.: 3, pag.: 211, lin.: 20

Et dum soli afflicti et pauperes veniunt, quid aliud, quam ut patienter mala ferant, illis praedicandum est?

Concilium Pavia, a. 845/850

Conc. 3, cap.: 3, pag.: 211, lin.: 21

Si autem divites, qui pauperibus iniuriam facere soliti sunt, venire non rennuerent, illis omnimodis praedicandum esset, ut a rapinis se compescerent utque, dum possunt, elemosynis peccata sua redimerent, ut a fluxu rerum temporalium se abstinerent.

Concilium Pavia, a. 845/850

Conc. 3, cap.: 13, pag.: 214, lin.: 12

XIII. Quosdam ministros comitum propter frequentia placita pauperiorem populum nimis affligere comperimus; unde maiestatem vestram obsecramus, ut capitulare avi vestri de hac re observare praecipiat.

Concilium Pavia, a. 850

Conc. 3, cap.: 2, pag.: 220, lin.: 18

CAP. II. Statuimus, ut non tantum dominicis diebus et praecipuis festivitibus episcopi missas celebrent, sed, cum possibile fuerit, cotidiana quoque sacrificia frequentent; nec fastidiant privatim primum pro se, deinde pro sacerdotibus, pro regibus et cunctis ecclesiae dei rectoribus proque his, qui se orationibus ipsorum peculiariter commiserint, et maxime pro pauperibus preces fundere et omnipotenti deo hostias offerre comitante pia conpunctione et sacrae devotionis affectu, quod magis utique occulte sacrificantibus convenit, ut ipse quoque sacerdos hostia viva fiat et sacrificium

deo spiritu contribulato.

Concilium Pavia, a. 850

Conc. 3, cap.: 3, pag.: 221, lin.: 3

Removeantur ab eius convictu cuncta turpitudinis argumenta: non ludicra spectacula, non acromatum vaniloquia, non fatuorum stultiloquia, non scurriles admittantur praestigiae; adsint peregrini et pauperes et debiles, qui de sacerdotali mensa Christum benedicentes benedictionem percipiant; recitetur sacra lectio, subsequatur vivae vocis exhortatio, ut non tantum corporali cibo, immo verbi spiritalis alimento convivantes se refectos gratulentur, ut in omnibus honorificetur deus per Iesum Christum dominum nostrum.

Concilium Pavia, a. 865, Febr.

Conc. 4, Gunthar von Köln an Hinkmar von Reims, pag.: 192, lin.: 8

Feneratur domino, qui miseretur pauperi.

Concilium Pîtres-Soissons, a. 862

Conc. 4, Capitula, cap.: 4, pag.: 103, lin.: 1

Et sacri canones spiritu sancto per eos dictati, qui in caelo cum deo regnant et in terris miraculis coruscant, constituerunt dicentes: Si quis de potentibus clericum aut quemlibet pauperem aut religiosum exspoliaverit et mandaverit ad ipsum episcopus, ut eum audiat, et is contempserit, invicem mox scripta percurrant per omnes provinciae episcopos, quoscumque adire potuerint, ut excommunicatus habeatur, donec audiat et reddat aliena.

Concilium Pîtres, a. 864

Conc. 4, pag.: 172, lin.: 17

Item ad hospitale pauperum Vendonsa cum appendiciis suis, Calniacus et in Guuarchiaco mansum I, in Bassao mansellum I cum vineolis, in Vogradu mansum I, in Valariis similiter, in Creauso similiter, in Crepto similiter.

Concilium Pîtres, a. 864

Conc. 4, pag.: 172, lin.: 23

Praecipimus quoque, ut ex omnibus reliquis facultatibus monasterii, quae vel dominico iure vel beneficiorum consuetudine detinentur, decimae hospitalibus divitum vel pauperum, sicut olim statutum est, ad integrum conferantur, et sarta tecta totius monasterii ex his axiliis, quae mansa debent, certis et oportunis temporibus instaurentur.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, pag.: 392, lin.: 18

Et alibi scriptum est: Audiant, quid propheta Isaias dicit: Rapina pauperis in domo vestra et causa viduae non ingreditur ad eos, et: Lacrima viduae usque ad maxillam descendit, et dominus non delectabitur in illis.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, pag.: 392, lin.: 29

Videlicet quia ille, qui praedatur res pauperum et ecclesiarum ac servorum dei, praedatur a diabolo et praeda illius fit.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, pag.: 393, lin.: 11

Audiant, quid in Toletano concilio sancti episcopi, qui in caelo cum deo regnant et in terris miraculis choruscant, de totius mundi partibus congregati decreverunt: Si quis, inquit, de potentibus clericum aut quemlibet pauperem aut religiosum expoliaverit et mandaverit ad ipsum episcopus, ut eum audiat, et si contempserit, invicem mox scripta percurrant per omnes provinciae episcopos, quosunque adire potuerint, ut excommunicatus habeatur, donec audiat et reddat aliena.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, pag.: 393, lin.: 17

Ecce de pauperum raptoribus: Audiant raptores et praedones rerum aecclesiasticarum, quid sanctus Anacletus papa ab ipso beato Petro apostolo presbyter ordinatus cum totius mundi sacerdotibus iudicavit.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, pag.: 393, lin.: 26

Item sanctus Urbanus papa et martyr: Res et facultates aecclesiasticae oblationes appellantur, quia domino offeruntur et vota sunt fidelium ac precia peccatorum atque patrimonia pauperum.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, pag.: 394, lin.: 32

Pupillorum vero et viduarum et ceterorum pauperum adiutores ac defensores et sanctae aecclesiae vel servorum illius honoratores iuxta vestram possibilitatem sitis.

Concilium Quierzy, a. 857, Febr. 14

Conc. 3, Appendix, cap.: 2, pag.: 398, lin.: 1

II. Sanctimoniales, viduae, orphani et pauperes nullo modo opprimantur; et res illorum, tam in frugibus quam in pratis necnon etiam in eorum foeno a nullo per rapinam depraedentur.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 4, pag.: 411, lin.: 4

Quorum isti intuentes exitum timere debuerant actionem; et facient, si illos respexerit dominus, qui respicit humiles et custodit parvulos, et sic pestilente flagellato, ut scriptum est, sapientior erit parvulus, et sapient, quia non repellet dominus plebem suam nec obliviscetur in finem; quoniam

propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgam, dicit dominus.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 7, pag.: 415, lin.: 4

Cui interroganti ab angelo eius ductore responsum est, quia sanctorum iudicatione, qui in futuro iudicio cum domino iudicabunt quorumque res abstulit et divisit, ante illud iudicium anima et corpore sempiternis poenis est deputatus et recipit simul cum suis peccatis poenas propter peccata omnium, qui res suas et facultates in honore et amore domini ad sanctorum loca in luminaribus divini cultus et alimoniis servorum Christi ac pauperum pro animarum suarum redemptione tradiderant.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 7, pag.: 417, lin.: 4

Sed et sacri canones spiritu sancto dictati eos, qui facultates ecclesiasticas diripiunt et res ecclesiasticas indebite sibi usurpant, Iudae traditori Christi similes computant; et sancti, qui cum deo in caelo regnant et in terris miraculis coruscant, divino iudicio tanquam necatores pauperum ab ecclesiae liminibus et a caelesti regno secludunt.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 9, pag.: 418, lin.: 17

Susceptionem etiam hospitem et pauperum nullo modo negligant.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 10, pag.: 419, lin.: 1

Et quia saepe unicuique in omni ordine competentem legem et iustitiam una cum fratribus vestris frequenti annuntiatione perdonastis, ecclesiastici et religiosi habitus viri ac feminae atque peregrini et pauperes, in quibus specialiter Christus suscipitur, perdonationem vestram sibi sentiant semper adesse.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 14, pag.: 422, lin.: 25

Aedificent villas vestras moderatis casticiis, ut et honestas necessaria sit et familia non gravetur; laborent et excolant terras et vineas in tempore cum debita sollicitudine; salvent et dispensent laborata cum fidei discretionem; faciant nutrimenta congrua et necessaria; custodiant silvas, unde habeant pastiones; defendant et excolant prata, unde habeant pabula, quatinus non sit vobis necesse per quascunque occasiones quorumcunque hortatibus circuire loca episcoporum, abbatum, abbatissarum vel comitum et maiores, quam ratio postulat, paratas exquirere et pauperes ecclesiasticos et fidelium vestrorum mansuarios in caricaturis et paraveredis contra debitum exigendis gravare et peccatum de facultatibus indebite consumptis in animam vestram congerere; neque a comitibus vel fidelibus vestris plus studeatis, quam lex et consuetudo fuit tempore patris vestri, de hoc, quod de Francis accipiunt, exquirere; quin potius habeatis, unde sufficienter et honeste cum domestica corte vestra possitis vivere et legationes palatium vestrum adeuntes recipere et, sicut scriptum est, unde possitis de iustis laboribus necessitatem patientibus tribuere, quia rex et largus debet esse et non, quod largitur, de iniustitia vel iniquitate debet conquirere.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 14, pag.: 423, lin.: 12

Iudices vero villarum colonos distringant, ut non ecclesiasticos homines vel Francos pauperiores aut alienos servos propter privilegium regium opprimant aut silvas vel quaeque aliorum sunt in sua vicinitate devastent; quia rex iustus, qui iustitiam debet diligere, ministros ac colonos impios et iniquos non debet habere; sed omnibus in se et in suis debet imitationem debitam demonstrare, quia, si ipse deum dilexerit, omnes boni diligent illum, et, si ipse deum timuerit, omnes mali timebunt illum.

Concilium Quierzy, a. 858, Nov.

Conc. 3, cap.: 15, pag.: 426, lin.: 28

Nos autem obsecramus dominationem vestram, adtendite potius, si christianus rex estis, sicut et deo gratias estis, et in illum creditis et per illum regnare vultis, per quem, sicut scriptum est, reges regnant et cuius est regnum, immo orbis terrae et plenitudo eius, quia idem deus in carne veniens, qui solus rex fieri potuit et sacerdos, et in caelum ascendens suum regnum, id est ecclesiam, inter pontificalem auctoritatem et regiam potestatem gubernandum disposuit et non elegit ad hoc divites et nobiles, sed pauperes et piscatores et, sicut scriptum est, ignobilia et contemptibilia mundi elegit, ut confundat fortia.

Concilium Reims, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 17, pag.: 255, lin.: 21

XVII. Ut episcopi et abbates ante se ioca turpia facere non permittant, sed pauperes et indigentes secum ad mensam habeant, et lectio divina ibi personet, et sumant cibum cum benedictione et laude Domini secundum apostolum: Sive manducatis sive bibitis, omnia in laude Dei facite.

Concilium Riesbach, a. 798 (?)

Conc. 2, 1, Arnonis instructio pastoralis, cap.: 9, pag.: 200, lin.: 3

Anima autem sacerdotis pro grege ponenda est, ut facientibus mala cum summa audacia resistere, oppressos liberare de manu potentis, propter pauperes et viduas et orphanos contra iudicem se erigere, et si eos viderit contra legem oppressos, hoc dicere non recuset.

Concilium Riesbach, a. 798 (?)

Conc. 2, 1, Arnonis instructio pastoralis, cap.: 9, pag.: 200, lin.: 6

Absque ullo timore debet admonere iudices, ut cessent a malis operibus et contra legem pauperes non praesumant premere, et si aput illum impetrare non potest, usque ad summum principem, cui Deus populum tradidit ad regendum, usque ad ipsum aut ipse ambulare propter pauperes aut diaconum suum transmittere, tamen nullum hominem tantum debet timere quantum Deum, ut nullum neglectum exinde habeat, quorum curam suscepit.

Concilium Riesbach, Freising, Salzburg, a. 800, Acta ad concilium Rispacense
pertinentia Conc. 2, 1, cap.: 8, pag.: 214, lin.: 3
VIII. Hospites peregrinos, pauperes canonici recipiant.

Concilium Riesbach, Freising, Salzburg, a. 800, Notitia concilii Rispacensis
Conc. 2, 1,, cap.: 6, pag.: 214, lin.: 35
VI. Decima dividatur in quatuor partes: una sit episcopi, altera cleri, tertia pauperum, quarta fabrice ecclesie.

Concilium Riesbach, Freising, Salzburg, a. 800, Statuta Rispacensia, Frisingensia, Salisburgensia Conc. 2, 1, Capitula XIII (8), pag.: 209, lin.: 12
XIII (8). Ut decimae populi dividantur in quattuor partes, id est una pars episcopo, alia clericis, tertia pauperibus, quarta in ecclesiae fabricis applicetur, sicut in decretis pape Gelasii continetur cap. XXVII.

Concilium Roma, a. 826
Conc. 2, 2, Canones concilii Romani (forma uberior et forma minor), cap.: 16, pag.: 574, lin.: 18
Nulli episcoporum liceat res immobiles de subiectis plebibus seu aliis piis locis in proprio usu habere, ne maiores enormiter locupletentur aut minores tali facto pauperiores inveniantur.

Concilium Roma, a. 826
Conc. 2, 2, Canones concilii Romani (forma uberior et forma minor), cap.: 22, pag.: 576, lin.: 18
Sacerdos denique in tali culpa pauper inventus a proprio canonicae iudicetur episcopo, ut non ecclesia sibi commissam damnum sustineat.

Concilium Roma, a. 853
Conc. 3, cap.: 16, pag.: 322, lin.: 24
Nulli episcoporum liceat res immobiles de subiectis plebibus aliisque piis locis in proprio usu habere, ne maiores inormiter lucupletentur et minores tali facto pauperiores inveniantur.

Concilium Roma, a. 853
Conc. 3, cap.: 22, pag.: 324, lin.: 3
Sacerdos denique in tali culpa pauper inventus a proprio canonice iudicetur episcopo, ut non ecclesia sibi commissam damnum sustineat, sed inlesa huius invasionis temeritate permanere sancimus.

Concilium Roma, a. 853

Conc. 3, Appendix: 1, pag.: 341, lin.: 6

Sextodecimo, ut nulli episcoporum liceat res immobiles de subiectis plebibus aliisque piis tollere locis, ne in tali facto pauperes inveniantur.

Concilium Roma, a. 853

Conc. 3, Appendix: 1, pag.: 341, lin.: 34

Sacerdos denique in tali culpa pauper inventus a proprio canonice iudicetur episcopo, episcopus a metropolitano, ut non ecclesia sibi commissa damnum sustineat de invasione.

Concilium Roma, a. 853

Conc. 3, Appendix: 2, pag.: 344, lin.: 45

Si quispiam invasor comprobatus dicat pro parte ecclesiae se egisse, de privata sibi re pertinente, ab ipso suoque herede solvatur invasio; sacerdos denique in tali culpa pauper inventus, a proprio canonice iudicetur episcopo, ut non ecclesia sibi commissa damnum sustineat.

Concilium Salzburg, a. 807

Conc. 2, 1, pag.: 234, lin.: 15

Lectis inde capitulis ex canonum auctoritate, quid inde agi debuisset, invenerunt IIII portiones fieri, unam episcopo, alteram clericis, tertiam pauperibus, quartam fabricis ecclesiae.

Concilium Savonnières, a. 859, Iun. 14

Conc. 3, Decreta, cap.: 14, pag.: 479, lin.: 6

Qui enim agapem pauperum et sustentationem peregrinorum et elemosinam defunctorum defraudant, apud sanctos patres eorum necatores vocantur.

Concilium Savonnières, a. 859, Iun. 14

Conc. 3, Epistola synodalis, pag.: 484, lin.: 4

Possessiones ecclesiae, id est villas, quae datae sunt deo ab his, qui ante vos Christiani fuerunt, propter redemptionem animarum et propter templorum dei instaurationem et eorum victum et vestimentum, qui sine cessatione laudes deo persolvunt, et propter stipendium pauperum et, si opus esset, redemptionem captivorum, vos deo aufertis, et quia statim non vindicat, quasi cum securitate possidetis.

Concilium Sens, a. 843/845

Conc. 3, pag.: 58, lin.: 8

Verumtamen cum sciamus res ecclesiae oblationes esse fidelium, praeterea peccatorum et patrimonialia pauperum easque nobis administrandas, procurandas atque ordinandas suscepisse, harum rerum administratores nos esse meminisse debemus et reditus expensasque earum eis usibus adplicare, quorum gratia divinis altaribus allegatae noscuntur.

Concilium Soissons, a. 853, Apr.

Conc. 3, cap. 1, pag.: 284, lin.: 25

I. Ut missi nostri per civitates et singula monasteria, tam canonicorum quam monachorum sive sanctimonialium, una cum episcopo parochiae uniuscuiusque, in qua consistunt, cum consilio etiam et consensu ipsius, qui monasterium retinet, vitam ibi degentium et conversationem inquirant, et ubi necesse est, corrigant; et ubi desunt, congruas officinas construere iubeant; et ubi sunt factae et per negligentiam sunt destructae, instaurari praecipiant; et victum ac potum et vestitum atque cetera necessaria pro qualitate et possibilitate loci et inhabitantium necessitate ordinent; et hospitalitatem supervenientium hospitum et receptionem pauperum ibidem disponant et ordinent.

Concilium Tours, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 6, pag.: 287, lin.: 20

VI. Peregrini et pauperes convivae sint episcoporum, cum quibus non solum corporali, sed spiritali reficiantur alimento.

Concilium Tours, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 10, pag.: 287, lin.: 33

X. Episcopi quidem maximam curam et sollicitudinem circa pauperes habeant et res ecclesiasticas ecclesiis collatas cauta circumspectione dispensent quasi Dei ministri, non quasi turpis lucri sectatores, illisque ita utantur non ut propriis, sed ut sibi ad dispensandum commissis.

Concilium Tours, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 11, pag.: 288, lin.: 1

XI. Licitum sit episcopis praesentibus presbyteris et diaconibus de thesauro ecclesiae familiae et pauperibus eiusdem ecclesiae secundum canonicam institutionem, iuxta quod indiguerint, erogare.

Concilium Tours, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 16, pag.: 288, lin.: 22

XVI. Ut decimae, quae singulis dabuntur ecclesiis, per consulta episcoporum a presbyteris ad usum ecclesiae et pauperum summa diligentia dispensentur.

Concilium Tours, a. 813

Conc. 2, 1, cap.: 44, pag.: 292, lin.: 24

XLIII. Propter diversas occasiones res pauperum multis in locis valde attenuate sunt, eorum scilicet, qui liberi esse noscuntur et sub potestate potentiorum sunt constituti.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 22, lin.: 26

EPISTOLA SYNODALIS AD RERUM ECCLESIASTICARUM PERVASORES ET AD PAUPERUM PRAEDATORES, UNDE ET QUANDO AC QUALITER ACCIDERIT, UT RES ECCLESIASTICAE DOMINO SINT CONSECRATAE ET QUANTUM SIT PERICULUM PAUPERES DEPRAEDARI.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 28, lin.: 8

Ut, dum Christi pauperes atque ministri ecclesiae ex his in presenti subsistunt saeculo, largitores possessionum de sua fideli elemosina, sicut et in baptismo a malo funditus conversi et cum fide recta perseverantes in bonis operibus mudentur a peccato, et efficiantur Christo, cui eas donaverant, consortes in caelo.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 29, lin.: 16

Item sanctus Urbanus papa et martyr: Res et facultates ecclesiae oblationes appellantur, quia domino offeruntur et vota sunt fidelium ac pretia peccatorum atque patrimonia pauperum.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 30, lin.: 4

Et item in sacris canonibus sancto spiritu dictatis et Christi sanguine confirmatis scriptum est: Si quis de potentibus clericum aut quemlibet pauperem aut religiosum expoliaverit et mandaverit ad ipsum episcopus, ut eum audiat, si contempserit, invicem mox scripta percurrant per omnes provinciae episcopos et quoscumque adire potuerit, ut excommunicatus habeatur, donec audiat et reddat aliena.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 30, lin.: 9

Et item scriptum est: Clerici etiam vel saeculares, qui oblationes parentum aut donatas aut testamento relictas retinere praesumpserint aut id, quod ipsi donaverunt ecclesiis vel monasteriis, crediderint auferendum, sicut synodus sancta constituit, velut necatores pauperum, quousque reddant, ab ecclesiis excludantur.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 30, lin.: 13

Unde summopere caveant potentiores quique, unusquisque in ordine et dignitate sua, ne praesumant in damnationem suam res sibi ecclesiasticas, neque fatigent vel affligant inconsuetis consuetudinibus dei ecclesias et loca sanctorum; scientes quia, ut praemisimus, res ecclesiasticae vota sunt fidelium, patrimonia pauperum, praetia peccatorum, et in tuitione atque defensione Christi consistunt, qui eas terrae principibus atque primoribus ad defendendum et conservandum, non ad affligendum vel usurpandum sive praesumendum commisit.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 32, lin.: 15

Et item dominus per Esaïam prophetam dicit raptoribus: Rapina pauperis in domo vestra.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Epistula synodalis, pag.: 32, lin.: 20

Quapropter sciant raptores, in cuius domo sive corporis sive mansionis rapina est pauperis, quia non habitat in illa domo spiritus sanctus, sed spiritus malignus.

Concilium Tusey, a. 860, Oct. 22/Nov. 7

Conc. 4, Musteransprache, pag.: 40, lin.: 27

Hec, fratres et consacerdotes nostri, que unanimi vobis intentione secundum sententiam sanctorum patrum promulgatam tenenda omnino et observanda sunt, videlicet ut omnes raptores sanctimonialium virginumque atque viduarum, cuiuscumque etiam rei predones, incestos, periuros oppressoresque pauperum, invasores per vim ecclesiasticarum rerum, exactores usurarum, qui iudicantes magis pauperes compellunt reddere, quam acceptum fuerat in prima donatione, necnon subtractores decimarum ex omnibus rebus, que possidentur, annona scilicet, vino fenoque totiusque substantie, quam terra gignit atque quicquid in pecoribus nascitur, in equabus, in vaccis, in ovibus, in capris, in porcis, in asinis, in volatilibus vel ex his, que quolibet ingenio aut quibuscumque adquiruntur negotiis, fraudatores insuper elemosinarum atque homicidas, qui penitentie dignum fructum refugiunt atque in sua pertinacia persistunt -- quoscumque itaque tales in vestris parrochiis inveneritis, recusantes ad nostram presentiam, ut penitentie subdantur, venire.

Concilium Valence, a. 855

Conc. 3, cap. 21, pag.: 362, lin.: 23

Quia cum ipsae res ecclesiarum a piis et fidelibus deo oblatae, iuxta antiquorum patrum sententiam, nihil sint aliud nisi vota fidelium, patrimonium pauperum, redemptio peccatorum, si eas fideliter et integre ecclesiasticis usibus non defendimus, et in eos, qui obtulerunt, et in deum, cui oblatae sunt, gravissimo nos reatu implicamus. Placet firmatum.

Concilium Ver, a. 844

Conc. 3, cap.: 12, pag.: 42, lin.: 24

Videmus enim iram dei nobis et vobis imminere cum pro rapinis et immanibus aliis sceleribus, tum etiam maxime, quod ecclesiae facultates, quas reges et reliqui christiani deo voverunt ad alimentum servorum dei et pauperum, ad exceptionem hospitum, redemptionem captivorum atque templorum dei instaurationem, nunc in usu saecularium detinentur.

Concilium Ver, a. 844

Conc. 3, cap.: 12, pag.: 43, lin.: 1

Hinc multi servi dei penuriam cibi et potus ac vestimentorum patiuntur, pauperes consuetam aelemosinam non accipiunt, negleguntur hospites, fraudantur captivi et fama omnium merito laceratur.

Concilium Ver, a. 844

Conc. 3, cap.: 12, pag.: 43, lin.: 8

Certe, quod nullus quamquam inpudentissimus negare audebit, possessio ecclesiae votum est fidelium, patrimonium pauperum, redemptio animarum.

Concilium Ver, a. 844

Conc. 3, cap.: 12, pag.: 43, lin.: 9

Votum ergo alterius quomodo quisquam deo audet auferre? hereditatem pauperum qua temeritate praesumit invadere? unde alii suas animas redimerunt, cur inde alii suas perdunt?

Concilium Verberie, a. 869, Apr.

Conc. 4, Urkunde für St-Vaast, pag.: 331, lin.: 25

Sed ille, deo gratias, spiritu sancto plenus, utilitatibus ac necessitatibus servorum immo pauperum Christi consulens, non solum nos ammonet, sed etiam humiliter deprecatur, ut in hac re illi adiutores prompta voluntate existamus; videlicet ut, quod illi illis per suum praeceptum confirmavit, nos divina auctoritate et nostra episcopali sententia ita corroboremus, ut in aeternum nullus mortalium id audeat temerare atque violare.

Concilium Verberie, a. 869, Apr.

Conc. 4, Urkunde für St-Vaast, pag.: 333, lin.: 11

Ad hospitale vero pauperum: in Daginvilla mansos VII, et in Boneiavilla et Letsales mansos III, et quintam partem omnis decimae, quae ad portam venerit, et de omnibus lignariis omnium villarum, quae ad praeposituram vel ad cameram pertinent, carros X.

Concilium Worms, a. 868, Mai

Conc. 4, Canones, cap.: 6, pag.: 266, lin.: 8

De reditu vero ecclesiae et de oblatione fidelium quatuor fiant portiones, quarum unam sibi retineat episcopus, alteram clericis pro officiorum suorum sedulitate distribuat, tertiam pauperibus et peregrinis, quartam ecclesiasticis fabricis noverit reservandam.

Concilium Worms, a. 868, Mai

Conc. 4, Canones, Appendix, cap.: 45, pag.: 284, lin.: 9

Quod si pauperes sunt, tamquam pauperibus subministret nec eorum occasione ecclesie negotia depredentur.

Concilium Worms, a. 868, Mai

Conc. 4, Canones, Appendix, cap.: 47, pag.: 284, lin.: 18

Quatuor autem de redditibus quam de oblatione fidelium, prout cuiuslibet ecclesiae facultas admittit, sicut dudum rationabiliter decretum est, convenit fieri portiones, quarum sit una pontificis, altera clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis applicanda.

Concilium Worms, a. 868, Mai

Conc. 4, Responsio contra Graecorum haeresim, pag.: 302, lin.: 6

Hieronimus in AEsaias libro undecimo: Ad comparationem enim linguae Hebraicae tam Greci quam Latini sermonis pauper est.

Concilium Worms, a. 868, Mai

Conc. 4, Responsio contra Graecorum haeresim, pag.: 302, lin.: 8

Pauperem linguam in supradictis diebus frequentamus: Laus tibi, domine, rex aeternae gloriae.

Concilium Yütz bei Diedenhofen, a. 844

Conc. 3, cap.: 4, pag.: 33, lin.: 6

Unde deum gravius ad iracundiam provocarent et sanctos, quos intercessores pro suis peccatis habere debuerant, infensos haberent et sacerdotes ac viros religiosos seu Christi pauperes, quos oratores et reconciliatores sibi de suo promereri necesse fuerat, proclamatores adversum se fieri irritarent et ad cumulum suorum peccatorum etiam illa peccata, unde in conspectu dei rationem in die terribilis iudicii redderent, et augerent, quae illi commiserunt, qui eadem ipsa peccata per intercessionem fidelissimarum oblationum deleverunt, quas ecclesiasticarum rerum pervasores inconsulte et in perniciem sui sine reverentia abutuntur.

Edictus Langobardorum, Leges Liutprandi regis

LL 4, pag.: 128, lin.: 13

Ergo si pro gentis nostrae salvatione aut pauperum fatigatione aliquid possumus conicere, quod in

edicti corpore adiungamus, quamquam in quinque voluminibus adiunximus, credimus quod misericordia Dei in bono nobis pro hac causa retribuat, eo quod pro solo Dei timore et amore hoc facimus, ut omnes cause per rationem et iustitiam terminentur, nec sit aliquis error, sed magis clarescat omnibus sua iustitia, unde sine intermissione nomen Domini benedicatur.

Edictus Langobardorum, Leges Liutprandi regis

LL 4, pag.: 141, lin.: 15

Iam enim vicibus illa in antico edicti corpore auctantare previdemus, quae credimus Deo et bonis hominibus placita esse: modo quidem una cum nostris iudicibus et reliquis Langobardis fidelibus nostris, diae Kalendarum Martiarum, anno Deo protegente regni nostri quinto decimo, indictione decima, iterum pro quietudine pauperum et omnium Langobardorum fidelium nostrorum tranquillitatem prospeximus in edicti corpore illa adiungere, unde antea erat incerta definitio, quoniam alii volebant per usum, alii per arbitrium iudicare.

Edictus Langobardorum, Leges Liutprandi regis

LL 4, Cap.: 136, pag.: 167, lin.: 9

Ille autem, cuius ipse poteum fuit, nullam habeat calomnia, quia ei si calomniam ingerimus, postea nullus permittit de poteo suo aqua levare, et quia omnes hominis poteus habere non possunt, reliquis, qui sunt pauperis, moriuntur, et etiam iterantes necessitatem patiuntur.

Edictus Langobardorum, Leges Ratchis regis

LL 4, Cap.: I,1, pag.: 183, lin.: 3

[I.] IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI, QUALITER IUXTA DEUM ET ANIMAE NOSTRAE SALUTEM ET OMNIUM NOSTRORUM RECTUM NOBIS PARUIT ESSE UNA CUM NOSTRIS IUDICIBUS, UT HOMINES POTENTES ET PAUPERES QUI SUAM QUAERUNT IUSTITIAM MINIME FATIGENTUR (p. Chr. 745 vel 746).

Edictus Langobardorum, Leges Ratchis regis

LL 4, Cap.: I,1, pag.: 183, lin.: 12

Sed si quis iudex amodo neglexerit arimanno suo, diviti aut pauperi, vel cuicumque homini iustitiam iudicare, amittere debeat honorem suum, et componat in palatio regis widrigild suum, et illi componere debeat, qualiter edicti continet pagina, cui iustitiam iudicare neglexerit.

Edictus Langobardorum, Principum Beneventi leges et pacta

LL 4, Capitula Domni Aregis Principis, pag.: 207, lin.: 3

1. Si quis hominem pauper absque parentibus, nichil etiam.

Edictus Langobardorum, Principum Beneventi leges et pacta

LL 4, Capitula Domni Aregis Principis, Cap.: 1, pag.: 207, lin.: 20

1. Si quis homo pauper absque parentibus, nichil etiam habens, ex quocumque negotium secundum legem potenti homini iuratus fuerit, ita decernimus, ut solus praeveitu sacramentum; quin etiam modo simili potens iuramentum, quando ei contigerit, pauperi singulari exhibeat.

Edictus Langobardorum, Principum Beneventi leges et pacta

LL 4, Capitula Domni Aregis Principis, Cap.: 1, pag.: 207, lin.: 23

Si vero pauper aliquantula substantiola habuerit, cum quinque secum iuret, similiter et hoc quinario numero potens pauperi satisfaciat.

Edictus Langobardorum, Principum Beneventi leges et pacta

LL 4, Capitula Domni Aregis Principis, Cap.: 13, pag.: 209, lin.: 33

Si vero pauperissimus fuerit, nichil habens, unde compositione procedant; quod superest, persona eius, ut supra trans mare venalis vadant.

Edictus Langobardorum, Principum Beneventi leges et pacta

LL 4, Capitula Domni Adelchis Principis, Cap.: 1, pag.: 211, lin.: 5

Nam potest fieri, ut ipsum solum habeat dominus suus, quem si hac occasione amiserit, efficietur pauperissimus.

Ghaerbaldus episcopus, Capitula III

Capit. episc. 1, Capit.: I, nr.: 5, pag.: 17, lin.: 8

V. Ut ipsi sacerdotes populi suscipiant decimas et nomina eorum, quicumque dederint, scripta habeant et secundum auctoritatem canonicam coram testibus dividant et ad ornamentum ecclesiae primam eligant partem, secundam autem ad usum pauperum atque peregrinorum per eorum manus misericorditer cum omni humilitate dispensant, tertiam vero partem sibimetipsis solis sacerdotes reservant.

Herardus Turonensis archiepiscopus, Capitula

Capit. episc. 2, pag.: 127, lin.: 1

IN NOMINE DEI SOLIUS. EGO HERARDUS INMERITO TURONENSIVM PONTIFEX, anno incarnationis dominice DCCCLVIII, ordinationis quoque nostrae tertio, indictione VI, cernens ecclesiam mihi commissam partim negligentia, torpore vel desidia, partim praesidentium incuria sacerdotum atque ignavia variis et innumeris cladibus affici, excidiis concuti et, quod dictu actuque gravius fore comperimus, diversis animarum laqueis ac cotidianis erroribus deperire, instinctu, ut credimus, miserationis superne paupercula eaque admodum necessaria sacrarum admonitionum collecta capitula sacerdotum totius nobis credite parroeciae generali, in urbe sedis nostrae <quae> quoadunata est XVII^{mo} Kalendas Iunii, sinodo publice recitari et, ut ad omnium praesentium notitiam et intelligentiam pervenire valerent, coram cunctis perlegi fecimus et revolve.

Herardus Turonensis archiepiscopus, Capitula

Capit. episc. 2, nr.: 35, pag.: 135, lin.: 7

Et annis singulis rationem suae dispensationis episcopo vel suis ministris reddant, ne forte aut dampna fraudum subigant aut necatores pauperum subtrahendo utilia, quod absit, existant.

Herardus Turonensis archiepiscopus, Capitula

Capit. episc. 2, nr.: 108, pag.: 150, lin.: 15

CVIII. Ut presbiteri et clerici ante se ioca turpia fieri non permittant, sed pauperes et indigentes ad mensas secum habeant, et legatur eis lectio.

Hincmarus Laudunensis, Rotula prolixa

Conc. 4, Suppl. 2, pag.: 406, lin.: 41

Et item: Praeposuit enim apostolus caritatem linguis hominum et angelorum, praeposuit miraculis fidei, praeposuit scientie+ et prophetiae, praeposuit etiam illam magno operi misericordiae, quo sua, quae possidet, distribuit quisque pauperibus, et ad extremum praeposuit etiam corporis passionibus, omnibus tam magnis rebus praeposuit caritatem.

Hincmarus Remensis, Capitula V

Capit. episc. 2, Capit.: I, nr.: 10, pag.: 39, lin.: 1

X. Ut curam hospitum maxime pauperum atque debilium, orfanorum quoque atque peregrinorum habeat hosque ad prandium suum quotidie iuxta possibilitatem convocet eisque hospitium competenter tribuat.

Hincmarus Remensis, Capitula V

Capit. episc. 2, Capit.: II, nr.: 17, pag.: 50, lin.: 3

XVII. Ut matricularios habeat iuxta qualitatem loci, non bubulcos aut porcarios, sed pauperes ac debiles et de eodem dominio, nisi forte presbiter habeat fratrem aut aliquem propinquum debilem aut pauperimum, qui de eadem decima sustententur.

Hincmarus Remensis, Capitula V

Capit. episc. 2, Capit.: II, nr.: 19, pag.: 51, lin.: 1

XVIII. Inquirendum, si occasione huius precedentis capituli aliquis presbiterorum abhinc de redditibus ecclesie vel oblationibus ac votis fidelium alieno nomine res comparaverit et ibi structuras fecerit vel, quae ad ecclesiam pertinent, ibidem collocaverit et mulierum frequentationem inibi fieri permiserit vel, quod turpius est, tales mulieres ibi habuerit, quae lanificium suum exerceant et curam domus agant, et ad eadem loca presbiter incongrue recurrerit, frequentaverit vel manserit, quoniam contra decreta canonum hoc malum agitur, a quibus perpetratur, quia sicut nec suo, ita nec alieno nomine presbiter vel quilibet sub regula fenus exercere debet, multo minus autem fraudem facere de facultatibus ecclesiasticis, quoniam hoc agere sacrilegium est et par crimen Ananie et Saphire atque Iude furis, qui sacras oblationes, quae ad usus fidelium ac pauperum mittebantur, asportabat et furabatur.

Hincmarus Remensis, Capitula V

Capit. episc. 2, Capit.: II, nr.: 19, pag.: 51, lin.: 12

Nam aliud est sine dispendio ecclesie amicis vel parentibus pauperibus aut quibuslibet necestuosis ex caritate cum mensura et ratione subvenire vel adiutorium ferre et aliud cum destructione ecclesie vel dissipatione facultatum ecclesiasticarum quasi furtim, immo furtim, quae ecclesie esse debuerant et

usibus illius ac pauperum seu hospitum impendi, carnalium carnaliter usibus sine divino respectu inservire.

Hincmarus Remensis, Collectio de ecclesiis et capellis

Fontes iuris 14, Cap.: II, pag.: 103, lin.: 11

Ut curam habeant, ne ministri rei publice advenas et pauperes adfligant; quod si per se emendare non potuerint, archidiacono vel episcopo innotescant.

Hincmarus Remensis, Collectio de ecclesiis et capellis

Fontes iuris 14, Cap.: II, pag.: 105, lin.: 14

Qui provideant, ut ecclesiae dotes et decimas regulariter habeant, quas presbiteri regulariter per episcopi dispositionem secundum regularem constitutionem dispensent, et ut secundi ordinis pastores docendo et exempla bona monstrando populum pascant, seipsos regant, malos corrigant, bonos in rectam viam dirigant, penitentium et infirmorum curam eos sepius visitando et indigentibus, prout potuerint, ministrando sollicite habeant, hospitales sint (F: tam presbiteri quam et decani), comministros, cum quibus honeste officium divinum agere possint, habeant, matricularios vetulos vel vetulas atque infirmos vel quacumque necessitate afflictos et pauperes de sua parrochia, a quibus decimam ipsi vel sui antecessores acceperant, pro decimae quantitate habeant, non autem nonnones iuvenes vel de quibus diurnas operationes sive pullos aut aliud locarium accipiant neque propinquos suos, qui aliter secundum suam qualitatem bene vivere possunt, de matricula pascant.

Hincmarus Remensis, Collectio de ecclesiis et capellis

Fontes iuris 14, Cap.: III, pag.: 118, lin.: 15

Et qui debemus providere, ut de decimis et oblationibus fidelium a presbiteris ecclesiae restaurentur, hospites et pauperes suscipiantur, matricularii nutriantur, sic eos depraedamur, ut non illis remaneat, unde vivant.

Hincmarus Remensis, Collectio de ecclesiis et capellis

Fontes iuris 14, Cap.: III, pag.: 119, lin.: 16

Legant, qui hoc dicunt, decreta Gelasii, in quibus haec sententia scripta est, et manifeste invenient non de his hoc decretum fuisse, quae habent presbiteri, sed ut de his, quae habent episcopi, quattuor fiant portiones, quarum una sit pontificis, altera clericorum, pauperum tertia, quarta fabricis ecclesiae applicanda.

Hincmarus Remensis, Collectio de ecclesiis et capellis

Fontes iuris 14, Cap.: III, pag.: 120, lin.: 2

Qua de re nec militia de episcopis in illis regionibus solvitur, sed ex roga publica militiae stipendia ministrantur, in istis autem regionibus pro quarta parte, quae in illis provinciis ex redditibus et oblationibus clericis tribuitur, rerum pars congrua nostris clericis deputatur et pars rerum ecclesiarum luminaribus, pars hospitalibus pauperum, pars autem militantibus, qui sub nomine casatorum censentur, pars denique episcopo et qui in eius sunt obsequio ceditur.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Praef., pag.: 108, lin.: 16

Et item in psalmo scriptum est: Intende, prospere procede et regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam, quia veritatem exsequens mansuetudinem cum iustitia conservabit, ut nec zelum rectitudinis in mansuetudinis pondere derelinquat nec rursum pondus mansuetudinis rectitudinis zelo perturbet, quoniam, ut Sapientia dicit, rex, qui sedet in solio iudicii, dissipat omne malum intuitu suo; et item: Rex, qui iudicat pauperes in veritate, thronus eius in aeternum fundabitur.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 8, pag.: 164, lin.: 3

Qua de re timendum est regi et cunctis mendacio credere volentibus, quasi deus aut falli potuerit aut fallere quenquam in se recte credentem in iudicio velit aut indebita misericordia in crimine consistenti atque crimen ipsum neganti et se temptanti debeat misereri, qui etiam pauperi in iudicio vel sub obtentu pietatis misereri prohibuit, ne propter alia perpetrata peccata, de quibus non satisfecerunt domino, ex retributione iustitiae a mendace spiritu seducantur, ut intereant et in alium laqueum decepti cadant, sicut de quibusdam Paulus dicit, quoniam, cum cognovissent deum, non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 10, pag.: 173, lin.: 3

Habet enim vocem suam, sicut et misericordia, de qua scriptum est: Absconde elemosinam, id est misericordiam, in sinu pauperis et ipsa orabit pro te.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 12, pag.: 186, lin.: 24

Propterea timeant reges, qui talibus hominibus iniuste patrocinium praebent, de quorum tuitione deum offendere possint, et ecclesiae ac pauperes Christi et humiliores homines opprimuntur et devastantur et iusta iudicia exerceri non possunt, ne forte, si tanta et talia bona propria non habuerint, quae tanto malo possint obsistere, sine ullo obstaculo pereant aut bona, quae habent, pro alieno malo, cuius fiunt participes, ante dei oculos perdati fiant, licet humano iudicio et corpore sani putentur.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 12, pag.: 190, lin.: 3

Quod suum erat, locis sanctis donant per confirmationem et sibi usurpant per occupationem, quod, ut saeculi pauperiores non obtinent per deprecata praestationem, immo et sibi auferunt et locis sanctis non tribuunt et, unde sibi debuerant operari remedium, perpetrant sacrilegium.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 12, pag.: 190, lin.: 10

Et sacri canones: Clerici, inquit, vel saeculares, qui oblationes parentum aut donatas aut testamento relictas retinere praesumpserint aut id, quod ipsi donaverunt ecclesiis vel monasteriis, crediderint auferendum, sicut synodus sancta constituit, velut necatores pauperum, quousque reddant, ab ecclesiis excludantur.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 14, pag.: 204, lin.: 16

Et illi amore muliebri capti, quoniam etiam mentes ferreas libido domat nec pannos pauperum perhorrescens nec regum purpuram pertimescens, talia egerunt, quae non convenerant.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 22, pag.: 228, lin.: 9

Et iterum ad Anatholium Constantinopolitanum diaconum: Hoc tamen dilectionem tuam volumus sollicite attendere, ne se in quacumque causa, ubi gravamen est pauperum, misceri consentiat, ne fortasse potentia personarum aliquatenus pressus cogatur agere, quod animae illius non possit expedire.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Interrogatio - Responsio 22, pag.: 231, lin.: 3

Si autem reperitur et misericordia mala, qua persona pauperis accipitur in iudicio, propter quam postremo rex Saul meruit a domino utique misericorde damnari, quia contra eius praeceptum captivo regi per humanum pepercit affectum, attentius cogita, ne forte misericordia bona non sit, nisi quae huius bonae fidei fuerit, immo responde, ut hoc sine dubitatione perspicias, utrum bonam misericordiam existimes infidelem.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Append., Interrogatio - Responsio 7, pag.: 259, lin.: 21

Iustitia vero regis est neminem iniuste per potentiam opprimere, sine acceptione personarum inter virum et proximum suum iudicare, advenis et pupillis et viduis defensorem esse, furta cohibere, adulteria punire, iniquos non exaltare, inpudicos et histriones non nutrire, impios de terra perdere, parridas et periurantes vivere non sinere, ecclesias defendere, pauperes elemosinis alere, iustos super regni negotia constituere, senes et sapientes et sobrios consiliarios habere, magorum et ariolorum phitonissarumque superstitionibus non intendere, iracundiam differre, patriam fortiter et iuste contra adversarios defendere, per omnia in deo vivere, prosperitatibus non elevare animum, cuncta adversa patienter ferre, fidem catholicam in deum habere, filios suos non sinere impie agere, certis horis orationibus insistere, ante horas congruas non gustare cibum.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Append., Interrogatio - Responsio 7, pag.: 260, lin.: 15

Ecce quantum iustitia regis saeculo valet, intuentibus perspicue patet: Pax populorum est, tutamentum patriae, inmunitas plebis, munimentum gentis, cura languorum, gaudium hominum, temperies aeris, serenitas maris, terrae fecunditas, solacium pauperum, hereditas filiorum et sibimetipsi spes futurae beatitudinis.

Hincmarus Remensis, De divortio Lotharii regis et Theutbergae Reginae

Conc. 4, Suppl. 1, Append., Interrogatio - Responsio 7, pag.: 261, lin.: 12

Sed et octo numero, quae haec capitanea duo praecedunt, id est sapiens et praedicator sine operibus, senex sine religione, adolescens sine oboedientia, dives sine elemosina, femina sine pudicitia, dominus sine virtute, Christianus contentiosus, pauper superbus, ad ista duo capitula, quibus principaliter mundus hic regitur, sive cum laude et gloria sive cum vituperatione et iudicio respicere dinoscuntur, quoniam episcopalis auctoritas praedicando vita et verbo et regia dignitas regendo et corrigendo praeesse ac prodesse omnibus debent, qui disciplinam, id est ordinatam correctionem et maiorum praecedentium regularem observationem, sequi et observare cupiunt.

Hincmarus Remensis, Materialsammlungen vorwiegend pseudoisidorischen

Inhalts Conc. 4, Suppl. 2, 4. Untersammlung, pag.: 40, lin.: 13

Item sanctus Urbanus papa et martyr: Res ecclesiasticae et facultates oblationes appellantur, quia domino offeruntur, et vota sunt fidelium ac precia peccatorum atque patrimonia pauperum.

Hincmarus Remensis, Materialsammlungen vorwiegend pseudoisidorischen

Inhalts Conc. 4, Suppl. 2, 4. Untersammlung, pag.: 40, lin.: 28

Et item in sacris canonibus sancto spiritu dictatis et Christi sanguine confirmatis scriptum est: Clerici autem vel seculares, qui oblationes parentum aut donatas aut testamento relictas retinere praesumpserint aut id, quod ipsi donaverunt ecclesiis vel monasteriis, crediderint auferendum, sicut sancta synodus constituit, velut necatores pauperum, quousque reddant, ab ecclesiis excludantur.

Hincmarus Remensis, Materialsammlungen vorwiegend pseudoisidorischen

Inhalts Conc. 4, Suppl. 2, 5. Untersammlung, pag.: 51, lin.: 13

Pauperi non misereberis in negotio nec declinabis in iudicium pauperis.

Hincmarus Remensis, Opusculum LV capitulorum

Conc. 4, Suppl. 2, Cap.: 2, pag.: 149, lin.: 15

Quicumque ergo preces habuerint vel acceperint, per diaconum suum mittant, quia persona ministri invidiosa non est, et quae impetraverit (scilicet de pauperum et viduarum ac pupillorum causis et ecclesiae sue+ necessariis vel profuturis), celerius poterit referre.

Hincmarus Remensis, Opusculum LV capitulorum

Conc. 4, Suppl. 2, Cap.: 48, pag.: 343, lin.: 5

Ipse est enim caritas, quam non habent, qui ab ecclesie+ catholice+ communione praecisi sunt ac per hoc, etiam si linguis hominum et angelorum loquantur, si sciant omnia sacramenta et omnem scientiam et si habeant omnem prophetiam et omnem fidem, ita ut montes transferant, et distribuant omnia sua pauperibus et tradant corpus suum, ut ardeant, nihil eis prodest.

Isaac Lingonensis episcopus, Capitula

Capit. episc. 2, Capit.: II, nr.: 10, pag.: 202, lin.: 12

Volumus omnes scire, quod, qui Christi et ecclesie pecunias auferunt resque eius fraudant, rapiunt, vastant vel diripiunt, homicide apud deum esse deputantur, quia res pauperum, quos ecclesia pascere debet, diripiunt.

Isaac Lingonensis episcopus, Capitula

Capit. episc. 2, Capit.: VII, nr.: 7, pag.: 224, lin.: 26

Qui non solum sacrilegi, sed etiam fures sacrilegi et lupi atque homicide pauperumque necatores sunt, et insuper anathematis vinculo dampnati coram deo et sanctis eius efficiuntur.

Lex Alamannorum (Codices A)

LL nat. Germ. 5,1, Cap.: XXXVI, 1, pag.: 95

Ille autem distringat, ut neglectus non fiat, nec pauperi patiantur iniuria nec sint sine lege nec maledicant duce nec populo terrae, sed in omnibus sit disciplina, qualiter qui rebelles sunt de malis se absterneant, et qui boni sunt pacem possideant.

Lex Alamannorum (Codices A)

LL nat. Germ. 5,1, Cap.: XXXVI, 3, pag.: 95

3. Si quis autem liber ad ipsum placitum neglexerit venire vel semetipsum non praesentaverit aut comite aut centenario aut ad missum comiti in placito, 12 solidos sit culpabilis. Qualiscumque persona sit, aut vassus duce aut comite aut qualis persona, nemo neglegat ad ipsum placitum venire, ut in ipso placito pauperi conclamant causas suas.

Lex Alamannorum (Codices B)

LL nat. Germ. 5,1, Cap.: XXXVI, 2, pag.: 95

Ille autem distringat, ut neglectum non fiat, nec pauperes patientur iniuriam nec sint sine lege nec maledicant ducem nec populum terrae, sed in omnibus sit disciplina, ut qui rebelles sunt de malis se absterneant, et qui boni sunt pacem possideant.

Lex Alamannorum (Codices B)

LL nat. Germ. 5,1, Cap.: XXXVI, 3, pag.: 96

Qualiscumque persona sit, aut vassus ducis aut comitis aut qualiscumque persona, nemo neglegat ad ipsum placitum venire, ut in ipso placito pauperes conclament causas suas.

Lex Baiwariorum

LL nat. Germ. 5,2, Tit.: IV,32, pag.: 336, lin.: 8

Si parentes desunt, fiscus accipiat et pro delicto hoc pauperibus tribuat, ut posset is Dominum propitium habere, qui dixit: "Peregrinum et advenam non contristabis" de suis rebus; si dux illi concesserit aliquid habere, componat cum LXXX sold.

Lex Baiwariorum

LL nat. Germ. 5,2, Tit.: VII,5, pag.: 352, lin.: 1

Quamvis pauper sit, tamen libertatem suam non perdat nec hereditatem suam, nisi ex spontanea voluntate alicui tradere voluerit; hoc potestatem habeat faciendi.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: I, Cap.: 6, pag.: 308, lin.: 17

[3]. Item alia interpretatio. Iudices provinciarum hoc scire debent, ut de omnes homines causas talem curam habere debeant, ut nullum hominem per suam potenciam vel pro gracia de suo seniore pauperes oppremere non presumant, sed ipse iudex inter potentem et pauperem equaliter inter eos iustum iudicium donet.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: I, Cap.: 6, pag.: 308, lin.: 21

[4]. Item alia interpretatio. Iudices provinciarum opera dare debent, ut per singulos agros et loca tales ordinent actores, ut, sicut de publica causa curam habent, sic et de omnes pauperes sine omni iniquitate vel premium agere debeant. Si hoc facere neglexerint, pena iudicis vel civium in se noverint esse vindicandam.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: I, Cap.: 6, pag.: 309, lin.: 1

[5]. Item alia interpretatio. Iudices provinciarum hoc sciant, ut summam sollicitudinem habeant per omnia loca, ne actores potentum aliquid circa pauperes homines inlicite aut iniuste faciant.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: III, Cap.: 1, pag.: 328, lin.: 23

[9]. Item alia interpretatio. Quicumque homines, qui personas potentes sunt, et per sua forcia pauperes oppremunt et suas res eos sibi aut vindere aut donare fecerunt, ipsa vindicio vel donacio stabilis non sit, sed ad illos ipsas res revertant, qui eas inviti vindiderunt vel donaverunt.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: IX, Cap.: 22, pag.: 375, lin.: 4

Imp. Constantinus. Data III. Kal. Mar. Interpretatio. Quicumque homo sciendum in domo sua latrones aut furones susciperit aut celare voluerit, et si hoc iudici dicere neglexerit: si ingenuus aut pauper homo est, fustigetur; si vero melior homo est, ad arbitrium iudices damnetur; si vero publicus aut privatus actor nesciente dominum suum hoc fecerit, incendio concremetur.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: XIII, Cap.: 2, pag.: 389, lin.: 22

Si tabularii aut alii, cui acciones publicas traduntur, si forsitan potentes homines voluerint excusare et ad minores homines alico publico superinponere, ipsi pauperes non amplius solvant, nisi quantum per legem censitum habent.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: XVII (Nov. Theod.), Cap.: 6, pag.: 395, lin.: 15

Imp. Valentinianus. Data VI. Id. Ag. Interpretatio. Si quis homo aliqua iudiciaria habuerit, et si forsitan alicui contra legem vel rationem aliquid fecerit, si postea alius iudex in eius loco introierit, et ille iudex, qui antea fuit, qui ipsum damnum ad ipsum parvulum fecit: ille pauper postea infra duos annos ante illum alium iudicem, qui in eius loco intra vit, sua causa proseguere debeat; nam si infra duos annos sua causa non quisierit, postea ea requirere non potest.

Lex Romana Raetica Curiensis

LL 5, Lib.: XIX(Nov. Mar.), Cap.: 3, pag.: 404, lin.: 9

Nam quamvis de pauperes homines, si ingenua persona est et cum bona fama, Senator ad uxorem eam prendere potest.

Lex Romana Raetica Curiensis. Additamenta cod. S. Galli quae vulgo Capitula Remedii vocantur LL 5, Capitula, pag.: 441, lin.: 29

[XII]. De reclamationes pauperum vel oppressiones.

Lex Romana Raetica Curiensis. Additamenta cod. S. Galli quae vulgo Capitula Remedii vocantur LL 5, Cap.: 1, pag.: 442, lin.: 3

Quod si quis fecerit, ab scultaizio sive maiore, qui locello illo prefuerit, emendatum fiat taliter, ut omnes res illas, quae operatae fiunt, una cum presbitero plebis illius pauperibus distribuantur.

Lex Romana Raetica Curiensis. Additamenta cod. S. Galli quae vulgo Capitula Remedii vocantur LL 5, Cap.: 1, pag.: 442, lin.: 6

Quod si qui boves iuncxerint, ipsos boves pauperibus dentur. De hac enim culpa ista tantum statuimus disciplina, quia, quantum quis in hanc perseveraverit ignavia, tantum amplius sustentantur pauperum inopia.

Lex Romana Raetica Curiensis. Additamenta cod. S. Galli quae vulgo Capitula Remedii vocantur LL 5, Cap.: 12, pag.: 444, lin.: 10

[XII]. De oppressione pauperum et reclamaciones. Ut nullus ausus sit in ambacto suo pauperum oppressiones exercere vel malo ordine de qualecumque rem distringere aut inquietare.

Lex Romana Raetica Curiensis. Additamenta cod. S. Galli quae vulgo Capitula Remedii vocantur LL 5, Cap.: 12, pag.: 444, lin.: 12

Quod si quis fecerit, pauper ille licentiam habeat ad domnum venire et suam inquietudinem reclamare et dicere.

Lex Salica D

LL Nat. Germ. 4,2, Cap.: 100,4, pag.: 172

4. Si uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habeat, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum crene cruda ille, qui pauperior est, iactit, ut illi tota lege persoluat.

Lex Salica D

LL nat. Germ. 4,2, Codex D 7, Cap.: 100,4, pag.: 172

Si uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habeat, unde integrum debetum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum chrene diruda ille, qui pauperior est, iactit, ut illi tota lege persoluat.

Lex Salica D

LL nat. Germ. 4,2, Codex D 8, Cap.: 100,4, pag.: 172

Si uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habet, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum chrinne chruda ille, qui pauperior est, iactet, ut ille tota lege persoluat.

Lex Salica D

LL nat. Germ. 4,2, Codex D 9, Cap.: 100,4, pag.: 172

Se uero de illis quicumque pauperior fuerit et non habiat, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habet, iterum super illum crenucruda illi, qui pauperior est, iectit, ut illi tota lege persoluat.

Lex Salica S

LL nat. Germ. 4,2, Cap.: 17, pag.: 206

Si uero aliquis ex illis pauperior fuerit et non habet, unde ad integrum debitum soluat, quicumque de illis amplius habet, iterum <habet> super illum chrenechruda.

Lex Salica S

LL nat. Germ. 4,2, Cap.: 17, pag.: 206

Ille qui pauperior est iactet, et ille totam legem conponat.

Liber legis regum Langobardorum, Concordia dictus

LL 4, Cap.: 4, pag.: 241, lin.: 50

Ille autem, cuius ipse puteus est, nullam habeat calumniam; quia si ei calumniam ingerimus, nullus postea permittit de puteo suo aqua levare, quoniam omnes homines puteum habere non possunt, reliqui qui sunt pauperes, moriuntur, etiam et iterantes necessitatem.

Liber legis regum Langobardorum, Concordia dictus

LL 4, Cap.: 32, pag.: 271, lin.: 49

21. Si quis cumque homo, quem pauper aut naufragus, qui vendidit aut discipavit substantiam suam, et non habet unde compositionem faciat, et fecerit furtum aut adulterium vel scandalum aut plagis alio homini intulerit, et fuerit ipsa compositio 20 solid. aut supra, dare debeat eum publicus in manum eius, cui istas causas inlicitas fecit, et ipse eum habeat per servo.

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 1, cap.: 14, pag.: 167, lin.: 14

Nam et hoc, quod idem sanctus vir Pharaonem benedixit, non ad eandem benedictionem pertinere putant, quam solent plerumque exsules civibus, subditi praelatis, pauperiores ditioribus et quam maxime senes, qui sibi quaedam commoda inpendunt, exhibere, sed ad nescio quam adorandarum imaginum picturam, quae nimirum tanto inutilis est, quanto minus suae utilitatis efficaciam potest loquendo edicere.

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 2, cap.: 30, pag.: 312, lin.: 11

In illis invenitur medella, qua nec sapientes in sua sapientia gloriantes nec fortes in sua fortitudine confisi periclitentur nec simplices sive infirmi sua impossibilitate deiciantur; qua nec laetos nimia laetitia extollat nec tristes nimia animi contritio afficiat; qua nec divites rerum opulentia elatos efficiat nec pauperes rerum indigentia frangat.

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 3, cap.: 23, pag.: 444, lin.: 8

An non divinis Scripturis contrarium est, quod Tantalum fingunt in inferno in quodam lacu depositum eique fallacem aquam gulosis labia titilamentis attingere pomaque fugitivis cinerescencia tactibus desuper facie tenus pendula apparere eique esse locupletem visum et pauperem effectum?

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 3, cap.: 27, pag.: 466, lin.: 20

Nec ait: Oculi eius in arrogantes sive vanae laudis sectatores, sed in pauperem respiciunt, in pauperes videlicet, de quibus ipsa per se Veritas dicit: Beati pauperes spiritu.

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 3, cap.: 27, pag.: 468, lin.: 8

Quamquam igitur decem illorum praedicamentorum, quae a philosophis pertractantur, ordo de eo videatur adscribi, ut pro usia eius, quae ineffabilis est, dicatur: Dominus Deus, Deus unus, Deus fortis, Deus potens; pro quantitate eius, quae immensa est: Magnus Dominus et laudabilis valde; pro qualitate eius, quae inenarrabilis est, dicatur: Bonus omnium conditor; pro relatione dicatur: Dominus omnium in se credentium Pater; pro situ: Qui sedes super cherubim; pro tempore: Et anni tui non deficient; pro loco: Dominus in caelo paravit sedem suam; pro habitu: Abissus sicut pallium amictus eius; pro agere: Suscitavit a terra inopem et de stercore exaltavit pauperem; pro pati: Laborare me fecistis in peccatis vestris - tamen haec omnia et his similia humano more de Deo, de quo nihil digne dici a mortalibus potest, dicta monstrantur.

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 3, cap.: 28, pag.: 474, lin.: 4

Timor Domini non dispicere iustum hominem pauperem et non magnificare virum peccatorem divitem.

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 4, cap.: , pag.: 488, lin.: 35

XXVII. Quod in male pictis imaginibus imaginum cultores falli possunt, sive inquirendum ab eis, qui pene omnem fidei christianae praerogativam in imaginum adoratione sive cultu existimant, quid pauperibus faciendum sit, qui artificibus, per quos imagines fiunt, omnino carent?

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 4, cap.: 25, pag.: 553, lin.: 3

Cum ergo hoc vidissem in ecclesia Christi contra auctoritatem Scripturarum hominis pendere imaginem, scidi illud et magis dedi consilium custodibus eiusdem loci, ut pauperem mortuum eo obvolverent et efferrent; illique contra murmurantes dicerent: "Si scindere voluerat, iustum erat, ut aliud daret velum atque mutaret".

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 4, cap.: 27, pag.: 555, lin.: 9

XXVII. Quod male pictis imaginibus imaginum cultores falli possunt, sive inquirendum ab eis, qui pene omnem fidei christianae praerogativam in imaginum adoratione sive cultu existimant, quid pauperibus faciendum sit, qui artificibus, per quos imagines fiunt, omnino carent?

Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini)

Conc. 2, Suppl. 1, Lib.: 4, cap.: 27, pag.: 556, lin.: 29

Iam vero illi, qui pene omnem fidei christianae praerogativam in imaginum adoratione sive cultu esse existimant, interrogandi sunt, utrum ideo quilibet pauperes fidei suae patiantur iacturam eo, quod census indigentia pressi non habeant facultatem, qua suscipiant picturam?

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Cap.: 58,5, pag.: 220

5. Si quis uero de illis quicumque pauperior fuerit, ut non habeat, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus [alio] habet, [exsoluat et] iterum super illum chrenecruda ille, qui pauperior est, iactet, ut ille totam legem <per>soluat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Textklasse A, cod. A 1, Cap.: 58,5, pag.: 220

Quicumque de illis plus habet iterum super illum chrene cruda ille qui pauperior est iactet ut ille tota lege soluat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Textklasse A, cod. A 2, Cap.: 60, pag.: 220

et sic postia in camisam discinctus discalcus palo in manu sua sepe debit sallire medietatem quanto de conposicionem id est aut quanto lex est illi in soluant hoc est illi alii de patris geniracionis facire debit super illo cre ne curando ille qui pauperior est iactauit, ille totam legem persoluat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Textklasse A, cod. A 3, Cap.: 58,2, pag.: 220

2. Si uero de illis plus habent iterum super illum chera cruda ille qui pauperior est iactet ut ille totam persoluat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Textklasse C, cod. C 5, Cap.: 58,2, pag.: 221

2. Si quis uero quicumque de illos pauperior fuerat et non habet unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus habuerit iterum super illum chrene chruda ille qui pauperior est iactit et ille tota lege conponat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Textklasse C, cod. C 6, Cap.: 58,5, pag.: 221

5. Si quis uero quicumque de illis pauperior fuerit et non habet unde integrum debitum reddat, quicumque de illis plus habet iterum super illum chenecruda illas qui pauperior est iactet et ille tota lege conponat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Heroldina, Cap.: 61,2, pag.: 221

II. Si uero aliquis ex illis pauperior fuerit, et non habet unde integrum soluat debitum, quicumque de illis plus alio habet exsoluat, et iterum super illum chrene chruda ille qui est pauperior iactet, ut ille totam legem soluat.

Pactus legis Salicae

LL nat. Germ. 4,1, Karolina, Cap.: 61, pag.: 221

Si uero aliquis ex illis pauperior fuerit et non habet unde ad integrum debitum soluat, quicumque de illis amplius habet iterum super illum chrenechruda ille qui pauperior est iactet et ille totam legem conponat.

Radulphus Bituricensis, Capitula

Capit. episc. 1, nr.: 13, pag.: 242, lin.: 14

Corpus castigare, delicias non amare, ieiunium diligere, pauperes recreare, nudum vestire, hospitem suscipere, infirmum visitare, mortuum sepelire, in tribulatione positus subvenire, dolentem consolari.

Radulphus Bituricensis, Capitula

Capit. episc. 1, nr.: 19, pag.: 247, lin.: 21

Neque comessionibus et ceteris pestibus ad gastrimargiam pertinentibus deserviant et ad forum vel mercatum nullatenus vadant neque ad saeculare iudicium pergant nisi forte, ut pauperibus succurant aut de verbo dei iudices admoneant, ut iusta iudicia iudicent.

Radulphus Bituricensis, Capitula

Capit. episc. 1, nr.: 30, pag.: 257, lin.: 14

In diebus itaque ieiunii elemosina facienda est et cibum sive potum, quo quisque uti vellet, si non ieiunaret, pauperibus eroget, quia ieiunare et cibos prandii ad cenam reservare, non mercedis, sed ciborum est incrementum.

Radulphus Bituricensis, Capitula

Capit. episc. 1, nr.: 35, pag.: 260, lin.: 13

Oportet sacerdotes et omnes in commune fideles, ut, si quando fruges vel quosdam redditus terrae congregant et protelant, non ideo hoc faciant, ut carius vendant et thesauros congregent, sed ut pauperibus tempore necessitatis subveniant nec ad usuram aliquid dent, quoniam ab ipso domino in lege omnibus interdictum est ad usuram aliquid dare.

Riculfus Suessionensis episcopus, Capitula

Capit. episc. 2, nr.: 14, pag.: 106, lin.: 19

Et plebes vestras, ut ipsum faciant et pedes pauperum lavent, instantius admonete scientes, quia, si aliquis pauperum hospitium postulaverit et impetrare non meruerit et extra domum iacens vel a bestiis fuerit comestus vel frigore aut aliqua aeris asperitate mortuus, ab illo requirendus erit, qui humanitatis subsidium ei negavit.

Riculfus Suessionensis episcopus, Capitula

Capit. episc. 2, nr.: 17, pag.: 108, lin.: 12

Et ut curam habeant, ne ministri rei publice, id est vicarii et centenarii seu reliqui exactores, advenas et pauperes affligant.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: I, nr.: 21, pag.: 117, lin.: 10

Corpus castigare, delicias non amplecti, ieiunium amare, pauperes recreare, nudum vestire, infirmum visitare, mortuum sepelire, in tribulatione subvenire, dolentem consolari.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: I, nr.: 36, pag.: 134, lin.: 11

Tertio per elemosinam iuxta Danihelem, qui profano Nabuchodonosor regi ait: Peccata tua elemosinis redime in misericordiis pauperum.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: I, nr.: 38, pag.: 137, lin.: 1

Et cibum sive potum, quo quisque uti debuit, si non ieiunaret, pauperibus eroget, quia ieiunare et cibos prandii ad cenam reservare non mercedis, sed ciborum est incrementum.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: II, nr.: I, 5, pag.: 150, lin.: 14

5. Instruendi sunt sacerdotes pariterque ammonendi, quatinus noverint, decimas et oblationes, quas a fidelibus accipiunt, peregrinorum et pauperum et hospitum esse stipendia et non quasi suis, sed quasi commendaticiiis uti.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: II, nr.: I, 5, pag.: 150, lin.: 20

De quibus omnibus sciant se rationem posituros in conspectu divinae maiestatis et nisi eas fideliter pauperibus et his, qui praemissi sunt, administraverint condemnationem passuros.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: II, nr.: I, 5, pag.: 150, lin.: 25

Qualiter vero dispensari debeant, sacri canones instituunt, scilicet ut quattuor partes inde faciant, unam ad fabricam ecclesiae relevandam, alteram pauperibus distribuendam, terciam presbitero cum suis clericis habendam, quartam episcopo reservandam, ut, quicquid inde iusserit, prudenti consilio fiat.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: II (alia recensio), pag.: 150, lin.: 14

Instruendi sunt presbyteri pariterque admonendi, quatenus noverint decimas et oblationes, quas a fidelibus accipiunt, pauperum et hospitum et peregrinorum esse stipendia et non quasi suis, sed quasi commendatis uti.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: II (alia recensio), pag.: 150, lin.: 20

De quibus omnibus sciant se rationem posituros in conspectu divinae maiestatis et nisi eas fideliter pauperibus et his, qui praemissi sunt, administraverint condemnationem patiendos.

Theodulphus Aurelianensis episcopus, Capitula II

Capitula episcoporum 1, Capit.: II (alia recensio), pag.: 150, lin.: 25

Qualiter vero dispensari debeant, canones sacri instituunt, scilicet ut quattuor partes inde fiant, una ad fabricam ecclesiae relevandam, altera pauperibus distribuenda, tertia presbitero cum suis clericis habenda, quarta episcopo reservanda, ut, quicquid exinde iusserit, prudenti consilio fiat.

Walahfridus Strabo, Libellus de exordiis et incrementis quarundam in observationibus ecclesiasticis rerum

Capit. 2, pag.: 474, lin.: 3

Hoc opus exiguum Walahfridus pauper hebesque
Collegit patrum dogmata lata sequens;

Sed non sponte sua tam magnos venit in ausus,
Dura Reginberti iussio adegit eum,
Si quid in hoc, lector, placet, assignare memento
Id Domino, quicquid displicet, hocce mihi.

Walahfridus Strabo, Libellus de exordiis et incrementis quarundam in observationibus ecclesiasticis rerum

Capit. 2, Cap.: 14, pag.: 488, lin.: 5

14. Postremo ammonendi sunt sacrarum structores aedium vel ornatores, ut suae devotionis affectum rebus iuste adquisitis ostendant, quia Dominus per prophetam testatur se odio habere rapinam in holocausto', et alibi scriptum est: Qui offert victimam de rapina pauperis, quasi qui mactet filium ante patrem'; et in Proverbiis: Hostiae impiorum abhominabiles, quia offeruntur a scelere'; itemque: Honora Dominum de tuis iustis laboribus', et reliqua.

Walahfridus Strabo, Libellus de exordiis et incrementis quarundam in observationibus ecclesiasticis rerum

Capit. 2, Cap.: 14, pag.: 488, lin.: 18

Haec autem dicimus, non quo aedificantium et ornantium loca sancta devotionem culpemus, sed quo doceamus elemosinam in pauperes huic praeferendam; quia, ut beatus Hieronimus ait, superstitiosum est parietes auro fulgere et Christum ante ianuas fame et nuditate torqueri.

Walahfridus Strabo, Libellus de exordiis et incrementis quarundam in observationibus ecclesiasticis rerum

Capit. 2, Cap.: 28, pag.: 513, lin.: 10

Ideo ergo dandae sunt, ut hac devotione Deus placatus largius praestet, quae necessaria sunt, sicut superius ostendimus, et ut sacerdotes et ministri ecclesiae cura et sollicitudine necessitatum corporalium, quibus sine haec vita transigi non potest, relevati liberiores fiant ad meditationem divinae legis et doctrinae amministrationem atque spiritalis servitii voluntariam expletionem, et ut munus populi in cotidiana oblatione Domino imoletur necnon secundum statuta canonica in sustentationem pauperum et restaurationem ecclesiarum proficiat.

Walahfridus Strabo, Libellus de exordiis et incrementis quarundam in observationibus ecclesiasticis rerum

Capit. 2, Cap.: 28, pag.: 513, lin.: 16

Quattuor enim partes iuxta canones fieri de fidelium oblationibus debent, ut una sit episcopi, altera clericorum, tertia pauperum, quarta restaurationi ecclesiarum servetur.